

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAZI AİLESEL DEĞİŞKENLER İLE
ALGILANAN ANA BABA TUTUMLARININ İYİMSERLİK
DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Hazırlayan:

Mehmet Rüştü KALAFATOĞLU

Danışman:

Prof. Dr. Seher BALCI ÇELİK

Yüksek Lisans Tezi

Samsun - 2017

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAZI AİLESEL DEĞİŞKENLER İLE
ALGILANAN ANA BABA TUTUMLARININ İYİMSERLİK
DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Hazırlayan:

Mehmet Rüştü KALAFATOĞLU

Danışman:

Prof. Dr. Seher BALCI ÇELİK

Yüksek Lisans Tezi

Samsun -2017

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını taahhüt ederim.

10/02/2017

İmza

Mehmet Rüştü KALAFATOĞLU

TEZ KABUL VE ONAYI

Mehmet Rüştü KALAFATOĞLU tarafından hazırlanan “8. Sınıf Öğrencilerinin Bazı Ailesel Değişkenler İle Algılanan Ana Baba Tutumlarının İyimserlik Düzeylerine Etkisi” başlıklı bu çalışma, 10/02/2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğiyle/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Seher BALCI ÇELİK

Üye: Doç. Dr. Hatice KUMCAĞIZ

Üye: Yrd. Doç. Dr. Abdullah Nuri DİCLE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.. /.. /2017

Enstitü Müdürü

ÖZET

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BAZI AİLESEL DEĞİŞKENLER İLE ALGILANAN ANA BABA TUTUMLARININ İYİMSERLİK DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Mehmet Rüştü KALAFATOĞLU

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans,
Şubat/2017

Danışman: Prof. Dr. Seher BALCI ÇELİK

Bu araştırmada sekizinci sınıf öğrencilerinin algılanan anne-baba tutumlarının ve iyimserlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Samsun İli Büyükşehir kapsamında yer alan ilçelerde (Atakum, Canik, İlkadım ve Tekkeköy İlçeleri) sekizinci sınıfta eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini sekizinci sınıflarda eğitim gören Atakum ilçesi Denizevleri Ortaokulu, Canik İlçesi İnönü Ortaokulu, İlkadım İlçesi Mehmetçik Ortaokulu ve Tekkeköy İlçesi Kutlukent Ortaokulunda toplam 504 öğrenci (288 kız, 216 erkek) oluşturmaktadır.

Araştırmada öğrencilerin iyimserlik düzeylerini değerlendirmek için Balcı ve Yılmaz (2002) tarafından geliştirilen ve Çalık (2008) tarafından ilköğretim öğrencileri için uyarlanmış olan “İyimserlik Ölçeği”, öğrencilerin algıladıkları anne-baba tutumlarını değerlendirmek için de Kuzgun (1972) tarafından geliştirilen ve

Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1992) tarafından revize edilen “Anne-Baba Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

Ayrıca öğrencilere ait cinsiyet, anne ve baba eğitim düzeyleri, sosyo-ekonomik düzey ve kardeş sayısı bilgilerini elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler normal dağılım gösteren değişkenler de t testi ve ANOVA testi, normal dağılım göstermeyen değişkenlerde ise, Wilcoxon Testi ve Kruskal Wallis Testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; Öğrencilerin iyimserlik düzeylerine göre demokratik, koruyucu/istekçi ve otoriter anne baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Cinsiyete göre öğrencilerin demokratik ve otoriter anne baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunurken, koruyucu/istekçi anne baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin demokratik, koruyucu/istekçi ve otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin demokratik, koruyucu/istekçi ve otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Kardeş sayısına göre öğrencilerin demokratik ve otoriter anne baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunurken, koruyucu/istekçi anne baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin demokratik anne baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunurken, koruyucu/istekçi ve otoriter anne baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Cinsiyete göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Anne eğitim durumuna, baba eğitim durumuna, kardeş sayısına göre ve algılanan sosyoekonomik duruma göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İyimserlik, anne baba tutumları, sekizinci sınıf öğrencileri

ABSTRACT

THE INFLUENCE OF PARENTAL ATTITUDES PERCEIVED WITH SOME FAMILY VARIABLES ON THE LEVELS OF OPTIMISM OF THE 8TH GRADE STUDENTS

Mehmet Rüştü KALAFATOĞLU

Ondokuz Mayıs University, Institute of Educational Sciences,
Guidance and Psychological Counseling, M.A., February /2017

Supervisor: Prof. Dr. Seher BALCI ÇELİK

The purpose of this research is to investigate whether parental attitude perceived by 8th grade students and their level of optimism change based on some family variables.

The population of the research consists of 8th grade students educated in 2015-2016 academic year from the districts of Metropolitan Samsun like Atakum, İlkadım, Canik, and Tekkeköy. The students from Atakum Denizevleri Secondary School, Canik İnönü Secondary School, İlkadım Mehmetçik Secondary School and Tekkeköy Kutlukent Secondary School constitute the sample group of this study. Research sample includes a total of 504 (288 female, 216 male) students.

In this study, in order to measure students' level of optimism, "The Optimism Scale" which is developed by Balcı and Yılmaz (2002) and later adapted for primary school students by Çalık (2008) and to evaluate parental attitudes perceived by students, developed by Kuzgun (1972) and later revised by Kuzgun and Eldeleklioğlu "The Parental Attitudes Scale" are used.

"Personal Data Form" developed by the researcher is also used on the purpose of getting the information of gender, educational levels of parents, socioeconomic status the number of siblings belonging to the students.

The acquired data in the research has been analysed by using "t Test" and "ANOVA Test" for variables that are normally distributed while "Wilcoxon Test" and "Kruskal Wallis Test" has been used for variables that are not normally distributed.

According to the results obtained from the research, it is determined that the difference between democratic, protective/demanding and authoritative parental attitude scores of students is significant based on students' level of optimism. Regarding gender it is found out while the difference between democratic and authoritative parental attitude scores of students is significant, that is not like that between protective/demanding parental attitudes scores. According to mother's education level, it is determined that the difference between democratic, protective/demanding and authoritative parental attitude scores of students is not significant. Regarding father's education level, it is determined that the difference between democratic, protective/demanding and authoritative parental attitude scores of students is not significant. According to the number of siblings, it is determined that the difference between democratic and authoritative parental attitude scores of students is significant, while it is not significant between students' protective/demanding parental attitude scores. Regarding perceived socioeconomic status, it is found out that the difference between students' democratic parental attitude scores is significant, while that is not significant between protective/demanding and authoritative parental attitudes scores. It is determined that

there is no significant difference between the students' levels of optimism, according to gender. Regarding educational levels of parents, the number of siblings and perceived socioeconomic status the difference between the students' optimism level is not significant.

Key Words: Optimism, parental attitudes, 8th grade students

TEŞEKKÜR

Lisans ve yüksek lisans eğitimim süresince bana her türlü yardımı sağlayan, yılmınlığa düőtüđüm anlarda güler yüzü ve sohbeti ile beni her zaman destekleyen Sayın Hocam Prof. Dr. Seher BALCI ÇELİK'e teőekkürlerimi sunuyorum.

Bu çalıőmayı bıkmadan usanmadan tezimi bitirmem gerektiğini hatırlatan annem ve babama, hayallerimizin peőinden koőmamız gerektiğini düşünen dostlarıma, her zaman bana destek olan, beni cesaretlendiren eőim ve eőitim Demet'e ve bu süreçte ailemize yeni katılan canım kızım İpek'e ithaf ediyorum.

Mehmet Rüştü KALAFATOğLU

Samsun, 2017

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	i
KABUL VE ONAY.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLOLAR LİSTESİ	xiii
GİRİŞ	1
Problem Cümlesi.....	9
Alt Problemler.....	9
Denenceler.....	11
Araştırmanın Amacı.....	13
Araştırmanın Önemi.....	13
Sayıtlılar.....	14
Sınırlılıklar.....	14
Tanımlar.....	15
BİRİNCİ BÖLÜM	
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	16
1.1. İyimserlik İle İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	16
1.1.1. İyimserlik İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar.....	16

1.1.2. İyimserlik İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar.....	22
1.2. Anne-Baba Tutumları İle İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	27
1.2.1. Anne-Baba Tutumları İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar.....	27
1.2.2. Anne-Baba Tutumlarıyla İlgili Yurt Dışında Yapılan alışmalar.....	33

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM.....	37
2.1. Evren ve Örneklem.....	37
2.2. Veri Toplama Araçları.....	39
2.2.1. İyimserlik Ölçeği.....	39
2.2.2. Ana Baba Tutumları Ölçeği.....	41
2.2.3. Kişisel Bilgi Formu.....	43
2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR.....	45
3.1. 8.Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Anne-Baba Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	45
3.1.1. İyimserlik Düzeyine Göre Öğrencilerin Anne-Baba Tutum Düzeyleri.....	45
3.1.2. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Anne-Baba Tutum Düzeyleri.....	48

3.1.3. Anne Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Anne-Baba Tutum Düzeyleri.....	50
3.1.4. Baba Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Anne-Baba Tutumları.....	52
3.1.5. Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Anne-Baba Tutumları.....	55
3.1.6. Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Anne-Baba Tutum Düzeyleri.....	59
3.2. 8.Sınıf Öğrencilerinin İyimserlik Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	63
3.2.1. Cinsiyete Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri.....	63
3.2.2. Anne Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri	63
3.2.3. Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri.....	64
3.2.4. Kardeş Sayısına Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri.....	65
3.2.5. Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri.....	66

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM.....	67
------------------------	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	85
------------------------	----

5.1. Sonuç.....	85
-----------------	----

5.2.Araştırmacılara Öneriler.....	87
-----------------------------------	----

KAYNAKÇA.....	94
----------------------	-----------

EKLER

EK-1:Ana-baba Tutum Ölçeği	104
EK-2:İyimserlik Ölçeği.....	107
EK-3: Kişisel Bilgi Formu.....	109
EK-4: ÖZGEÇMİŞ.....	111

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Öğrencileri Tanıtıcı Bilgiler.....	38
Tablo 2: Uygulanan Ölçeklere Ait Shapiro-Wilks Normallik Analizi Test Sonuçları.....	44
Tablo 3: İyimserlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	45
Tablo 4: İyimserlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	46
Tablo 5: İyimserlik Düzeyine Göre Öğrencilerin Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	47
Tablo 6: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Mann Whithey U-Testi Sonuçları.....	48
Tablo 7: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları.....	49
Tablo 8: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Mann Whithey U-Testi Sonuçları.....	49
Tablo 9: Anne Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	50
Tablo 10: Anne Eğitim Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	51
Tablo 11: Anne Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	51
Tablo 12: Anne Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	52
Tablo 13: Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	52
Tablo 14: Baba Eğitim Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	53
Tablo 15: Baba eğitim durumlarına göre öğrencilerin Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	54

Tablo 16: Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	54
Tablo 17: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	55
Tablo 18: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Demokratik Anne-Baba Tutumları İlişisini Gösteren Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	55
Tablo 19: Kardeş Sayılarına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	57
Tablo 20: Kardeş Sayılarına göre öğrencilerin Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	57
Tablo 21: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	58
Tablo 22: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Otoriter Anne-Baba Tutumları İlişisini Gösteren Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	58
Tablo 23: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	60
Tablo 24: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Demokratik Anne-Baba Tutumları İlişisini Gösteren Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	60
Tablo 25: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye İlişkin Betimsel İstatistikler.....	61
Tablo 26: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	62
Tablo 27: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	62
Tablo 28: Cinsiyete Göre Öğrencilerin İyimserlik Puanlarına İlişkin Mann Whitney U-Testi Sonuçları.....	63
Tablo 29: Anne Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin İyimserlik Becerileri Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	64
Tablo 30: Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları.....	64

Tablo 31: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin İyimserlik Becerileri Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları.....65

Tablo 32: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin İyimserlik Becerileri Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları.....66

GİRİŞ

Son yıllarda pozitif psikoloji popüler bir kavram olarak ele alınarak, araştırmacılar tarafından bu konu ile ilgili çeşitli alanlarda farklı çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

Psikoloji ilk olarak insanı sadece bir canlı olarak değerlendirirken, özellikle son iki yüzyılda ilerleme göstererek insanı bağımsız, hür ve mantıklı davranışlar gösteren bir varlık olarak değerlendirmeye başlamıştır (Eryılmaz, 2013)

II. Dünya Savaşı sonrasında psikoloji biliminde önemli değişimler meydana gelmiştir. 1998 yılında Amerikan Psikologlar Derneği Başkanı Martin Seligman tarafından isimlendirilen pozitif psikolojinin ortaya çıkmasındaki en büyük adımlardan biri de II. Dünya savaşı sonrası insan davranışlarındaki sorunlar ve oluşan bu sorunların tedavisi olmuştur.

Bu yıllarda psikolojinin farklı alanlarında çalışan bilim adamları bireyin ve toplumun karşı karşıya kaldığı sorunların çözümleri üzerine odaklanmıştır. Bilişsel psikoloji; gerçekçi olamayan ve çarpıtılmış inançları ele almış, sosyal psikoloji; önyargı, ırkçılık, saldırganlık konularını araştırmış, klinik psikoloji; zihinsel hastalıklara odaklanmıştır (Keyes ve Heidt, 2003).

Pozitif psikolojinin amacı ise sadece hastalıklar, hasarlar veya hayattaki kötü şeyleri tamiri ile meşgul olmak değil; hayattaki güç ve erdem gibi en iyi nitelikleri de inşa etmektir. Çünkü pozitif psikolojiye göre hastalıkların tedavisinde öncelikle güç, erdem gibi kavramları içerisinde barındırması gereken güçlü bir binaya ihtiyaç vardır (Seligman, 2002).

Pozitif psikoloji insanlara var olmalarının yanı sıra insanların yaşamlarına yardımcı olmayı hedefleyen, gerçekçi, insan doğasını dengeli bir şekilde sunan ve iyi yaşamları analiz etmeye çalışan, bireylerin kişilik özelliklerini anlayabilmek ve genel olarak psikolojik sağlık ve sağlık yaşamlarına katkıda bulunarak pozitif özelliklerini geliştirerek pozitif deneyimler kazanmalarına ve öznel iyi oluşlarını artırıcı

programlarla insanların ruh sağlıklarını korumaya odaklanan bir disiplindir (Myers, 2000; Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000; Keyes ve Heidt, 2003; Vazquez, 2013).

Pozitif psikoloji alanı iyi oluş, memnuniyet, geçmiş yaşantılardan alınan doyum, mutluluk, umut ve iyimserlik gibi öznel yaşam değerleriyle ilgilenmektedir. Kararlılık, özgürlük, açık görüşlü olma, sevme ve çalışma kapasitesi, kişilerarası ilişkiler, estetik duyarlılık gibi kişisel kavramlar ile daha geniş kitleleri el alan olumlu medeni değerler, vatandaşlık bilincini ve iş ahlakını kuvvetlendirici sorumluluk, özgecilik, mantıklı olma başlıca özelliklerindedir (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000).

Farklı bir deyişle pozitif psikoloji, kişilerin hayata bağlanmalarına ve hayatı daha olumlu bir noktaya taşımalarına ömür boyu destek veren, hayatın içerisinde yer alan pozitif deneyimlerin, özelliklerin ve kurumların neler olduğuna dair araştırmalar yapan bilimsel bir alandır (Peterson, 2000; Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000).

Pozitif psikoloji içinde iyimserlik çeşitli yollarla kavramsallaştırılmış, çeşitli şekillerde değerlendirilmiş ve bu durum olumlu ruh hali ile moral düzeyinin iyi düzeyde olması ile ilişkilendirilmiştir (Peterson, 2006).

İyimserliğin tarih sahnesine çıkışı ise 1700'lü yıllarda Leibniz tarafından, bir düşünce biçimi olarak tanımlanması ile olmuştur. Voltaire, Candide romanı ile bu kavramı popüler bir hale getirmiştir. Eserinde Voltaire, iyimser bakış açısının sığ bir düzeyde olmasının eleştirisini yapmıştır. Kötümserlik ise ilginç bir şekilde bir asır sonra Schopenhauer ve Coleridge tarafından tanımlanmıştır. Bu eserlere baktığımızda iyimserlik ve kötümserlik, kökenleri itibarı ile aynı eksen de değillerdir. Leibniz, iyimserliği, iyiliğin her zaman kötülüğe üstün geleceği düşüncesini yansıtan bilişsel bir yapı olarak ele alırken, kötümserlik ise Schopenhauer tarafından duygusal açıdan ele alınmıştır. Ona göre kötümser insan mutlu olmaktan ziyade, acı çeken insandır (Peterson ve Park, 2004).

İyimserlik tanımı, hayatta karşılaşılabilecek tüm güçlük ve engellere rağmen, genel olarak her şeyin iyi devam edeceğine yönelik olumlu beklentiler içerisinde olmak olarak yapılmıştır. Duygusal zekâ açısından ele alındığında ise iyimserlik; güçlükler karşısında insanları umutsuzluktan, kayıtsızlıktan veya depresyondan uzak tutmayı hedeflemektedir. İyimserlik, çok yakın ilişkiler içerisinde olduğu umut

kavramı gibi yaşama ilişkin kazanımlar sağlamaktadır (Scheir ve Carver, 1992; Goleman, 2016: 116).

Daco ise iyimserliği güçlülere ve tehlikelere dayanabilme gücünü artırıcı, yaşama karşı pozitif duygular besleyici, sorun çözme yeteneği kazandırıcı, akademik ve mesleki başarıyı artırıcı, sağlıklı ve uzun bir ömrün sırrı, depresyona yakalanmamak için de önemli bir yol olarak değerlendirmiştir (Daco, 1989: 424).

Seligman, kendi geliştirmiş olduğu iyimserlik teorisine, öğrenilmiş çaresizlik deneyleriyle ulaşmıştır. Kaçmanın ve korunmanın mümkün olmadığı bir ortamda köpekler üzerinde gerçekleştirilen deneylerde köpeklere sürekli ama kısa aralıklı zil sesi ve elektrik şokları verilmiştir. Köpekler daha sonra alçak bir bölmeyle ayrılan bir kutuya konulmuş ve köpeklerin şoka vermeyi öğrendikleri tepkiyi, seslere verip vermeyecekleri, yani uzaklaşmak için engeli aşıp aşmayacakları denenmiştir. Deney sırasında köpekler şoktan kaçmamış yere yatarak inleme tepkisi vermiştir. Bu durum karşısında Seligman deneyi incelemiş ve köpeklere bir şekilde çaresizliğin öğretildiğini fark etmiştir. Böylece Seligman kendi ifadesi ile laboratuvarında ilk kez öğrenilmiş çaresizliği görmüştür (Seligman, 2011: 19-34).

İyimserliğin kişiye özgü iyimserlik (*dispositional optimism*) ve durumsal iyimserlik (*situation optimism*) olarak tanımlanmış olan iki farklı türü bulunmaktadır (Eryılmaz ve Atak, 2011). Kişiye özgü iyimserlik Scheir ve Carver (1992) tarafından oluşturulmuştur ve bir kişilik özelliği olarak ele alınır. Karşılaşılan durum ve şartlardan bağımsız, devamlı ve tutarlı şekilde bireyin hayatında olumsuz sonuçlar yerine olumlu sonuçlar bekleme ve olumlu durumlarla karşılaşacağına inanmaya yönelik bir beklenti içinde olmak olarak değerlendirilmektedir (Segertom ve diğ., 1998; Akt: Türküm, 1999: 80). Durumsal iyimserlik kavramında ise devamlı ve sürekli bir iyimserlik beklentisi yerine; bazı özel durumlarda olumlu, iyi şeylerin oluşabileceğine yönelik bir beklenti vardır (Eryılmaz ve Atak, 2011).

İyimserlik türlerine ek olarak literatürde gerçekçi olmayan iyimserlik (*unrealistic optimism*) kavramına da yer verilmektedir. Bu kavram; insanların kendileriyle aynı yaş ve pozisyondaki insanlara göre kendilerini daha az risk altında görme yönelimi olarak ele alınmaktadır. (Weinstein ve Klein, 1996). Türküm (1999: 78) ise bu kavramı, olumlu olayların olma ihtimalini normalden çok daha fazla, olumsuz olayların olma ihtimalini ise normalden çok daha az olarak ele alma

şeklinde ifade etmiştir. Ancak Peterson (2006) iyimserliğin gerçeklikle ilişkili olması gerektiğini vurgulamaktadır.

İyimserler, olumlu sonuçları tahmin ederler, bir durum içine girer ve olumlu sonuçlar beklerler (Kurz, 2006). İyimserler, hayatlarında başlarına gelebilecek başarısızlık veya olumsuzluklarla karşılaştıklarında olumlu sonuçlar elde edeceklerine inanırlar. Bu durumları kısa süreli, kontrol edilebilir, dışsal nedenlerden kaynaklı ve belli bir soruna özgü olarak ele almaktadırlar (Çoban ve Demirtaş, 2011).

İyimserlik; akademik, askeri, mesleki, siyasi ve atletik başarı, popülerite, kazanma isteği, sorun çözme yeteneği, sağlıklı bir ömür ve travmalardan erken kurtulma ile bağlantılıdır (Peterson, 2006).

Yapılan araştırmalarda iyimser bireylerin düşük düzeyde depresyon belirtileri gösterdikleri, sağlıklı ve uzun bir ömür sürdükleri ve hastalıklardan daha kısa sürede kurtuldukları görülmektedir (Lyubomirsky, 2001).

Karamsarlık ise iyiliğin aksine; depresyonun habercisi, pasif bir duruş, başarısızlık, sosyal yabancılaşma, hastalık ve ölüm artışını yükselmesiyle bağlantılıdır. Depresyon, başarısızlık ve hastalık karamsarlıkla, iyimserliğin ise yokluğu ile ilişkilidir (Peterson, 2006).

Kötümserlik; depresyon etkilerini artıran, bireyin kendini kötü hissetmesine neden olan, bireyi hareketsiz bırakan ve bedensel sağlık durumunun iyi olmaması ile yakından ilişkili olan bir durumdur (Seligman, 1990). Kötümserler karşılaştıkları problemleri ve olumsuz durumları bireysel olarak değerlendirerek, bu durumların sürekli devam edeceğine inanarak olaylar hakkında genelleyici değerlendirmeler yaparlar (Peterson, 1991; Seligman, 2006). Depresyon, kötümserliğin büyük harflerle yazılmış halidir (Seligman, 2011). Kötümserlerin zihinsel kurgusu umutsuzluğa yol açarken, iyimserlerinki umut yaratır (Türküm, 1999: 87). Kötümserler yenilgiye, bir sonraki sefere işlerin daha iyi gitmesi için hiçbir şey yapamayacaklarını varsayarak tepki verirler; dolayısıyla sorunu çözmek için hiçbir şey yapmazlar (Goleman, 2016: 128).

İyimser ve kötümser bireyler yaşamlarının kritik dönemlerinde farklı stratejiler kullanırlar. İyimserler, gelecekları hakkında kendilerine güvenmeleri ya da

inanmaları sebebiyle zorluklarla mücadele ederken büyük bir çaba gösterirler. Kötümserler ise gelecekları konusunda şüphe içinde olduklarından zorlukların varlığını önemsemeyerek, ondan kaçarlardı (Wroch ve Scheir, 2003). İyimser bir insan, kötü olayların nedenlerinin özgül olduğuna, öte yandan iyi olayların yaptığı her şeyi zenginleştireceğine inanırken; kötümser bir insan, kötü olayların evrensel nedenleri olduğu ve iyi olaylara da özgül etkenlerin yol açtığı inancındadır (Seligman, 2011: 54).

Aile, tüm bireylerin etkileşim halinde olduğu ve buna bağılı olarak birbirlerini etkiledikleri bir birimdir. Durum böyle olunca da bir tarafın görevini yerine getirememesi aile sisteminin tüm taraflarını etkiler. Bu yüzden aileyi anlamak için anne, baba ya da çocukları ayrı ayrı incelemek yeterli değildir. Çünkü aile, tüm parçaların bir araya gelmesinden farklı bir bütündür (Onur, 2006: 138).

Çocukların anne ve babasından almış oldukları geri bildirim onların benlik tasarımının sağlıklı oluşmasında ve yeterlilik duygusu kazanmalarında çok önemlidir (Akkaya, 2008). Çocuğun ilk tecrübelerini elde ettiği ve kişiliğini kazanmaya başladığı ilk toplumsal çevre ailedir. Ailenin yapısı, sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi, anne-baba ve çocuk iletişimi ve ilişki tarzları, davranış ve tavırları çocuğun eğitim ve okul yaşantılarında önemli bir yer tutmaktadır (Gümüş ve diğ., 2011). Bireylerin yaşamları boyunca seçme özgürlüğüne sahip bulunmadığı tek ve en önemli şey ailesidir. Böyle bir seçim hakkına sahip olmamasına rağmen, kendi çocuklarını psikolojik ve sosyal açıdan sağlıklı yetiştirmesinde, kişiler üzerinde büyük bir biçimlendirici güce sahip olan aile kavramı ile ilgili bilgili ve bilinçli olması çok önem tutar. (Yavuzer, 2001: 126). Çocuklarda yaşanan uyum problemlerin, duygusal ve davranışsal bozuklukların, sapkın veya sağlıklı tüm davranışların kökenlerinde aile çok büyük bir rol oynamaktadır (Sipahioğlu, 2002).

Çocuğun ailesiyle iletişimi çocuğun yaşamında çok önemlidir. Anne baba ve çocuk arasında, duygu ve düşüncelerin sağlıklı bir iletişim ile iletilmediği, duyguların bastırıldığı aile ortamı psikolojik ve pedagojik olarak sağlıklı olmayan, problemlerin çözümlerinde etkisiz bir ortamdır. (Yavuzer, 2003: 115-116).

Tutum bireylerin belirli bir nesneyi, kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme yönünde davranmaya dönük duygusal bir hazır oluş hali veya eğilimidir (Kaya, 2005: 231).

Eğilimlerin bir tutum olabilmesi için kişi tarafından uzun süre devam ettirilmesi gereklidir. Tutum sadece bir düşünce veya bir duygu değil aynı zamanda içerisinde bilişsel, duygusal ve davranışsal birimleri barındırmaktadır (Cüceloğlu, 2004: 521).

Baumrind'in çalışmaları çocuk yetiştirme tutumları konusunda öncü olarak kabul edilmektedir. Baumrind otoriter, demokratik ve izin verici olmak üzere üç temel anne baba tutumu olduğunu ileri sürmüştür. Baumrind'e göre anne babaların çoğu çocuklarıyla olan iletişimlerinde bu davranışlardan birini daha fazla öne çıkararak benimser ve uygularlar (Yılmaz, 2000).

Baumrind tarafından yapılan sınıflandırmaya göre otoriter anne babalar, çocuklarının kurallara kesinlikle uymasını beklerler ve bu kurallara uyulmadığında ceza uygulanır. Anne babalar çocukların görüş ve fikirlerini çok fazla önemsemezler buna karşılık çocuklardan sorgulamadan, kesin itaat beklerler. Demokratik anne babalar ise çocuklarına karşı sıcak ve ilgilidirler, çocuklarını dinlerler, aile içi alınacak kararlarda onların görüş ve önerilerini de dikkate alırlar. Son olarak izin verici anne babalar çocuklarına fazlaca özgürlük tanırlar ve çocuklarını kontrol etmezler. Tüm bunların yanında çocuklarına çok yakın ve hoşgörülü davranırlar ancak bu tutum bazen ihmal durumuna kadar varmaktadır. Bu anne babalarda çocuklarının kendi kararlarını kendisinin vermesine yönelik bir beklenti vardır. (Yılmaz, 2000)

Baumrind tarafından tanımlanan anne baba tutumları Maccoby ve Martin tarafından demokratik, otoriter, izin verici ve ihmalkar olarak yeniden derlenmiştir. Buna göre; demokratik anne baba tutumunda, duyarlılık ve talepkarlık boyutu yüksektir. Otoriter anne baba tutumunda, duyarlılık boyutu düşük, talepkarlık boyutu yüksektir. Maccoby ve Martin, Baumrind'in izin verici tutumunu ikiye ayırmıştır. Bunlar duyarlılık boyutu yüksek, talepkarlık boyutu düşük olan müsamahakar izin-verici anne babalar ve duyarlılık boyutu ve de talepkarlık boyutu düşük olan ihmalkar izin verici anne babalardır (Lamborn ve diğ., 1991).

İzin verici/müsamahakâr anne babalar çocuklarına karşı çok sıcak ve ilgili davranışlar göstermelerine rağmen çocukların davranışlarını az veya neredeyse hiç kontrol etmezler ve çocukların kendi baslarına vermiş oldukları kararlara müdahalede bulunmazlar. Anne babaların çocuklarına ayıracak zamanları ve

enerjileri neredeyse yoktur. Çocuklarını kontrol etme ihtiyacı hissetmeden çocukları için sadece gerekli temel ihtiyaçları karşılayıp, herhangi bir şekilde duygusal yakınlık içerisine girmezler. Bu tutum karşısında ise çoğunlukla çocuklarda saldırganlık davranışları görülür ve bu çocuklar sorumluluk almaktan kaçınırlar (Tire, 2011).

Farklı kaynaklarda anne-baba tutumlarının sınıflandırılmasında bakış açısına göre farklılıklar yer almaktadır. Kuzgun ve Eldeleklioğlu (2005) Türkiye’de anne-baba tutumlarını üç kategori altında toplamışlardır. Bu tutumlar; Demokratik Anne-Baba Tutumu, Koruyucu-İstekçi Anne-Baba Tutumu ve Baskıcı Otoriter Anne-Baba Tutumudur.

Demokratik anne baba tutumunda çocuğa karşı içten sevgi ve saygı vardır ve anne baba bunun için herhangi bir koşul sunmaz. Anne baba çocuğun tüm ilgi ve ihtiyaçlarına karşı duyarlıdır. Çocukların yaşlarına dikkat ederek kendileri ile ilgili kararlar alması için cesaretlendirir ve onların görüşlerine değer verir. İletişim bu tutum içerisinde çok önemlidir ve anne baba dilsel alışverişe olanak sağlayarak çocuğa sürekli yol gösterici olmak için çaba gösterir (Kuzgun, 1991: 78).

Demokratik anne baba tutumu, anne baba tutumları arasında en sağlıklı ve başarılı tutum olarak kabul edilir ve bu tutum çocuğa karşı hoşgörülü, güven verici ve destekleyici bir yaklaşım içinde olmayı gerektirmektedir (Çağdaş ve Seçer, 2011:155).

Demokratik tutumu benimseyen anne babalar çocuklarına, “kendini gerçekleştirme” fırsatı sunmaktadır ve bu tutum ile yetişen çocukların daha sağlıklı bireyler olarak yetişecekleri kabul görmektedir. Çünkü bu tutuma sahip anne-babalar, çocuklarının ayrı bir kişiliği olduğunu kabul edip onlara değer vermekte ve bağımsız bir kişilik geliştirmelerini desteklemektedirler (Kulaksızoğlu, 2011: 118).

Demokratik tutuma sahip ailede temel olan güç eşitlik ve kabuldür. Çocuk özgürdür ve söz hakkı vardır. Anne babaların hoşgörülü bir tavır içinde olmaları, çocukları kabul etmeleri, yardım etmeleri ve benliğini tanımlama özgürlüğü vermeleri anlamına gelmektedir (Yavuzer, 1995: 33-34).

Demokratik anne baba çocuğu disipline sokmak için sevgisini kullanmaz. Bu tutumda hoşgörü ve sevgi gösterme anne babanın temel görevleri arasında sayılmaktadır. Aile içinde sevgi açıkça çocuğa gösterilir. Bu sayede çocuk temel

güven duygusunu kazanmaktadır. Demokratik ailelerde yetişen çocukların; düşüncelerini açıkça ifade edebilen, girişimci, sorumluluk sahibi, kendine ve diğer insanlara saygılı, kendini geliştirmeye, gerçekleştirmeye ve yaratıcı fikirler üretmeye meyilli olduğu söylenebilir (Kulaksızoğlu, 2011: 118).

Demokratik tutumla yetişen çocuklar davranışlarının sınırlarını bilir ve davranışlarından kendisinin sorumlu olacağı bilinciyle yetişir. Bu çocuklar iletişimi kuvvetli, özgüveni yüksek, lider karakterli, yeteneklerini ve kendini tanıyan, girişimci ve sorumluluk sahibi kişiler olarak yetişirler (Durmuş, 2006, 38-39).

Ana-babaların gösterdikleri bu farklı tutumlar çocukların farklı kişilikler geliştirmesinde etkili olmaktadır. Yapılan birçok araştırma, çocukların ve ergenlerin psiko-sosyal gelişimleri için en uygun aile ortamının, ana-baba ve çocuk arasında eşit ilişkinin yaşandığı ve temeli sevgi ve saygıya dayalı olan demokratik aile ortamı olduğunu göstermektedir (Eldeleklioğlu, 1996).

Koruyucu anne baba tutumunda ise; anne baba yüksek seviyede tedbirlidir. Çocuğun tüm davranışlarını kontrolleri altına almak isterler çünkü çocuğun bağımsız bir birey olmasından korkarlar. Bu yüzden çocuktan ayrılmakta güçlük yaşarlar.

Çocuğun hemen hemen tüm görev ve sorumluluklarını anne baba üzerine alır ve bu şekilde kendine güvenmeyen, bağımlı bireyler olarak çocuklarını yetiştirirler (Parker, 1983; Akt: Eldeleklioğlu, 1996).

Koruyucu tutum çocuğun psiko-sosyal gelişimini olumsuz etkilemektedir. Bu durum sosyal ilişkilerinde, daha çocukluktan itibaren başarısız olan bireyin gelecekte bağımlı bir kişi olmasına neden olabilecektir. Çocuğa kendi benliğini tanımlama olanağı tanımayan aile ortamı, çocuğun ailenin istediği şekilde bağımlı bir birey olmasına sebep olur (Yavuzer, 1995: 33).

Koruyucu anne babalar çocuğun ihtiyaç duymadığı zamanlarda müdahale etme ihtiyacı hisseder. Çocuğa ihtiyacından fazla ilgi, özen ve kontrol gösterirler. Her türlü ihtiyacını karşılamak isteğiyle çocuğun kendi kendisine yetmesine imkan tanınmaz ve kendi başına araştırma yapmasına izin verilmez (Demiriz ve Öğretir, 2007).

Bu tutumun sonucunda; bir başkasına bağımlı, kendine güven duymayan, duygusal, alıngan, utangaç, başkalarının haklarını önemsemeyen, inatçı ve bencil bir

kişilik yapısı geliştirdikleri için gruba girmekte ve kendilerini gruba kabul ettirmekte zorlanan bireyler yetişebilir (Özgülven, 2001: 214; Çağdaş ve Seçer, 2011: 158).

Otoriter anne baba tutumunda ise; anne baba belki çocuğunu sevmektedir ancak sevgisini sadece çocuk istenilen davranışı yerine getirdikçe gösterir. Başka bir deyişle anne baba sevgiyi, istenilen davranışların belirip oluşması için bir pekiştirici olarak kullanır. Otoriter ana-baba, kendini toplumsal otoriterinin temsilcisi olarak gördüğü için çocuklardan sürekli ve tartışmasız bir şekilde boyun eğme, söz dinleme davranışı beklerler. Çocukla dilsel alışverişte bulunmayan anne baba çocuğu yerine göre kendini yönetebilecek ve kendi hakkında bazı kararlar alabilecek olarak görmediği için çocuklar hakkında kararları sürekli kendisi alır (Kuzgun, 1991: 78).

Otoriter tutum benimseyen aile içerisinde çocuğun söz hakkı bulunmamaktadır. Kurallar anne baba tarafından belirlenir ve bu kurallara çocuklarının şartsız uymasını beklerler. Kurallara uyulmadığı durumlarda ana-baba, disiplin aracı olarak cezayı kullanır ve çocuğa karşı öfkesini rahatlıkla ifade eder. Ana-baba tarafından her hangi bir sebep belirtilmeksizin, çocuğun nedenini kavrayamadığı hemen her konuda yasaklar konur. Çocuğa fiziksel cezanın yanında duyguları incitebilecek sözlü cezalarda uygulanır. Yapılan eleştiriler çocuğun kişiliğine yöneliktir (Demiriz ve Öğretir, 2007).

Anne ve babadan birisi ya da her ikisinden birinin baskısı altında olan çocuk sessiz, uslu, nazik, dürüst ve dikkatli olmasına karşılık; küskün, silik, utangaç, başkalarının etkisinde kolay kalabilen, aşırı hassas bir yapıya sahip olabilir. Çocuğun, kaygılı bir belirsizlik içinde aşırı isyankâr veya aşırı boyun eğici olması mümkündür, suçlayan, cezalandıran ve sürekli karışan ana-babaların çocuklarının, kolayca ağlayan çocuklar olduğu görülmektedir (Yavuzer, 2013: 28).

Anne babaların otoriter, zorba, baskıcı ve eleştirel olması paranoid kişiliğin (güvensiz, kuşkucu) oluşumuna neden olur. Temeldeki aşağılık duygularını ödünlemek çabasıyla üstünlük havasına bürünmüş anne baba, çocuktan da sürekli bunu kanıtlaması ister bu da çocuğun kendine saygısını yitirmesine, yalnız kalmasına ve insanlara duyduğu güvensizliğin artmasına yol açar (Geçtan, 2013: 133).

Çocukların psiko-sosyal gelişimlerini olumsuz yönde etkileyen ana-baba tutumları “ çocuğa aşırı düşkünlük” yani koruyucu tutum ile bireysel haklara saygı gösterilmeyen, benlik saygısının düşük olduğu, kişisel olarak dış denetimin geliştiği,

iç denetimin gelişmediği otoriter tutumdur (Eldeleklioğlu, 1996; Özgüven, 2001: 212).

Ana-baba tutumlarındaki hatalı davranışlar çocukların psikolojik gelişimlerini olumsuz etkileyebilmektedir. İyimserlik becerilerinin kazanılması açısından ailenin çocuğa karşı tutumu da çok önemli bir yer tutmaktadır.

Problem Cümlesi

8. Sınıf öğrencilerinin algılanan ana-baba tutumları ve iyimserlik düzeyleri cinsiyete ve bazı ailesel değişkenlere göre (Anne/baba eğitim düzeyleri, sosyoekonomik düzey, kardeş sayısı) farklılıklar göstermekte midir?

Alt Problemler

Problem cümlesine bağlı olarak bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin iyimserlik düzeylerine göre;
 - a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Cinsiyete göre öğrencilerin;
 - a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. Anne eğitim durumlarına göre öğrencilerin;
 - a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4. Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin;
 - a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

5. Kardeş sayısına göre öğrencilerin;
 - a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

6. Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin;
 - a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - b) Algılanan koruyucu/İstekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
 - c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

7. Cinsiyete göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

8. Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

9. Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

10. Kardeş sayısına göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

11. Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Denenceler

Araştırmada problem ve alt problemlerden yola çıkılarak aşağıdaki denenceler test edilmiştir:

1. Öğrencilerin iyimserlik düzeylerine göre;

a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

2. Cinsiyete göre öğrencilerin;

a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

b) Algılanan koruyucu/İstekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

- c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
3. Anne eğitim durumlarına göre öğrencilerin;
- a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
- b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
- c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
4. Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin;
- a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
- b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
- c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
5. Kardeş sayısına göre öğrencilerin;
- a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
- b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
- c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
6. Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin;
- a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
- b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
- c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.
7. Cinsiyete göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

8. Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

9. Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

10. Kardeş sayısına göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

11. Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada sekizinci sınıf öğrencilerinin algılanan anne-baba tutumlarının ve iyimserlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ailesel değişkenler olarak anne/baba eğitim düzeyi, sosyoekonomik düzey ve kardeş sayısı değişkenleri temel alınmıştır. Diğer değişken ise cinsiyettir. Araştırma bulgularına bağlı olarak öğrencilerin anne-baba tutumlarının ve iyimserlik düzeylerinin iyileştirilmesi konusunda tüm psikolojik danışmanlara ve araştırmacılara öneriler getirilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Önemi

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş aşaması olan ergenlik dönemi bireylerin yeni beceriler kazandığı, davranışlarını kendi kontrolü altına almaya çalıştığı bir dönemdir. Bu dönem içerisinde çocukların çevreyle iletişimi psikolojik gelişimlerinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu önemli etkileşim içerisinde en büyük rolü aile almaktadır. Bozuk aile yapısı, hatalı anne-baba tutumları ergenlik dönemi içerisinde olan bireyin gelişimini ve davranışlarını farkında olmadan bozabilmektedir. İyimser bireyler yaşamları boyunca karşılaştıkları zorlukları ve engellemeleri gerçekliğe bağlı kalarak göğüslemeyi bilmektedirler. Yapılan araştırmalar iyimser bakış açısı kazanmış bireylerin hayata karşı daha olumlu duygular beslediklerini, akademik yönden başarılı olduklarını, daha az depresif belirtiler gösterdiklerini ortaya koymaktadır.

Sekizinci sınıf öğrencilerinin bulunduğu yaş grubu ergenlik dönemi içerisine girdiği için bu dönemde anne-baba tutumlarının araştırılması, yetişkinliğe ilk adımlarını atmaya başlayan ergenlerin iyimserlik düzeylerini ve dolayısıyla hayata bakış açılarını önemli bir yönde etkileyebilecektir.

Ayrıca ilgili literatür incelendiğinde ülkemizde anne-baba tutumları ve iyimserlik düzeyi ilişkisine ilişkin çalışmalara rastlanmamış olması bu çalışmanın önemini daha da artırmaktadır.

Sayıtlar

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan Anne-Baba Tutum Ölçeği, İyimserlik Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formunda bulunan maddelere örnekleme yer alan her öğrencinin içtenlikle cevap verdiği ve seçilen örneklemin evreni temsil ettiği kabul edilmiştir.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

1) Bu araştırmanın evreni 2015-2016 eğitim öğretim yılında Samsun İli Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde Atakum, Canık, İlkadım ve Tekkeköy ilçelerinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı sekizinci sınıflara devam eden öğrencilerle sınırlıdır.

2) Araştırmada öğrencilerin algılanan anne-baba tutumları, Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1993) tarafından geliştirilen Anne-Baba Tutum Ölçeğinin ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.

3) Araştırmada öğrencilerin iyimserlik düzeyleri, Balcı ve Yılmaz (2002) tarafından geliştirilen ve Çalık (2008) tarafından ilköğretim öğrencileri üzerinde tekrar geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak uyarlanmış olan İyimserlik Ölçeğinin ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.

Tanımlar

Aile: Aralarında evlilik, kan bağı ve çocuk bağları olan, aynı çatı altında yaşayan, içinde bulunduğu toplumla iletişim ve etkileşimde bulunan, kendine özgü inançlara ve değerlere sahip bireylerin oluşturduğu en küçük toplumsal kurumdur (Dönmezer, 1999: 49).

Tutum: Tutum bireylerin belirli bir objeyi, kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme yönünde davranmaya dönük duygusal bir hazır oluş hali veya eğilimidir (Kaya, 2005: 231).

Anne-Baba Tutumu: Anne ve babaların, çocuğun gerek sosyal, gerek psikolojik, gerekse kişilik gelişimlerini etkileyecek yönde belirli bir şey, nesne ya da ortamlara olumlu veya olumsuz şekilde bir tepkide bulunma eğilimidir (Yavuzer, 2006: 131).

İyimserlik: Yaşamdaki zorluklara ve engellemelere rağmen genel olarak hayatta her şeyin iyi gideceğine yönelik olumlu beklenti eğilimi içinde olmaktır (Scheier ve Carver, 1992).

BİRİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde ilk olarak iyimserlik ile ilgili yayın ve araştırmalar, daha sonra anne-baba tutumları ile ilgili yayın ve araştırmalara yer verilmiştir.

1.1. İyimserlik İle İlgili Yayın ve Araştırmalar

1.1.1. İyimserlik İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Şahin (2015) tarafından üniversite öğrencilerinin mutluluk, iyimserlik ve özgecilik düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin mutluluk iyimserlik ve özgecilik düzeylerinin bazı demografik değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. 532 üniversite öğrencisi (322 kız, 210 erkek) üzerinde yapılan araştırma sonucuna göre; mutluluk ile iyimserlik arasında pozitif yönde anlamlı ve orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Mutluluk ile özgecilik arasında pozitif yönde anlamlı ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur. İyimserlik ile özgecilik arasında pozitif yönde anlamlı ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin mutluluk, iyimserlik ve özgecilik düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte değişkeni açısından mutluluk, iyimserlik ve özgecilik düzeyleri arasında farkın anlamlı olduğu, ailenin gelir düzeyine göre mutluluk, iyimserlik ve özgecilik düzeyleri arasında farkın anlamlı olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin sınıf düzeyleri açısından özgecilik puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur.

Şanlı ve Balcı Çelik (2015) tarafından grup rehberliğinin engelli çocuk sahibi annelerin iyimserlik düzeyini artırmaya etkisi incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini Samsun İl Merkezi'nde hizmet veren özel bir rehabilitasyon merkezinde çocuğu olan 16 anne oluşturmuştur. Çalışmada ön- test son-test deney ve kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır. 8 annenin deney ve 8 annenin de kontrol grubunu oluşturulduğu çalışmada; Balcı ve Yılmaz (2002) tarafından geliştirilen "İyimserlik Ölçeği" kullanılmıştır.

Oluşturulan deney grubuna sekiz haftalık grup rehberliği uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; deney ve kontrol grubundaki annelerin uygulama öncesi iyimserlik ön-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmazken, deney grubunun ön-test ve son-test puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. 8 hafta süren grup rehberliği çalışması sonucunda annelerin iyimserlik düzeyi puanlarında yükselme görülmüştür

Gençoğlu ve ark. (2014), kız ve erkek öğrenciler arasında hangi cinsiyetin daha iyimser olduğuna ilişkin algıların belirlenmesi ve cinsiyete göre iyimserlik düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını incelemiştir. 266 üniversite öğrencisi üzerinde (145 kız, 121 erkek) gerçekleştirilen araştırma sonucunda; kız ve erkek öğrencilerin çoğunlukla erkeklerin daha iyimser olduğuna yönelik bir algısı olduğunu fakat bu sonucun istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; kız ve erkek öğrenciler arasında iyimserlik düzeyleri açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Oda (2014) tarafından 11–13 yaş grubundaki spor yapan ve yapmayan öğrencilerin iyimserlik ile saldırganlık düzeyleri inceleyerek, spor yapmanın saldırganlık ve iyimserlik düzeyleri üzerindeki etkilerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Ortaokul 6. 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören 11-13 yaş grubundaki, 224 spor yapmayan, 262 spor yapan toplam 486 öğrenci seçilmiştir. Yapılan çalışmada spor yapmanın iyimserlik ve saldırganlık durumları üzerinde etkisi tespit edilememiştir.

Özcan Ceran (2013) tarafından yapılan çalışmada umut ve başa çıkma tarzlarının iyimserlik üzerindeki rolü incelenmiştir. Bu amaçla, İstanbul'daki bir vakıf üniversitesinden araştırmaya katılmaya gönüllü 640 (457 kız, 183 erkek) lisans öğrencisine Yaşam Yönelimi Testi, Umut Ölçeği, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği-Kısa Formu uygulanmıştır. Hiyerarşik regresyon analizi sonuçları, ilk modelde Umut Ölçeğinin amaca ulaşma kapasitesi ve amaca güdülenme alt boyutlarının iyimserliği anlamlı düzeyde yordadığını göstermiştir. İkinci modelde başa çıkma tarzları eşitliğe sokulduğunda, olumlu bilişsel yapılama, amaca güdülenme, duyguları açığa vurma, kendini suçlama, davranışsal kaçınma, kabul etme ve inkâr etme boyutlarının iyimserliğin anlamlı yordayıcıları olduğu görülmüştür.

Parmaksız ve Avşaroğlu (2012: 543) öğretmen adaylarının benlik saygısına göre iyimserlik düzeylerini ve stresle başa çıkma stillerinin belirlenmesini araştırmışlardır. 852 öğrenci üzerinde (543 kadın, 309 erkek) gerçekleştirilen çalışmada benlik saygısının, iyimserlikteki toplam varyansın % 42,9'unu açıkladığı bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre; depresif duygulanımla iyimserlik arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının stresle başa çıkmada; kendine güvenli yaklaşım, iyimser yaklaşım ve sosyal destek arama yaklaşımı alt boyutları ile benlik saygısı alt boyutlarından benlik değeri, özgüven, kendine yetme, başarıma ve üretkenlik alt boyutları arasında pozitif yönlü, depresif duygulanımla negatif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Sapmaz ve Doğan (2012) tarafından iyimserliğin mutluluk ve yaşam doyumu üzerindeki rolünün belirlenmesi amacıyla üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada iyimserliğin; mutluluk ve yaşam doyumu ile pozitif yönde ilişkili olduğu ortaya konmuştur.

Vural Batık (2012) tarafından zihinsel yetersizliği olan çocukların annelerinin umutsuzluk ve iyimserlik düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan araştırma sonucunda seçilen deney grubunun umutsuzluk ve iyimserlik ön-test ve son-test puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Araştırmada uygulanan psikolojik destek programının, deney grubundaki annelerin umutsuzluk düzeylerini düşürmede ve iyimserlik düzeylerini yükseltmede etkili olduğu ve bu etkinin bir ay sonraya kadar devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gençoğlu (2012) tarafından duygu odaklı terapiye dayalı olarak hazırlanan duygusal farkındalık eğitiminin genç yetişkinlerin iyimserlik düzeylerine etkisi araştırılmıştır. Araştırmanın deney ve kontrol grubunu toplam 24 genç yetişkin oluşturmuştur. Araştırmada genç yetişkinlerin İyimserlik düzeylerini belirlemek amacıyla İyimserlik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; duygusal farkındalık eğitiminin, genç yetişkinlerin iyimserlik düzeyi üzerinde anlamlı bir fark oluşturduğu görülmüştür. Buna göre; duygu odaklı terapiye dayalı olarak geliştirilen duygusal farkındalık eğitim programının genç yetişkinlerin iyimserlik düzeyini yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır.

Başak (2012) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerinin gelir düzeyi düşük olan üniversite öğrencilerinin öz duyarlık, sosyal bağlılık ve iyimserlik

düzeylei ile psikolojik dayanıklılık düzeylei arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; üniversite öğrencilerinin öz duyarlık ve sosyal bağılılıklarının iyimserlik düzeylelerini, iyimserlik düzeylelerinin de psikolojik dayanıklılıklarını yordadığı belirlenmiştir. Ayrıca, iyimserliğin psikolojik dayanıklılık üzerinde doğrudan etkiye sahip olduğu da belirlenmiştir.

Eryılmaz ve Atak (2011) tarafından yapılan araştırmada ergen öznel iyi oluşunun özsaygı ve iyimserlik eğilimi ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmaya yaşları 14-18 arasında değişen 227 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öznel iyi oluşunun; iyimserlik eğilimi ile çok yüksek düzeyde olumlu ve özsaygı ile orta düzeyde olumlu olduğu tespit edilmiştir. Regresyon analizi sonuçlarına göre iyimserlik eğiliminin ergen öznel iyi oluşunu %25 düzeyinde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Karagöz (2011) tarafından yapılan araştırma sonucunda, deney grubundaki öğrencilerin geleceğe yönelik iyimserlik puanlarında anlamlı derecede bir artış olduğu, depresyon ve bilişsel çarpıtma puanlarında da anlamlı derecede bir azalma olduğu görülmüştür. Ayrıca geleceğe yönelik iyimserlik ve depresyon düzeyleleri arasında negatif yönlü, geleceğe yönelik iyimserlik ve bilişsel çarpıtma düzeyleleri arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Depresyon ile bilişsel çarpıtma düzeyleleri arasında ise pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Balcı Çelik (2008) tarafından Duyguları Güçlendirme Eğitimi'nin iyimserlik düzeylelerine etkisinin incelendiği araştırmada deney ve kontrol grupları toplam yirmi hemşire ile çalışılmıştır. Araştırmada kontrol gruplu ön test ve son test modeli kullanılmıştır. Hemşirelerin iyimserlik düzeylelerini ölçmek amacıyla Balcı ve Yılmaz (2002) tarafından geliştirilen İyimserlik Ölçeği kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test puanları arasındaki farkın önemli olup olmadığını tespit etmek için Mann Whitney U ve Wilcoxon İşaretli Sıralar testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Duyguları Güçlendirme Eğitimi'nin hemşirelerin iyimserlik düzeylelerini olumlu yönde etkisi olduğu saptanmıştır.

Çalık (2008) tarafından yapılan araştırmada Ankara ili Merkez ilçelerde bulunan yedi ilköğretim okulunda öğrenim görmekte olan ilköğretim öğrencilerinin iyimserlik düzeylelerinin ve okula yönelik algılarının cinsiyet, sınıf, okul tipi (A ve B

tipi) değişkenlerine göre saptanması ve öğrencilerin iyimserlik düzeyleriyle (yüksek, orta ve düşük) okula yönelik algılarının karşılaştırılması incelenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre ilköğretim öğrencilerinin genel olarak iyimserlik düzeyinden İyimserlik Ölçeğinden yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Ayrıca iyimserlik ölçeğinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin eğitim gördükleri okul tipleri ve cinsiyetleri ile iyimserlik puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır. Ancak iyimserlik puanları analizine göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile eğitim gördükleri sınıflar açısından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Uygulanan bir diğer ölçek olan okul algısı ölçeğinin alt boyutlarından öğrencilerin aldıkları puanlar ile iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Kutlu, Balcı ve Yılmaz (2007) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerine verilen iletişim becerileri eğitiminin öğrencilerin kendini ayarlama düzeylerine etkisini araştırdıkları çalışmalarında verilen iletişim beceri eğitiminin öğrencilerin kendini ayarlama düzeylerinde anlamlı yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak verilen iletişim becerileri eğitiminin öğrencilerin iyimserlik düzeylerinde herhangi bir etkiye neden olmadığı görülmüştür.

Bacanlı ve Ercan (2006) 161 deprem yaşayan öğrenci üzerinde deprem stresiyile başa çıkmada kullandıkları stratejilerin iyimserlikle olan ilişkisini incelemiştir. Bu amaçla yapılan araştırmanın sonucuna göre iyimserlik ile sosyal destek arama, problem çözme ve kaçınma alt ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Açıkgöz (2006) tarafından 170 öğrenci (106 kız, 64 erkek) üzerinde yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinde beslenme alışkanlıkları ile öz yetkinlik algılamaları ve iyimserlik tutumları arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin cinsiyete göre öz yetkinlik ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunamazken, cinsiyete göre iyimserlik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Buna göre, erkek öğrencilerin iyimserlik düzeyleri kız öğrencilerin iyimserlik düzeylerine göre yüksek çıkmıştır.

Emeç ve Güler Kümbül (2006) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre; iyimserlik yönelimi ile yaşam memnuniyeti arasında yüksek korelasyon gözlenmiştir. İyimserlik yönelimi ile akademik başarı arasında ilişki tespit edilememiştir.

Gençoğlu (2006) tarafından Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakóltesinde 623 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada kişilik özellikleri ile iyimserlik arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çalışmada; kendini gerçekleştirme düzeyi, duygusal kararlılık düzeyi, nevrotik eğilim düzeyi, aile ilişkileri düzeyi ve anti sosyal eğilim düzeyi ile iyimserlik arasında anlamlı bir fark olduğunu saptanmıştır. Buna göre; bireylerin iyimserlik düzeylerinin onların kişilik özelliklerini önemli oranda etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Üstündağ-Budak ve Mocan-Aydın (2005) tarafından 345 üniversite öğrencisi(207 erkek, 138 kız) üzerinde algılanan sağlık durumu, sağlık kontrol inancı, tıbbi destek arama değişkenleri ve iyimserlik arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; iyimserlik ile tıbbi destek arama ve sağlık denetim odağı arasında anlamlı ilişkiler olduğu görölmüştür.

Akkoyun (2002), 300 üniversite öğrencisi (185 kız, 115 erkek) üzerinde yaptığı araştırmada fiziksel egzersiz, iyimserlik ve sağlık kontrol odağı arasındaki ilişkileri incelemiştir. Çalışmada öğrenciler üzerinde Yaşam Yönelimi Envanteri (LOT) ve Sağlık Kontrol Odağı Ölçeği (HLC) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda iyimser olanların İçsel Sağlık Kontrol Odağı alt ölçeğinde kötümserlerden anlamlı düzeyde daha yüksek puan aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Aydın ve Tezer (1991) tarafından iyimserlik, sağlık sorunları ve akademik başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre iyimserlik ile sağlık sorunları arasında anlamlı bir ilişki bulunurken, iyimserlik ile akademik başarı arasında ise anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Türküm (1999) üniversite öğrencilerinin bilişsel çarpıtma düzeyleri ile öğrencilerin stresle başa çıkma biçimleri, iyimserlik düzeyleri ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarını incelediği çalışmasında; bilişsel çarpıtma düzeyi düşük olan öğrencilerin, bilişsel çarpıtma düzeyi yüksek olan öğrencilerden daha iyimser oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Aşan (1996) alışmasında insanların ölkelerinin gelecekleriyle karşılaştırıldığında kendi gelecekleriyle ilgili daha fazla olumlu beklenti içinde oldukları bulgusuna ulaşmıştır. Orta yaşlı ve yaşlı yetişkin kadınların aynı yaş grubundaki erkekler ve her iki cinsiyetteki öğrencilere oranla daha olumlu

bulunmuştur. Öğrenciler kişisel alana ait beklentilerinde yetişkinlerden daha olumluysen (sağlık, düşünsel gelişim ve maddi durum) yetişkinler ilişkisel alana ait beklentilerde (önem verilen insanlarla ilişkiler ve manevi inanç) öğrencilerden daha olumlu bulunmuştur. İyimserliğin kişisel alana ait beklentilerle anlamlı ve doğru orantılı bir ilişki içinde olduğu bulunmuştur. Aynı araştırma sübjektif iyimserlik ve yaş birbirleriyle negatif ilişkili bulunmuştur. İnsanlar yaşlandıkça kendilerine ilişkin ve diğerlerine ilişkin beklenti farkları azalmaktadır. Yapılan çalışmada birçok farklı faktöre bağlı olarak yetişkinlerin öğrencilerden daha iyimser oldukları bulunmuştur.

Karadayı (1994) tarafından 164 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre; babanın demokratikliği iyimserliği ve babaya bağlılığı artırmaktayken kötümserliği ve becerikliliği anlamlı olarak azaltmaktadır. Annenin demokratikliği ise duygusallığı anlamlı olarak azaltmaktadır.

1.1.2. İyimserlik İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Wroch, Jobin ve Scheir (2016) tarafından kadınlar üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre yüksek iyimserlik akciğer kanseri riskini azaltmada etkin bir rol üstlenmektedir. Elde edilen bulgulara göre; sadece iyimserlik düzeyinin yüksek olmasının akciğer kanseri riskini ortadan kaldırmayacağına vurgu yapılarak; yüksek iyimserliğin yüksek sosyoekonomik durum, sağlıklı davranışlar ve stresin ve depresyonun az düzeyde olmasıyla ilişkileri olduğu ifade edilmiştir.

Mohamadirizi ve diğ. (2015) tarafından ilk hamileliklerini yaşayan kadınların doğum öncesinde iyimserlikleri ile bebek ve anne arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. 240 hamile üzerinde yapılmış olan araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; iyimserlik ve hamilerde bazı bebek ve anneye ait bilgiler arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Morton, Mergler ve Boman (2014) tarafından üniversite birinci sınıfta okuyan öğrencilerde iyimserliğin ve öz-etkinliğin rolü incelenmiştir. 84 öğrenci (64 kadın, 24 erkek) öğrenci üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin iyimserlik, depresyon ve kaygı düzeyleri ile algıladıkları stres düzeyi arasında

anlamli farklilik bulunmuştur. Ayrıca öz-etkinlik ve depresyon ile üniversiteye uyum süreci arasında ilişki tespit edilmiştir.

Jackson, Ray ve Bybell (2013) tarafından yapılan araştırmada uluslararası öğrencilerin depresyon belirtileri ve sosyokültürel uyumları üzerinde etkili olan benlik saygısı, umut, iyimserlik, başa çıkma becerileri, kültürel stres ve sosyal destek düzeyleri incelenmiştir. 70 öğrenci üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre; iyimserlik ve depresyon belirtileri arasında olumsuz düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir.

Singh ve Jha (2013) tarafından 346 öğrenci üzerinde (171 tıp ve 175 mühendislik fakültesi) kaygı, iyimserlik ve akademik başarı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre kaygı ile iyimserlik ve akademik başarı arasında olumsuz bir ilişki bulunurken, iyimserlik ve akademik başarı arasında olumlu bir ilişki tespit edilmiştir.

Bayrami ve diğ. (2012) tarafından yapılan çalışmada pozitif ve negatif duygular, iyimserlik, kötümserlik ve bilgi işleme tarzlarının öğrencilerin psikolojik uyumları üzerine etkileri incelenmiştir. 400 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmış olan araştırma sonuçlarına göre; iyimserlik, pozitif duygular, akılcı bilgi işleme tarzı ve tecrübelerle edinilen bilgi işleme tarzı ile psikolojik uyum arasında olumlu ilişkiler saptanmıştır.

Ho ve diğ. (2011) tarafından iyimserlik ve umudun travma sonrası büyüme üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. 50 kanser hastasının üzerinde yapılmış olan araştırmadan elde edilen bulgulara göre; iyimserlik, umut ve travma sonrası büyüme puanları arasında pozitif yönde ilişki elde edilmiştir. Ayrıca umudun, iyimserliğe göre travma sonrası büyüme üzerinde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bressler ve ark. (2010) tarafından 219 öğrenci üzerinde umut, iyimserlik ve hedef belirlemenin akademik başarı üzerindeki etkisi incelenmiştir. Yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara göre; akademik başarıyı getiren zekâ, yetenek ve motivasyonun yanısıra akademik başarı üzerinde umut, iyimserlik ve hedef belirlemenin de önemli rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Mosing ve diğ. (2009) tarafından 3.053 ikiz üzerinde yapılan araştırmada, genetik faktörlerin iyimserlikteki varyansın %36'sını açıkladığı tespit edilmiştir. Seligman (2006) ise; iyimserliği genetik faktörlerden bağımsız olarak, öğrenilebilir bir özellik olduğunu, geçmiş yaşantılara bağılı olarak bireylerin olaylara olumlu ya da olumsuz yüklemeler yaptıklarını ve yeni bazı bilişsel beceriler edinerek iyimserliğin kazanılabileceğini ifade etmektedir (Akt: Sapmaz ve Doğan; 2012).

Fischer ve Chalmers (2008) tarafından iyimserliğin evrensel olup olmadığına ilişkin 22 ülkeden kişiler üzerinde yapılan araştırmada iyimserliğin kültürler arasındaki ilişkisi incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; kültürün iyimserlik üzerinde etkisinin daha az olduğu, iyimserlik ile bireysellik ve siyasi, sosyal eşitlik arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nicholls ve ark. (2008) tarafından yaşları 15-18 arasında değişen 677 sporcu (454 erkek, 223 kız) üzerinde sporcuların ruhsal dayanıklılık, iyimserlik, kötümserlik ve başa çıkma ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; ruhsal dayanıklılık ile iyimserlik arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Ruhsal dayanıklılık düzeyi yüksek olan sporcuların problem odaklı başa çıkma stratejileri kullandıkları bulunmuştur. Ayrıca, ruhsal dayanıklılık için başa çıkma stratejileri ile iyimserlik ve kötümserliğin önemli yordayıcılar olduklarını ifade etmişlerdir.

Baldwin, McIntyre ve Hardaway (2007) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin algılanan anne-baba tutumları ile iyimserlik düzeyleri incelenmiştir. 63 lisans öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada kişiye özgü iyimserlik (*dispositional optimism*) ile algılanan demokratik ve otoriter anne-baba tutumlarına yönelik anketler uygulanmıştır. Çoklu regresyon analizi ile elde edilen sonuçlara göre demokratik anne-baba tutumu ile öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında ilişki tespit edilmiştir. Otoriter anne-baba tutumları ve iyimserlik düzeyi arasında ilişki tespit edilememiştir.

Khalek ve Lester (2006) Amerikalı ve Kuveytli üniversite öğrencilerinin iyimserlik ve kötümserlik düzeylerini araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre Kuveytli öğrencilerin Amerikalı öğrencilere oranla daha az iyimser oldukları bulunmuştur. Kuveytli öğrencilerin Amerikalı öğrencilere göre depresyon, obsesyon, ölüm kaygısı puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Baker, Blacher ve Olsson (2005) tarafından 214 okulöncesi eğitimde çocuğu bulunan anne üzerinde yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; iyimserlik düzeyi düşük olan annelerin iyimserlik düzeyi yüksek olan annelere göre daha yüksek depresyon riski taşıdıkları bulunmuştur.

El-Anzi (2005) tarafından 400 öğrenci üzerinde akademik başarı ile kaygı, benlik saygısı, iyimserlik ve kötümserlik arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; akademik başarı ile iyimserlik ve benlik saygısı olumlu düzeyde korelasyon bulunurken, akademik başarı ile kaygı ve kötümserlik arasında olumsuz düzeyde korelasyon bulunmuştur.

Chang ve Farrehi (2001) tarafından 402 lise öğrencisi üzerinde algılanan bilgi işleme tarzları, iyimserlik, yaşam doyumu ve depresif belirtiler arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; iyimserlik, kötümserlik ve bilgi işleme tarzları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Ayrıca; iyimserliğin akılcı otomatik bilgi işleme tarzı ile kötümserliğin de tecrübeler dayalı bilgi işleme tarzı ile bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Chang ve ark. (2000) tarafından yaşları 17-52 arasında değişen, haftada en az 10-15 saat bir işte çalışan 225 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre iyimserlik ve stres mesleki tükenmişlik ile yakından ilişkili bulunmuştur. Ayrıca iyimserliğin; stres ve mesleki tükenmişliğin önlenmesinde önemli bir unsur olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Cassidy (2000) tarafından 149 genç yetişkin üzerinde 4 yıl süreyle yapılan boylamsal çalışmada sosyal geçmiş, başarı motivasyonu, iyimserlik ve sağlık üzerine araştırmalar yapılmıştır. Başarı motivasyonu ve iyimserliğin, yüksek ölçüde fiziksel sağlık ve psikolojik iyilik hali ile ilişkili olduğuna yönelik anlamlı bulgular elde edilmiştir.

Raikkönen ve ark. (1999) tarafından iyimserlik, kötümserlik ve kaygının vücut kan basıncı düzeyine etkisi incelenmiştir. Araştırma elde edilmiş olan sonuçlara göre; kötümser ve kaygı düzeyi yüksek olan yetişkinlerin kan basıncı düzeylerinin, iyimserler ve kaygı düzeyi düşük olan yetişkinlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Seligman ve arkadaşlarının Pennsylvania Üniversitesinde yaptıkları bir çalışma iyimser bireylerin kötümser bireylerden daha mutlu olduklarını göstermektedir. İyimserlerin ruh ve beden sağlığıyla ilgili daha olumlu alışkanlıklara sahip oldukları, stresle başa çıkmada stres yaratıcılarından kaçındıkları, depresyon ve kaygıyı daha az daha az yaşadıkları, hatta daha rahat uyudukları görülmüştür (Türküm, 1999).

Carver ve ark. (1993) stres altında bulunan iyimser ve kötümserlerin geleceğe yönelik tahminlerindeki bireysel farklılıkları araştırdıkları çalışmalarında 33–72 yaş aralığında yer alan 59 göğüs kanseri hastayla çalışmıştır. İlk aşamada iyimser ve kötümser kişilik özelliklerine sahip olanlarla, bu durumla başa çıkanlar ve stresli olanlar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda iyimserliğin stresle yakından ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan çalışmada iyimserlik, aktif başa çıkma ve krizler yaşanmadan önce planlar yapma kategorileri bağlantılı bulunmuştur. Ayrıca iyimserlik, bir başa çıkma yöntemi olan mizahla da olumlu ilişkili bulunmuştur. İyimserlik ile reddetme, geri çekilme gibi baş etme yöntemleri arasında ise olumlu bir ilişkiye rastlanamamıştır.

Plomin ve ark. (1992) tarafından iyimserliğin ve kötümserliğin kalıtsal bir özellik olup olmadığını araştırmak amacıyla 500 aynı cinsiyette olan ikiz üzerinde araştırma yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre kalıtsal özelliklerin iyimserlik, kötümserlik ve ruh sağlığı ile yakın ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca iyimserlik ve kötümserliğin depresyon ve yaşam doyumu üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

Fischer ve Leitenberg (1986) bireylerin iyimser olma nedenini iyimserliğin insan doğasında var olmasıyla açıklamış ve bunu çocuklar üzerinde yaptıkları iyimserlik çalışmalarıyla ortaya koymaya çalışmışlardır. Onlara göre iyimserlik insanın yaşamını sürdürebilmesi ve devam ettirebilmesi için gerekli temel duygulardan biridir.

1.2. Anne-Baba Tutumları İle İlgili Yayın ve Araştırmalar

1.2.1. Anne-Baba Tutumları İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Sak ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan çalışmada 4-6 yaş aralığında çocuğu olan anne babaların ebeveynlik tutumları incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre annelerin babalardan daha demokratik bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte, anne babaların yaşadıkları bölge ve yaşların demokratik, otoriter ve izin verici anne babalık tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Ebeveynlerin öğrenim düzeylerinin otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici tutumları üzerinde, evlendikleri yaşın otoriter tutumları üzerinde ve çocuk sayılarının da demokratik ve otoriter tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Eftekin (2015) tarafından ergenlik dönemindeki öğrencilerin internet bağımlılığı ve anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmiştir. Araştırma Kayseri ili, Talas İlçesinde 2012-2013 eğitim öğretim yılında ortaöğretime devam eden 186 kız, 157 erkek olmak üzere 343 öğrenci üzerine yürütülmüştür. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde öğrencilerin internet bağımlılığı ve algılanan anne baba tutumlarının cinsiyete göre değişmediği görülmüştür. Fakat sınıf düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, aylık gelir, evde internet bağlantısının olup olmaması ve internete nerden bağlanıldığı değişkenlerinde anlamlı şekilde farklılaşma görülmüştür. Araştırmanın sonucunda patolojik internet bağımlısı öğrencilerin oranı %9,6 olarak bulunmuştur.

Özyürek ve Şahin Tezel (2015) tarafından yapılan çalışmada, anne çocuk ilişkileri ve baba tutumları ile okul öncesi eğitim kurumuna devam eden altı yaş çocuklarının ahlâki ve sosyal kural anlayışları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma okul öncesi eğitim kurumuna devam eden altı yaşında 122 çocuk ve anne-babaları üzerinde uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; olumlu anne-çocuk ilişkilerinin çocukların ahlâki ve sosyal gelişimi üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Anne çocuk ilişkilerinin özellikle ahlâki otorite yokluğu olmak üzere, ahlâki ciddiyet ve ahlâki genelleme anlayışlarını etkilediği görülmüştür. Baba tutumlarının ise çocukların sosyal kural anlayışları üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Babaların

çocuklarına karşı demokratik tutumları arttıkça ve aile düzeni ve yapısının geleneksel ahlâki ve temel terbiyeye uygun sosyal normlarını yansıtmada davranışları olumlu oldukça, çocukların sosyal ceza anlayışlarının artacağı görülmüştür.

Mendi (2015) tarafından yapılan araştırmada, ergenlerin koşullu anne-baba tutumu ile mükemmeliyetçilik, öznel iyi oluş ve benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma 500 (335 Kadın, 165 Erkek) üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bulgular, koşullu anne-baba tutumu ile mükemmeliyetçilik arasında pozitif, öznel iyi oluş ile benlik saygısı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, mükemmeliyetçilik koşullu anne-baba tutumu ile benlik saygısı arasındaki ilişkiye kısmi aracılık ederken, koşullu anne-baba tutumu ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkiye aracılık etmediği görülmüştür. Bu sonuçlar, koşullu anne-baba tutumunun bireyin benlik gelişimine önemli ölçüde zarar verdiğini göstermektedir.

Erginoğlu (2015) tarafından yapılan araştırmada kardeş ilişkileri, anne - baba tutumu, davranış ve uyum problemleri incelenmiştir. Araştırma; 7-11 yaş aralığında olan toplam 250 ilköğretim öğrencisi (125 kız, 125 erkek) ve aileleri üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; olumsuz anne-baba tutumlarının; çocuğun kardeş ilişkilerini olumsuz etkilediği, davranış ve uyum problemlerinin de oluşmasında önemli bir rol oynadığı görülmüştür. Araştırmada, büyük çocuğun cinsiyetinin ve kardeşler arası yaş farkı değişkenlerinin; anne-baba tutumunun, anne-babanın farklılaşmış yaklaşımının, kardeş ilişkileri davranış ve uyum problemlerinin de önemli yordayıcıları olduğu ifade edilmiştir.

Tozkoparan (2015) tarafından yapılan araştırma, ortaokul öğrenci algısına göre aileden alınan sosyal destek, anne-baba tutumu ve akran ilişkilerini bazı demografik değişkenler açısından incelemektedir. Araştırma, 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul ili Kadıköy ilçesinde bulunan Özel Çevre Ortaokulu'nda okuyan 425 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Bu amaçla Anne-baba Tutum Ölçeği, Aileden Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Akran İlişkileri Ölçeği ile Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal destek ile demografik özellikler arasında bir ilişki bulunamamıştır. Kız öğrenciler anne-baba tutumlarını "otoriter", erkek öğrenciler ise "hoşgörülü" olarak algılamaktadır. Yaşı büyük olanların, kızların ve bir kardeşi olanların akran ilişkilerinin daha iyi olduğu

görülmüştür. Anne-baba tutumunu "ilgisiz" ve "otoriter" algılayan öğrencilerin aileden algıladıkları sosyal desteğin "demokratik" ve "hoşgörülü" algılayan öğrencilerden daha iyi olduğu bulunmuştur. Aileden algılanan sosyal destek arttıkça öğrencilerin rapor ettikleri akran ilişkilerinin daha iyi olduğu görülmüştür. Anne-baba tutumunu "ilgisiz" algılayan öğrencilerin rapor ettikleri akran ilişkilerinin "demokratik" ve "hoşgörülü" algılayan öğrencilerden daha iyi olduğu bulunmuştur

Başol ve Zabun (2014) tarafından yapılan araştırmada ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavı başarılarını yordamada dershaneye gidip gitmeme durumlarının, mükemmeliyetçilik, ana-baba tutumu ve sınav kaygısı düzeylerinin etkisi incelenmiştir. 460 ortaokul sekizinci sınıf öğrenci üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre; dershaneye gitme en etkili faktör olmak üzere, mükemmeliyetçilik, ana baba tutumu ve sınav kaygı- sının öğrencilerin SBS puanlarını yordadığı görülmüştür. Ayrıca araştırmaya göre otoriter anne-baba tutumunun dershaneye gitmeyen öğrencilerinin SBS başarılarını yordamada etkili olduğu bulunmuştur.

Köksal ve ark. (2013) tarafından algılanan anne tutumlarının kız çocuklarının kariyer beklentisine etkisi üzerine öğretmen görüşleri incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; kız çocuklarının annesinin kendisine destek verme durumuna göre beklentileri artmakta veya azalmaktadır. Ayrıca elde edilen bulgular, annelerin çocuklarından çok fazla olgun ve sorumlu davranışlar beklediklerini ortaya koymuştur. Araştırmada annelerin çoğunluğunun çocukları ile ilgili karar verirken çocuklarının fikirlerini dikkate aldıkları ve annelerin de çocuklarının kendileri ile ilgili karar almalarına izin verdikleri görülmüştür.

Sezer ve ark. (2013) tarafından bir ilköğretim okulunun 4,5 ve 6.sınıflarına devam eden toplam 409 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada öğrencilerin saldırgan olma durumunun; anne babanın kavga etme sıklığı ile anne ve baba tutumları ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gümüş ve diğ. (2011) tarafından anne baba tutumları ve okul başarısına etkisi incelenmiştir. 150 lise öğrenci üzerinde uygulanan anket sonuçlarına göre öğrencilerin yüzde 80'i ailenin eğitim üzerine etkisi olduğunu, geriye kalan yüzde 20'si ise ailenin eğitim üzerine etkisi olmadığını ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar; okul-

aile dayanışmasının, öğrenme ve öğretme sürecindeki önemli etkisini ortaya koymaktadır.

Sümer, Aktürk ve Helvacı (2010) tarafından Türkiye'de yapılmış ebeveyn tutum ve davranışlarına ilişkin yayınlanmış çalışmalar bir araya getirilerek bu tutum davranışların çocuk ve gençler üzerindeki gözlenen etkileri genel olarak araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre; yapılan çalışmalarda ülkemizde en yaygın kullanılan sonuç (bağımlı) değişkenlerin benlik saygısı, saldırganlık, akademik başarı, kaygı, kendini kabul, genel psikolojik uyum ve bağlanma stilleri olduğu gözlenmiştir. Ebeveyn tutum ve davranışlarında baskı, disiplin ve aşırı koruyuculuğa karşılık gelen davranışların çocuk ve ergenler üzerindeki etkileri tutarlı olarak olumsuz; demokratik ve kabul edici tutum ve davranışların etkileri ise tutarlı olarak olumlu bulunmuştur. Yapılan araştırmalarda genel olarak, doğrudan Türkiye'de geliştirilen ölçeklerden ziyade, çeviri ya da uyarlanmış ölçekler kullanılmıştır. Çalışmaların çoğunluğu kesitsel yöntemle yapılmış ve veriler genellikle tek bir kaynaktan (çoğunlukla çocuk ya da ergenden) toplandığı gözlemlenmiştir. Erken ve orta çocukluk dönemine ait çalışmaların görece olarak daha az olduğu belirtilmiştir.

Palut (2008) tarafından yapılan çalışmada çocuklarına karşı ilgili ve psikolojik özerklik sağlayıcı anne-baba tutumları ile gençlerin yasamacı, eleştirel, yenilikçi ve hiyerararşist düşünme stilleri arasında olumlu ilişkiler tespit edilmiştir. Çocuklarına kesin ve katı kurallar koyan ve doğrudan katı tutum ve davranışları sergileyen anne-baba tutumları ile gençlerin yenilikçi, yasamacı ve eleştirel düşünme stilleri ile olumsuz biçimde ilişkilendirildiği belirlenmiştir.

Totan (2008) tarafından ergenlerde zorbalık anne, baba ve akran ilişkileri açısından araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; zorba oranının erkeklerde ve kızlarda benzerlik gösterdiğine, kurban oranının kızlarda, zorba/kurban oranının ise erkeklerde daha fazla olduğuna ulaşılmıştır. Sınıf düzeyi yükselmesiyle zorba olmanın arttığı, kurban olmanın ise azalma eğiliminde olduğu bulunmuştur. Yapılan lojistik regresyon analizine göre ergenlerin anne baba ilişkileri arttıkça zorba ve zorba/kurban statülerinde olma ihtimalleri düşmektedir. Akran ilişkilerinin artması ise zorba olma ihtimalini artırırken kurban olma ihtimalini düşürmektedir.

Günalp (2007) tarafından farklı anne baba tutumlarının okul öncesi eğitim çağındaki çocukların özgüven duygusunun gelişimine etkisi incelenmiştir. Araştırma

bulgularına göre; demokratik anne baba tutumunun, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların özgüven duygularının gelişimine anlamlı ve pozitif yönde etkisi olduğu bulunmuştur. Ayrıca diğer anne baba tutumlarının ise çocukların özgüven duygularının gelişimine anlamlı ve negatif yönde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Balat (2007) tarafından ilköğretime başlayan çocukların anne babalarının çocuk yetiştirme tutumlarının okul öncesi eğitimden yararlanma düzeyleri incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; okul öncesi eğitimden yararlanmayan çocukların ailelerinin çok daha fazla düzeyde aşırı koruyucu ve sıkı disiplin tutumunu benimsedikleri ve okul öncesi eğitimden yararlanma süreleri ile bu tutumlar arasında negatif yönde anlamlı fark tespit edilmiştir. Çocukların okul öncesi eğitimden yararlanma düzeyleri ile anne-babaların demokratik tutumu arasında anlamlı fark tespit edilememiştir. Ancak okul öncesi eğitimden yararlanma süresinin yükselmesi ile anne babaların demokratik tutum puanlarında da yükselme görülmüştür. Yapılan çalışmada cinsiyetlere göre anne-baba tutumları arasında anlamlı fark tespit edilememiştir.

Odacı (2007) tarafından ergenlerdeki depresyon düzeyi ile bazı psikolojik değişkenler arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; anne-baba ile olan ilişkinin olumsuz olmasının ergenin birçok psikolojik soruna sahip olmasına neden olabileceği ve boyun eğici davranışları arttırabileceği bulunmuştur.

Özen (2006) tarafından akran zorbalığına maruz kalmanın olası yordayıcıları ve cinsiyet ile yaşa bağlı değişimi incelenmiştir. İlköğretim 6, 7, 8 ve lise 10. sınıflarında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre; algılanan çocuk yetiştirme stiline akran zorbalığına maruz kalmanın tüm boyutlarındaki katkısının anlamlı olduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçlarında çocuk yetiştirme stillerinin alt boyutlarından biri olan anneden algılanan denetim/kontrol boyutunun, alay, açık saldırı ve toplam zorbalığa maruz kalmada bağımsız katkısı söz konusu iken; babadan algılanan sevgi/ilginin, toplam zorbalığa maruz kalmada bağımsız katkısı olduğu da ifade edilmiştir.

Musaağaoğlu ve Güre (2005) tarafından ana baba tutumları ve özerklik arasındaki ilişkinin araştırıldığı bir çalışmada, anne babasını demokratik olarak algılayan ergenlerin, anne babasını hem otoriter hem de izin verici/ihmalkâr olarak

algılayan ergenlere göre daha fazla davranışsal özerklik gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Düzgün (2003) tarafından lise öğrencilerinin psikolojik belirtileri ile anne baba tutumları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; otoriter anne baba tutumu ile demokratik anne baba tutumu öğrencilerin depresyon, anksiyete ve olumsuz benlik belirtisini önemli düzeyde etkilemektedir. Otoriter anne baba tutumunun öğrencileri olumsuz bir biçimde etkidiği, öğrencilerde depresyon, olumsuz benlik ve anksiyeteye sebep olurken, demokratik anne baba tutumunun depresyon, olumsuz benlik ve anksiyeteyi önlemede olumlu bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz (2000) ilköğretim, lise ve üniversite öğrencilerine anne baba tutum ölçeğini uygulamıştır. Üç grubu birbiri ile karşılaştırarak ölçeğin güvenirlik ve geçerlik çalışmasını yapmıştır. Çalışma sonunda demokratik anne baba tutumu ile çocukların akademik başarıları arasında fark anlamlı bulunmuştur.

Tuzgöl (2000) tarafından anne baba tutumları farklı lise öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. 465 öğrenci üzerinde yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; anne baba tutumu ile cinsiyet, yaş, okul türü, anne ve baba eğitim seviyesi ile ailenin gelir düzeyi değişkenlerinin saldırganlık düzeyine ortak etkileri anlamlı tespit edilemezken, cinsiyet ve okul türü değişkenlerinin saldırganlık düzeyine temel etkileri anlamlı tespit edilmiştir.

Haktanır ve ark. (1999) Türkiye’de yapılan ana baba tutumu ile ilgili yapılan araştırmaları bir araya getirdikleri çalışmalarında toplam 75 araştırmaya ulaşımlardır. Bu araştırmaların % 64’ünün 1990-1998, % 30.67’sinin 1980- 1989, % 5.33’ünün 1970-1979 yılları arasında yapıldığı görülürken 1970 yılından önce bu konuda yapılan bir araştırmaya rastlanamamıştır. Bu sonuç, Türkiye’de ana baba tutumları üzerine yapılan çalışmalarda 1970’li yıllardan 2000’li yıllara doğru önemli bir artış olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmada çocuk yetiştirme biçimlerinde seneler içinde önemli değişikliklerin olduğu görülmüştür. Buna göre kız ve erkek çocuklarına yönelik tutumlarda farklılıklar görülmektedir. Anne babaların kız çocuklarına karşı daha cezalandırıcı ve kısıtlayıcı davrandığı görülürken, 90’lı yıllarda kız çocuklarına uygulanan baskının azalarak daha demokratik tutumların

arttığı görülmüştür. Erkek çocuklarına ise daha baskıcı ve ilgisiz davranıldığı görülmüştür. Çalışma sonuçlarına göre ayrıca sosyoekonomik düzeyi düşük ailelerde cezalandırıcı ve kısıtlayıcı ana baba tutumlarının sosyoekonomik düzeyi yüksek ailelere göre daha yaygın olduğu görülmüştür. Eğitim düzeyine bakıldığında ise eğitim seviyesi yüksek anne babaların daha fazla demokratik tutum sergiledikleri görülmüştür. Ancak, çalışmalar anne babanın koruyuculuğu ve otoriter tutumları açısından alt, orta ve üst sosyoekonomik düzey arasında bir fark olmadığını göstermektedir.

Eldeleklioğlu (1996) tarafından karar stratejileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan araştırmada, 1994 - 1995 eğitim öğretim döneminde Ankara ve Gazi Üniversiteleri Eğitim Fakültelerinde öğrenimlerine devam eden 500 öğrenci üzerinde çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; ana-babalarını demokratik olarak algılayan ergenlerin mantıklı ve bağımsız karar verme düzeyleri arasında olumlu, ana babalarını olumsuz algılayanların ergenlerin ise mantıklı ve bağımsız karar verme düzeyleri arasında ise olumsuz bir ilişki bulunmuştur.

Kuzgun (1972) tarafından demokratik, ilgisiz ve otoriter olarak algılanan ana baba tutumlarının genç yetişkinlikteki bireylerin kendini gerçekleştirme düzeylerine etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre demokratik ana baba tutumu bireylerin kendini gerçekleştirme düzeyini olumlu yönde etkilerken, otoriter anne baba tutumunun ise bireylerin kendini gerçekleştirmesini engellediği tespit edilmiştir. Sevgi eksikliğinin kendini gerçekleştirmeyi olumsuz yönde etkilemesine rağmen, sıkı kontrolün olduğu ilgisiz ana baba tutumunun bireylerin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

1.2.2. Anne-Baba Tutumlarıyla İlgili Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar

King ve diğ. (2016) tarafından yapılan araştırmada 12-17 yaş aralığındaki gençlerin depresyon düzeyleri ile otoriter anne-baba tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada Ulusal Sağlık Anketi ve gençlerin ilaç kullanım bilgileri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre otoriter anne-baba tutuma sahip olanların

%80.6'sının beş veya daha fazla depresyon belirtilerine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Rivers ve diğ. (2012) tarafından 148 kişi (58 erkek, 90 kız) lise öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada ergenlerde anne baba tutumları ile akademik başarı arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; ergenlerin büyük çoğunluğu anne babalarının otoriter tutum kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca araştırmada; otoriter anne baba tutumunun akademik başarıyı arttırmadığı bulunurken, otoriter anne baba tutumu ile içsel motivasyon arasında ise kuvvetli bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Cicognani ve Zani (2010) tarafından ergen çocuğu olan ailelerdeki çatışma şekillerinin incelendiği çalışmalarına ergen çocuklarıyla beraber 302 aile katılmıştır. Ana-baba ve ergenlerden alınan sonuçlar ilk ergenlikten orta ergenliğe doğru çatışmanın şiddetlendiğini göstermiştir. Bu dönemler cinsiyete bağlı olarak değişmektedir. Yaşı büyük kız ergenlerde çatışmanın daha fazla olduğu ve erken ergenlikten orta ergenliğe doğru gittikçe kötüleşen bir anne-ergen ilişkisinin olduğu görülmüştür.

Kordi ve Baharudin (2010) yaptıkları çalışmada anne baba tutumlarının çocukların okul başarısına etkisi incelenmiştir. Çalışmada anne baba tutumları ile çocukların okul başarıları arasında yüksek düzeyde anlamlı fark bulunmuştur. Bulgular, kültürler ve toplumlar karşısında tutarsızlık olsa da, demokratik tutumun daha fazla yüksek okul başarısı sağladığını ortaya koymaktadır.

Yang ve Shin (2008) tarafından anne babaların çocukların eğitimine ilişkin tutumlarının onların günlük yaşamlarına ve gelişimlerine olan etkisi incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; anne babaların çocukların başarılarına yönelik beklentilerinin günlük yaşamlarını etkilediği görülmüştür.

Suchman ve diğ. (2007) tarafından 98 kadın üzerinde yapılan araştırma sonuçlarına göre; ebeveyn kontrolü çocukların davranışsal uyum düzeyi ile ebeveyn yakınlığı da çocukların psikolojik uyum düzeyi ile yakın ilişkili bulunmuştur.

Winsler, Madigan ve Aquilino (2005), tarafından yapılan çalışmanın sonucunda; babaların anneleri kendilerine göre daha demokratik ve izin verici ayrıca

daha az otoriter olarak bulduğu; annelerin ise kendilerini babalara göre daha demokratik bulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Milevsky, Schlecter ve Netter (2006) tarafından anne ve babaya özgü tutumların öz-saygı, depresyon ve yaşam doyumu ile ilişkisi araştırılmıştır. Araştırma 9 ve 11. sınıflardaki 272 ergen üzerinde yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; izin verici anne tutumuna göre açıklayıcı-otoriter anne tutumu ile yetişen ergenlerde öz-saygı, yaşam doyumu ile düşük depresyon arasında yüksek derecede anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca babaya özgü tutumların ise çocuğun psikolojik gelişiminde etkisinin olduğu fakat bu etkinin anneye özgü tutumlar kadar belirgin olmadığı görülmüştür.

Shek (1999) tarafından 378 ergen üzerinde yapılmış olan boylamsal araştırma sonuçlarına göre; anne baba tutumu ve belirli anne baba davranışlarının yaşam doyumu ile ilişkili olduğu ve destekleyici anne baba tutumunun yaşam doyumunu yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Weiss ve Schwarz (1996) tarafından Baumrind'in çalışmalarından yola çıkarak 178 üniversite öğrencisi ve aileleri üzerinde çalışmıştır. Araştırmada anne baba stili ile gençlerin kişiliği, uyumu, akademik başarısı ve uyuşturucu madde kullanımı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçları bu değişkenler arasında anlamlı ilişkiler olduğunu fakat elde edilen sonuçların Baumrind'in çalışmalarında elde ettiği sonuçlar kadar geniş ve belirgin olmadığını ortaya koymuştur.

Brown ve diğ. (1993) tarafından psikososyal yetkinlik ile kabul/ilgi ve kontrol boyutlarını yansıttığı düşünölen üç anne babalık uygulaması (başarı vurgusu, anne baba izlemesi, birlikte karar verme) arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma yaşları 15-19 arası değişen 3781 lise öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; başarı vurgusu ve anne baba izlemesi, ergenlerin kendine güvenen bireyler olmasına destek olmaktadır.

Grolnick ve Ryan (1989) tarafından çocuk yetiştirme stillerinin boyutu olan özerklik desteği ile özerklik, yetkinlik, uyum ve okul başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. 64 anne ve 50 baba üzerinde yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara göre; anne babanın özerklik desteği ile özerklik, yetkinlik, uyum ve okul notları arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

Baumrind (1971) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre; genel olarak demokratik tutumu benimseyen anne ve babaların çocuklarının bağımsız, kendini ifade etmekte zorlanmayan, sosyal ve akademik açıdan başarılı çocuklar olduğu ortaya konmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın, evreni, örnekleme, veri toplama araçları, bu araçların geçerlik ve güvenilirlikleri, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2015-2016 Eğitim Öğretim yılında Samsun İli Büyükşehir kapsamında yer alan ilçelerde (Atakum, Canik, İlkadım ve Tekkeköy İlçeleri) sekizinci sınıfta eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. 4 ilçede bulunan ortaokullar amaçsal örnekleme yöntemlerinden olan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir.

Amaçsal örnekleme, derinlemesine araştırma yapmak amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir. Maksimum çeşitlilik örnekleme ise problemle ilgili olarak kendi içinde farklı durumlardan oluşturulmasıdır (Büyüköztürk vd., 2015: 90).

Araştırmanın örneklemini sekizinci sınıflarda eğitim gören Atakum ilçesi Denizevleri Ortaokulu, Canik İlçesi İnönü Ortaokulu, İlkadım İlçesi Mehmetçik Ortaokulu ve Tekkeköy İlçesi Kutlukent Ortaokulunda toplam 504 öğrenci (288 kız, 216 erkek) oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencileri tanıttıcı bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencileri Tanıtıcı Bilgiler

	N	%
Cinsiyet		
Kız	288	57.1
Erkek	216	42.9
Anne Eğitim Düzeyi		
Sadece Okuryazar	27	5.4
İlkokul Mezunu	244	48.4
Ortaokul Mezunu	140	27.8
Lise Mezunu	67	13.3
Üniversite Mezunu	26	5.2
Baba Eğitim Düzeyi		
Sadece Okuryazar	10	2.0
İlkokul Mezunu	189	37.5
Ortaokul Mezunu	160	31.7
Lise Mezunu	106	21.0
Üniversite Mezunu	39	7.7
Sosyoekonomik Düzey		
Düşük	18	3.6
Orta	102	44.6
İyi	178	47.6
Çok İyi	202	4.2
Öğrencinin Kardeş Sayısı		
Tek Çocuk	22	4.4
1 Kardeş	102	20.2
2 Kardeş	178	35.3
3 Kardeş ve üzeri	202	40.1
Toplam	504	100.0

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada öğrencilerin iyimserlik düzeylerini değerlendirmek için “İyimserlik Ölçeği”, öğrencilerin algıladıkları anne-baba tutumlarını değerlendirmek için de “Anne-Baba Tutum Ölçeği ” kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilere ait cinsiyet, anne ve baba eğitim düzeyleri, sosyoekonomik düzey ve kardeş sayısı bilgilerini elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

2.2.1. İyimserlik Ölçeği

Bu araştırmada öğrencilerin iyimserlik düzeylerini ölçmede Balcı ve Yılmaz (2002) tarafından geliştirilen “İyimserlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması 290 üniversite öğrencisi üzerinde uygulanmıştır. İyimserlik ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) .96, test tekrar test yöntemi ile yapılan güvenirlik katsayısı .61 ve test yarılama yöntemi ile iki yarı arasındaki korelasyon katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Aydın ve Tezer (1991) tarafından geliştirmiş olan Yaşam Yönelim Testi ile yapılan geçerlik çalışmasında ise, korelasyon katsayısı .55 olarak bulunmuştur. Varimax dik döndürme yöntemi ile yapılan faktör analizi sonucunda, ölçeğin tek boyutlu olduğu bulunmuştur.

Balcı ve Yılmaz (2002) tarafından geliştirilen iyimserlik ölçeğinin Çalık (2008) tarafından ilköğretim öğrencilerinde tekrar geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek 6, 7, 8. sınıflarda öğrenim gören 60 kişilik bir gruba verilerek, öğrencilerden anlamadıkları kelimelerin altını çizmeleri istenmiştir. Bu işlemden sonra ölçeğin bu deneme formu ilköğretim okullarında görev yapan Türkçe öğretmenlerinin oluşturduğu (n=6) bir grup uzmanın görüşüne sunulmuş, ilköğretim düzeyine uygun olmadığı söylenen ve öğrenciler tarafından anlaşılabilen karamsar, alternatif, haz, kötümserlik, umutsuzluk, umut gibi ifadeler, öğrencilerin düzeyine daha uygun ifadelerle değiştirilmiştir. Ayrıca ölçekte bulunan “yaşamaya devam edeceğimi sanmıyorum” ifadesi, ölçeğin uygulanacağı yaş grubunun gelişim özellikleri de dikkate alınarak uzman görüşleri doğrultusunda birinci maddeden alınarak dördüncü maddeye konulmuştur. Hazırlanan ölçek formu 100 kişiden oluşan bir grup 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine verilmiş ve her madde için ayrı ayrı o maddenin ne ifade ettiğini yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin yazdıkları görüşler incelenerek doğru anlaşılabilen maddeler aynen bırakılmış çoğunluğun yanlış anladığı ya da

anlayamadığı maddeler tekrar düzenlenmiştir. Ayrıca deneme aşamasında öğrencilerin cevap anahtarını anlamada zorlandıkları görülmüştür. Oluşan bu zorluk göz önünde bulundurularak 24 ölçek maddesi tekrar; psikolojik danışmanlık ve rehberlik, eğitim psikolojisi, eğitimde ölçme ve değerlendirme ve Türk dili alanlarında uzman toplam 9 kişinin görüşüne sunulmuştur. Türk dili uzmanı ölçek maddelerini dil bilgisi ve anlam açısından ele alırken, ölçme ve değerlendirme uzmanları da ölçek maddelerini psikolojik test maddesinin taşıması gereken özellikler bakımından ele almışlardır. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uzmanlarının görüşü doğrultusunda ve öğrencilerin cevap anahtarını anlamada yaşadıkları güçlük göz önüne alınarak, üniversite öğrencileri için hazırlanmış olan cevap anahtarı;

(1) Benim gibi hiç değil, (2) Benim gibi değil, (3) Bazen benim gibi, (4) Tam benim gibi seçenekleri; (1) Benim düşüncemi hiç yansıtmıyor, (2) Benim düşüncemi biraz yansıtıyor, (3) Kararsızım, (4) Benim düşüncemi büyük ölçüde yansıtıyor, (5) Benim düşüncemi tamamen yansıtıyor seçenekleriyle değiştirilmiştir. Ölçek maddelerinin 6'sı olumsuz 18'i olumlu ifadelerden oluşmaktadır. Olumsuz ifadelerin puanları tersine çevrilerek hesaplanmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 120, en düşük puan ise 24'tür. Ölçeğin 24 maddelik formu 160 kişiye uygulanmış ve elde edilen veriler üzerinde ölçeğin faktör yapısı ve maddelerin faktör yükleri tekrar incelenmiş, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yeniden yapılmıştır.

Ölçeğin faktör yapısını saptamak amacıyla, 160 ilköğretim öğrencisinden elde edilen veriler kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi çalışmasında iyimserlik ölçeğine ilişkin KMO (Kaiser- Meyer Olkin) katsayısı .880 bulunmuştur. Barlett Sphericity testi anlamlı çıkmıştır. KMO Katsayısının .60'dan yüksek olması ve Barlett Sphericity testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu ifade eder. Faktörlerin her bir değişken üzerindeki ortak varyansın .30 ile .80 arasında değiştiği görülmüştür.

Ölçeğin madde geçerliliğini incelemek amacıyla madde toplam puan korelasyonlarına bakılmıştır. Toplam 160 kişiye yapılan uygulama sonuçlarına göre iyimserlik ölçeğinin Cronbach Alfa güvenilirlik kat sayısı .88 olarak bulunmuştur. Psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik kat sayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genellikle yeterli olarak kabul edilmektedir.

Ölçekte yer alan tüm maddeler için madde-toplam korelasyonlarının .25 ile .74 arasında değiştiği görülmektedir. Buna göre ölçekteki maddelerin güvenilirliklerinin yüksek ve aynı davranışı ölçmeye yönelik olduğu söylenebilir. Ölçekte yer alan maddelerin ayırt ediciliğini tespit etmek için 18 maddelik ölçeğin 160 kişiye uygulanmasından elde edilen puanların alt ve üst %27'lik puan grupları ortalamaları t testi ile karşılaştırılmıştır. Yapılan t testi sonuçlarına göre; üst ve alt %27'lik puan gruplarında 43'er puan bulunmaktadır. Alt ve üst puan grupları karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Üst grupların puanlarının ortalaması ($x=83.16$); alt grupların ortalamasından ($x= 50.34$) daha yüksektir. Sonuç olarak gruplar arasında .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunduğu gözlenmiştir.

Ölçeğin iki yarı test güvenirliliği hesaplanmıştır. Testin maddeleri yansız olarak iki eş yarıya ayrılarak testin iki yarısı arasındaki ilişkiyi yola çıkarak Spearman Brown formülü kullanılmıştır. Buna göre; testin tamamı için hesaplanan korelasyon katsayısı 0.83 olarak elde edilmiştir. Analizler sonucunda ilköğretim öğrencilerine uygulanan iyimserlik ölçeğinin 18 maddeden oluştuğu belirlenmiştir. İyimserlik ölçeğinden en yüksek 90, en düşük ise 18 puan alınabilmektedir (Çalık, 2008).

2.2.2. Ana Baba Tutumları Ölçeği

Kuzgun (1972) tarafından Türkiye'de ana baba tutumlarını ölçmek amacıyla bir ölçme aracı geliştirme girişiminde bulunulmuştur. Anne ve baba tutumlarını ölçmek için oluşturulan "Ana Baba Tutum Envanteri", demokratik, otoriter ve ilgisiz olarak tanımlanarak ilk olarak 384 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya göre; hesaplanan ölçekler arası korelasyon katsayıları demokratik tutumu ölçen alt ölçeğin diğerlerinden bağımsız olduğu, buna karşılık ilgisiz ve otoriter tutumları ölçen alt ölçekler arasında .63 gibi yüksek bir ilişki bulunduğu; bu iki ölçeğin birbirinden bağımsız ölçme yapamadığı sonucuna ulaşılmıştır. İki defa uygulanan envanterin de korelasyon katsayılarının düşük olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmalar sonucunda oluşturulan aracın yeterince güvenilir olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak duyulan ihtiyaç dikkate alınarak Kuzgun ve Eldeleklioğlu tarafından aracın "Ana Baba Tutumları Ölçeği" ismi ile yeniden geliştirilmesi için çalışmalara başlanmıştır (Kuzgun ve Bacanlı, 2005: 68).

Ana Baba Tutum Ölçeği'nin geçerliliği Kuzgun tarafından faktör analizi tekniği kullanılarak ortaya konmuştur. Demokratik, otoriter, ilgisiz, koruyucu/ istekçi ve reddedici olmak üzere beş alt maddeden meydana gelen ölçek, 1992–1993 öğretim yılında Gazi Üniversitesi İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören 100 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Uygulama sonrası ölçeğin boyutlarını belirleyebilmek amacıyla, öğrencilerden elde edilen puanlar üzerinde faktör analizi tekniği uygulanmıştır. Yapılan faktör analizi sonuçlarına göre maddelerin önemli bir bölümünün, yüksek faktör yükleri ile I. Faktörde toplandığı, bunu II. Faktörde toplanan maddelerin izlediği, diğer faktörler de ise madde sayısının 3'ü geçmediği görülmüştür. Birinci faktörde bulunan maddeler incelendiğinde faktör yükleri artı olanların “Demokratik”, eksi olanların “Otoriter” tutumu betimleyen maddeler olduğu görülmüştür. Birinci faktörde bulunan maddelerden faktör yüklü en yüksek 15 madde “Demokratik Tutum Ölçeği” maddeleri olarak kabul edilmiştir. Faktör yükleri yüksek olan ama eksi değer taşıyan 10 madde ise “Otoriter” tutumu ölçen maddeler olarak kabul edilmiştir. İkinci faktör ise “Koruyucu/İstekçi Tutum Ölçeği” adlandırılmıştır (Kuzgun ve Bacanlı, 2005: 69-70).

Ölçeğin güvenilirliğini belirleyebilmek amacıyla öncelikle ölçeği oluşturan alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Daha sonra testin tekrarı yöntemi ile kararlı bir ölçme yapıp yapmadığı belirlenmiştir. Demokratik alt ölçeğinin iç tutarlılık (0.89) ve kararlılık (0.92) katsayıları da yüksek olarak saptanmıştır. Koruyucu / İstekçi alt ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı (0.82) otoriter alt ölçeğinkinden (0.78), otoriter alt ölçeğinin kararlılık katsayısı (0.79) koruyucu/istekçi alt ölçeğinkinden biraz daha yüksek olarak saptanmıştır. Araştırmacı tarafından yapılan çalışma sonucu; iç tutarlılık katsayısı olarak Cronbach alpha katsayısı; demokratik tutum alt ölçeğinin .91, otoriter tutum alt ölçeğinin .77, koruyucu/istekçi tutum alt ölçeğinin .80 olarak hesaplanmıştır(Kuzgun ve Bacanlı, 2005: 72-73).

Ana Baba Tutumları Ölçeği A: Hiç uygun değil, B: Pek uygun değil, C: Biraz uygun, D: Çok uygun, E: Tamamen uygun şeklinde işaretlenir. Seçeneklerin ağırlık değeri sırasıyla 1'den 5'e kadardır (Kuzgun ve Bacanlı, 2005: 76).

Ana – baba tutumları ölçeği 40 maddeden oluşmaktadır. “Demokratik Tutum Ölçeği”, “Otoriter Tutum Ölçeği”, “Koruyucu Tutum Ölçeği” ölçeğin alt ölçeklerini oluşturmaktadır. Ölçekte 1, 2, 6, 7, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 29, 30, 36, 37, 39 numaralı

maddeler demokratik tutumu; 4, 9, 10, 11, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 33, 34 numaralı maddeler koruyucu / istekçi tutumu; 3, 5, 8, 12, 16, 23, 31, 35, 38, 40 numaralı maddeler otoriter tutumu ölçen maddeler olarak belirlenmiştir. Puan her alt ölçek ayrı ayrı hesaplanır ve yüksek puan egemen olan tutumu yansıtır (Kuzgun ve Bacanlı, 2005: 70 – 71).

2.2.3. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu'nda örnekleme alınan öğrenciler hakkında bilgi toplamak amacıyla, araştırmada inceleme konusu olan değişkenlerle ilgili olarak öğrencilerin cinsiyet, anne ve baba eğitim durumları, sosyoekonomik düzeyleri ve kardeş sayılarına ilişkin beş soruya yer verilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu Ek-1'de verilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

İyimserlik Ölçeği, Anne-Baba Tutum Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu araştırmacı tarafından örnekleme alınan okullara gidilerek sınıf ortamında katılımcılara uygulanmıştır. Uygulama yapılan açıklamalarla birlikte yaklaşık 1 ders saati (40 dk.) sürmüştür. Araştırmada öğrencilerin iyimserlik ölçeğinden ve anne-baba tutum ölçeğinden almış oldukları puanlar hesaplanmıştır. Elde edilen tüm verilerin istatistiksel analizleri SPSS 23.0 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada öncelikli olarak elde edilen verilerin normallik dağılımı incelenmiştir. Analizde istatistiksel (null) hipotez “puanların dağılımı normal dağılımdan anlamlı farklılık göstermez” şeklinde kurulduğu için hesaplanan p-değerinin .05'den büyük çıkması, bu anlamlılık düzeyinde puanların normal dağılımdan anlamlı (aşırı) sapma göstermediği, uygun olduğu şeklinde yorumlanır (Büyüköztürk, 2012). Tablo 2'de araştırmadan elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan Shapiro-Wilks Normallik Analizi Test sonuçları verilmiştir.

Tablo 2: Uygulanan Ölçeklere Ait Shapiro-Wilks Normallik Analizi Test Sonuçları

Uygulanan Ölçek	N	Ortalama	S.S.	p
İyimserlik Ölçeği	504	3.642	0.65305	.000*
Demokratik Anne-Baba Tutumu Alt Ölçeği	504	4.076	0.61269	.000*
Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutumu Alt Ölçeği	504	2.845	0.66052	.305
Otoriter Anne-Baba Tutumu Alt Ölçeği	504	2.066	0.63225	.000*

p<.05

Shapiro-Wilks Normallik Analizi sonuçlarına bakıldığında iyimserlik ölçeği puan ortalamaları ile anne-baba tutum ölçeği alt boyutlarından demokratik ve otoriter anne-baba tutum ölçekleri puan ortalamaları normal dağılım göstermemektedir (p<.05). Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum alt boyutu puan ortalamalarında ise normal dağılım görülmektedir (p>.05).

8.Sınıf öğrencilerinin iyimserlik düzeyleri ile anne-baba tutumları arasındaki ilişki, değişkenlerden en az biri normal dağılım göstermediği için Bağımlı Örneklem t Testinin nonparametrik alternatifi olan Wilcoxon Testi ile hesaplanmıştır. İyimserlik düzeyleri ile anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin bazı ailesel değişkenler açısından incelenmesinde iki kategorili cinsiyet değişkeninde normal dağılımın sağlandığı durumlarda Bağımsız Örneklem t Testi, normal dağılımın sağlanmadığı durumlarda Mann Whitney U Testi ile hesaplamalar yapılmıştır. İki den fazla kategoriye sahip anne-baba eğitim durumları, sosyoekonomik düzey ve kardeş sayısı değişkenlerinde normal dağılımın sağlandığı durumlarda ANOVA Testi, normal dağılımın sağlanmadığı durumlarda Kruskal Wallis Testi ile hesaplamalar yapılmıştır. Kruskal Wallis Testi sonuçları doğrultusunda gruplar arasında gözlenen farkın, hangi gruplar arasında anlamlı farklılara bağlı olarak ortaya çıktığını bulmak amacıyla, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U Testi uygulanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırmada öne sürülen denenceleri test etmek üzere yapılan istatistiksel analizlere ve bu analizlerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1. 8.Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Anne-Baba Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular

3.1.1.İyimserlik Düzeyine Göre Öğrencilerin Algılanan Anne-Baba Tutum Düzeyleri

DENENCE 1:

a) Öğrencilerin iyimserlik düzeylerine göre algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: İyimserlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Algılanan Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

<i>İyimserlik Demokratik Anne-Baba Tutumu</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Negatif Sıra	128	168.76	21601.5	12.692*	.000
Pozitif Sıra	372	278.63	103648.5		
Eşit	4				

*Negatif Sıralar Temeline Dayalı

p<.001

Öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları Tablo 3’de verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan öğrencilerin iyimserlik düzeyleri puanları ile algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($z=12,692$, $p<.001$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani demokratik anne-baba tutum lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre algılanan demokratik anne-baba tutumlarının öğrencilerin iyimserlik düzeyleri üzerinde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

b) Öğrencilerin iyimserlik düzeylerine göre algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: İyimserlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Algılanan Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

<i>İyimserlik Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutumu</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Negatif Sıra	412	278.18	114611.5	15.833*	.000
Pozitif Sıra	90	129.35	11641.5		
Eşit	2				

*Pozitif Sıralar Temeline Dayalı

$p<.001$

Öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları Tablo 4’de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin iyimserlik düzeyi puanları ile koruyucu/istekçi anne-

baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($z=15.833$, $p<.001$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında gözlenen bu farkın negatif sıralar yani iyimserlik düzeyi lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre iyimserlik düzeyinin öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutumları üzerinde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

c) İyimserlik düzeylerine göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: İyimserlik Düzeyine Göre Öğrencilerin Algılanan Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

<i>İyimserlik Otoriter Anne-Baba Tutumu</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Negatif Sıra	471	265.40	125004.0	18.762*	.000
Pozitif Sıra	33	63.36	2256.0		
Eşit	0				

*Pozitif Sıralar Temeline Dayalı
 $p<.001$

Öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin iyimserlik puanları ile algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir ($z=18.762$, $p<.001$) Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında gözlenen bu farkın negatif sıralar yani iyimserlik düzeyi lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre iyimserlik düzeyinin öğrencilerin algılanan otoriter anne/baba tutumları üzerinde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

3.1.2. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Algılanan Anne-Baba Tutum Düzeyleri

DENENCE 2:

a) Cinsiyete göre öğrencilerin Algılanan Demokratik Anne-Baba Tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Cinsiyete göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum envanterine ilişkin anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Mann Whitney U-Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Algılanan Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Mann Whitney U-Testi Sonuçları

<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>U</i>	<i>p</i>
Kız	288	264.21	76091.5	27732.5	.037
Pozitif Sıra	216	236.89	51168.5		

p<.05

Cinsiyete göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları incelendiğinde farkın anlamlı olduğu bulunmuştur (U=27732.5, p< .05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre demokratik anne-baba tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

b) Cinsiyete göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre algılanan koruyucu/istekçi anne baba tutumlarının arasında anlamlı fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına ait bulgular Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Algılanan Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>S</i>	<i>Sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Kız	288	3.63	0.66	502	0.329	0.742
Erkek	216	3.65	0.64			

$p > .05$

Cinsiyetlerine göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puan ortalamaları arasında anlamlı fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$)

c) Cinsiyete göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Cinsiyete göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Mann Whitney U-Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Cinsiyete Göre Öğrencilerin Algılanan Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Mann Whithey U-Testi Sonuçları

<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>U</i>	<i>p</i>
Kız	288	230.59	66409.0	24793.0	.000
Erkek	216	281.72	60851.0		

$p < .001$

Cinsiyetlerine göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları incelendiğinde aralarında anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($U=24793.0$, $p < .001$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında erkek öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.1.3. Anne Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Algılanan Anne-Baba Tutum Düzeyleri

DENENCE 3:

a) Anne eğitim durumlarına göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Anne eğitim durumlarına göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Anne Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Algılanan Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları

<i>Anne Eğitim Düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Sadece okuryazar	27	202.61	4	5.636	0.228
İlkokul Mezunu	244	251.41			
Ortaokul Mezunu	140	249.05			
Lise Mezunu	67	278.58			
Üniversite Mezunu	26	265.87			

$p > .05$

Öğrencilerin anne eğitim düzeyleri ile demokratik anne-baba tutum puanları arasında yapılan Kruskal-Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$)

b) Anne eğitim durumlarına göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin anne eğitim durumlarına ilişkin betimsel istatistik verileri Tablo-10’da, anne eğitim durumları ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutumları arasındaki ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 10: Anne Eğitim Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

<i>Anne Eğitim Düzeyi</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.S.</i>
Sadece okuryazar	27	29.160	0.68528
İlkokul Mezunu	244	28.702	0.65273
Ortaokul Mezunu	140	28.195	0.65092
Lise Mezunu	67	28.279	0.71578
Üniversite Mezunu	26	27.308	0.64069

Tablo 15 incelendiğinde annelerin; % 5.4'ü (N=27) sadece okuryazar, % 48.4'ü (N=244) ilkokul mezunu, % 27.8'i (N=140) ortaokul mezunu, %13.3'ü (N=67) lise mezunu, % 5.2'si üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 11: Anne Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Algılanan Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplararası	0.741	4	0.185	0.423	0.792
Gruplarıçi	218.710	499	0.438		
Toplam	219.451	503			

$p > .05$

Öğrencilerin anne eğitim düzeyleri ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puan ortalamaları arasında yapılmış olan ANOVA Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

c) Anne eğitim durumlarına öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Anne eğitim durumlarına göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum envanterinden aldıkları puanların Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Anne Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Algılanan Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları

<i>Anne Eğitim Düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Sadece okuryazar	27	288.76	4	3.508	0.477
İlkokul Mezunu	244	258.18			
Ortaokul Mezunu	140	243.69			
Lise Mezunu	67	235.25			
Üniversite Mezunu	26	253.50			

$p > .05$

Öğrencilerin anne eğitim düzeyleri ile algılanan otoriter anne-baba tutum puanlarına ilişkin Kruskall Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

3.1.4. Baba Eğitim Durumlarına Göre Öğrencilerin Algılanan Anne-Baba Tutumları

DENENCE 4:

a) Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum envanterinden aldıkları puanların Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13: Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Algılanan Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları

<i>Baba Eğitim Düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Sadece okuryazar	10	202.05	4	6.401	0.171
İlkokul Mezunu	189	253.12			

Ortaokul Mezunu	160	235.78
Lise Mezunu	106	272.43
Üniversite Mezunu	39	276.88

$p > .05$

Öğrencilerin baba eğitim düzeyleri ile algılanan demokratik anne-baba tutum puanlarına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$)

b) Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin Algılanan Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin baba eğitim durumlarına ilişkin betimsel istatistik verileri Tablo 14’de, baba eğitim durumları ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutumları arasındaki ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 14: Baba Eğitim Durumlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

<i>Baba Eğitim Düzeyi</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.S.</i>
Sadece okuryazar	10	3.12	0.71097
İlkokul Mezunu	189	2.90	0.65820
Ortaokul Mezunu	160	2.84	0.62736
Lise Mezunu	106	2.76	0.66684
Üniversite Mezunu	39	2.77	0.75856

Tablo 14 incelendiğinde babaların %2’si (N=10) sadece okuryazar, %37.5’u (N=189) ilkokul mezunu, %31.7’si (N=160) ortaokul mezunu, %21’i (N=106) lise mezunu, %7.7’si (N=39) olduğu görülmektedir.

Tablo 15: Baba eğitim durumlarına göre öğrencilerin Algılanan Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplararası	2.321	4	0.580	1.333	0.256
Gruplariçi	217.130	499	0.435		
Toplam	219.451	503			

$p > .05$

Öğrencilerin baba eğitim düzeyleri ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olup olmadığına ilişkin yapılan ANOVA Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

c) Baba eğitim durumlarına göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum envanterinden aldıkları puanların Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16: Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Algılanan Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları

<i>Baba Eğitim Düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x^2</i>	<i>p</i>
Sadece okuryazar	10	327.80	4	8.117	0.087
İlkokul Mezunu	189	265.24			
Ortaokul Mezunu	160	253.28			
Lise Mezunu	106	234.83			
Üniversite Mezunu	39	216.27			

$p > .05$

Öğrencilerin baba eğitim düzeyleri ile algılanan otoriter anne-baba tutum puanlarına ilişkin Kruskall Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

3.1.5. Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Algılanan Anne-Baba Tutumları

DENENCE 5:

a) Kardeş sayısına göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Kardeş sayısına göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum envanterinden aldıkları puanların Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Algılanan Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları

<i>Kardeş Sayısı</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Tek Çocuk	22	290.18	3	13.976	0.003
1 Kardeş	102	294.02			
2 Kardeş	178	247.18			
3 Kardeş ve üzeri	202	232.12			

$p < .05$

Kardeş sayısı ile algılanan demokratik anne-baba tutum envanterinden elde edilen puanların Kruskal-Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < .05$). Gözlemlenen farkın hangi gruplar arasından kaynaklandığını bulmak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U Testi uygulanarak farkın kaynağı incelenmiştir. Mann Whitney U Testine ilişkin bulgular Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Algılanan Demokratik Anne-Baba Tutumları İlişkisini Gösteren Mann Whitney U Testi Sonuçları

Kardeş Sayısı	N	S.O.	S.T.	U	p
Tek Çocuk	22	61.34	1349.5	1096.5	0.867
1 Kardeş	102	62.75	6400.5		
Toplam	124				
Tek Çocuk	22	115.8	2547.5	1621.5	0.188
2 Kardeş	178	98.61	17552.5		
Toplam	200				
Tek Çocuk	22	136.05	2993.0	1704.0	0.073
3 Kardeş ve üzeri	202	109.94	22207.0		
Toplam	224				
1 Kardeş	102	157.23	16037.0	7372.0	0.009*
2 Kardeş	178	130.92	23303.0		
Toplam	280				
1 Kardeş	102	177.04	18058.5	7798.5	0.001*
3 Kardeş ve üzeri	202	140.11	28301.5		
Toplam	304				
2 Kardeş	178	196.66	35005.0	16882.0	0.305
3 Kardeş ve üzeri	202	185.07	37385.0		
Toplam	380				

p<.05

Gruplararasıda gözlenen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; 1 kardeşe sahip olan öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanlarının 2 kardeş ile 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

b) Kardeş sayısına göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin kardeş sayılarına ilişkin betimsel istatistiki veriler Tablo 19’da, kardeş sayıları ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutumlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 19: Kardeş Sayılarına İlişkin Betimsel İstatistikler

<i>Kardeş Sayısı</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.S.</i>
Tek Çocuk	22	2.6485	0.50779
1 Kardeş	102	2.8379	0.72440
2 Kardeş	178	2.8577	0.68547
3 Kardeş ve üzeri	202	2.8607	0.61868

Tablo 19 incelendiğinde öğrencilerin %4.4’ü (N=22) tek çocuk, % 20.2’si (N=102) bir kardeş, % 35.3’ü (N=178) iki kardeş, %40.1’i (N=202) üç kardeş ve üzeri olduğu görülmektedir.

Tablo 20: Kardeş Sayılarına göre öğrencilerin Algılanan Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Gruplararası	0.993	3	0.311	0.712	0.545
Gruplarıçi	218.518	500	0.437		
Toplam	219.451	503			

$p > .05$

Öğrencilerin kardeş sayıları ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında fark olup olmadığını belirlemek için yapılan ANOVA Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

c) Kardeş sayısına göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Kardeş sayısına göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum envanterinden aldıkları puanların Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Algılanan Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları

<i>Kardeş Sayısı</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Tek Çocuk	22	221.57	3	9.311	0.025
1 Kardeş	102	217.40			
2 Kardeş	178	260.99			
3 Kardeş ve üzeri	202	266.11			

$p < .05$

Kardeş sayısı ile algılanan otoriter anne-baba tutum envanterinden elde edilen puanların Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($p < .05$). Gözlemlenen farkın hangi gruplar arasından kaynaklandığını bulmak için, grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney U Testi uygulanarak farkın kaynağı incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin Algılanan Otoriter Anne-Baba Tutumları İlişkisini Gösteren Mann Whitney U Testi Sonuçları

<i>Kardeş Sayısı</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>S.T.</i>	<i>U</i>	<i>p</i>
Tek Çocuk	22	61.34	1349.5	1096.5	0.867
1 Kardeş	102	62.75	6400.5		
Toplam	124				
Tek Çocuk	22	115.8	2547.5	1621.5	0.188
2 Kardeş	178	98.61	17552.5		
Toplam	200				
Tek Çocuk	22	136.05	2993	1704.0	0.073

3 Kardeş ve üzeri	202	109.94	22207.0		
Toplam	224				
1 Kardeş	102	157.23	16037.0	7372.0	0.009*
2 Kardeş	178	130.92	23303.0		
Toplam	280				
1 Kardeş	102	177.04	18058.5	7798.5	0.001*
3 Kardeş ve üzeri	202	140.11	28301.5		
Toplam	304				
2 Kardeş	178	196.66	35005.0	16882.0	0.305
3 Kardeş ve üzeri	202	185.07	37385.0		
Toplam	380				

p<.05

Gruplararasıda gözlenen farkın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; 1 kardeşe sahip olan öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanlarının 2 kardeş ile 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.1.6. Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Algılanan Anne-Baba Tutum Düzeyleri

DENENCE 6:

a) Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum envanterinden aldıkları puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 23’de verilmiştir.

Tablo 23: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Algılanan Demokratik Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskall-Wallis Testi Puanları

Sosyoekonomik Düzey	N	S.O.	Sd	x^2	p
Düşük	18	224.39	3	8	0.043
Orta	225	239.39			
İyi	240	260.77			
Çok İyi	21	322.48			

p<.05

Öğrencilerin algılanan sosyoekonomik düzeyi ile algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı test etmek amacıyla yapılan Kruskall Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olduğu bulunmuştur (p<.05) Oluşan farkın kaynağını bulabilmek amacıyla Mann Whitney U Testi yapılmıştır.

Tablo 24: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Algılanan Demokratik Anne-Baba Tutumları İlişkinini Gösteren Mann Whithey U Testi Sonuçları

Sosyoekonomik Düzey	N	S.O.	S.T.	U	p
Düşük	18	114.42	2059.5	1888.5	0.634
Orta	225	121.61	27586.5		
Toplam	243				
Düşük	18	113.03	2034.5	1863.5	0.331
İyi	240	130.74	31376.5		
Toplam	258				
Düşük	18	15.94	287.0	116.0	0.039*
Çok İyi	21	23.48	493.0		
Toplam	39				
Orta	225	222.78	50125.5	24700.5	0.112
İyi	240	242.58	58219.5		

Toplam	465				
Orta	225	120.01	27001.5	1576.5	0.012*
Çok İyi	21	160.93	3379.5		
Toplam	246				
İyi	240	128.46	30829.5	1909.5	0.065
Çok İyi	21	160.07	3361.5		
Toplam	261				

$p < .05$

Gruplararası gözlenen farkın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek amacıyla yapılan Mann Whitney U Testi sonuçlarına göre; algılanan sosyoekonomik durumu çok iyi olan öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanlarının, algılanan sosyoekonomik durumu düşük ve orta olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

b) Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin algılanan sosyoekonomik düzeyine ilişkin betimsel istatistik veriler Tablo 25’te, algıladıkları sosyoekonomik düzey ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutumlarına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 25: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye İlişkin Betimsel İstatistikler

<i>Sosyoekonomik Düzey</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.S.</i>
Düşük	18	2.8074	0.41970
Orta	225	2.8471	0.67304
İyi	240	2.8378	0.66080
Çok İyi	21	2.9556	0.66052

Tablo 25 incelendiğinde gelir düzeyi düşük olan %3.6 (N=18), orta olan %44.6 (N=225) , iyi olan % 47.6 (N=240), çok iyi olan %4.2 (N=21) öğrenci olduğu görülmektedir.

Tablo 26: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Algılanan Koruyucu/İstekçi Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler</i>		<i>Kareler</i>		<i>p</i>
	<i>Toplamı</i>	<i>Sd</i>	<i>Ortalaması</i>	<i>F</i>	
Gruplararası	0.295	3	0.098	0.225	0.879
Gruplarıçi	219.156	500	0.438		
Toplam	219.451	503			

$p > .05$

Öğrencilerin algılanan sosyoekonomik düzeyleri ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanlarının arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan ANOVA Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

c) Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin otoriter algılanan anne-baba tutum envanterinden aldıkları puanların Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin Algılanan Otoriter Anne-Baba Tutum Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları

<i>Sosyoekonomik Düzey</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>χ^2</i>	<i>p</i>
Düşük	18	238.03	3	1.622	0.654
Orta	225	261.39			
İyi	240	245.21			
Çok İyi	21	253.02			

$p > .05$

Öğrencilerin algıladıkları sosyoekonomik düzeyleri ile algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p>.05$).

3.2. 8.Sınıf Öğrencilerinin İyimserlik Düzeylerine İlişkin Bulgular

3.2.1. Cinsiyete Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri

DENENCE 7: Cinsiyete göre öğrencilerin İyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Cinsiyetlerine göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Mann Whitney U-Testi sonuçları Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28: Cinsiyete Göre Öğrencilerin İyimserlik Puanlarına İlişkin Mann Whitney U-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	S.O.	S.T.	U	p
Kız	288	250.83	72238.0	30622.0	0.766
Erkek	216	254.73	55022.0		
Toplam	504				

$p>.05$

Cinsiyete göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri puanları arasında fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Mann Whitney U-Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p>.05$).

3.2.2. Anne Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri

DENENCE 8: Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29: Anne Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin İyimserlik Becerileri Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları

<i>Anne Eğitim Düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Sadece okuryazar	27	255.98	4	1.104	0.894
İlkokul Mezunu	244	259.05			
Ortaokul Mezunu	140	244.58			
Lise Mezunu	67	245.36			
Üniversite Mezunu	26	248.52			

$p > .05$

Öğrencilerin anne eğitim durumları ile iyimserlik düzeyleri puanları arasında fark olup olmadığını test etmek için yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

3.2.3. Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri

DENENCE 9: Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 30: Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları

<i>Baba Eğitim Düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Sadece okuryazar	10	268.25	4	3.67	0.452
İlkokul Mezunu	189	241.25			

Ortaokul Mezunu	160	268.07
Lise Mezunu	106	254.10
Üniversite Mezunu	39	234.36

$p > .05$

Öğrencilerin baba eğitim düzeyleri ile iyimserlik düzeyleri puanları arasında fark olup olmadığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

3.2.4. Kardeş Sayısına Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri

DENENCE 10: Kardeş sayısına göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Kardeş sayısına göre öğrencilerin iyimserlik becerileri envanterinden aldıkları puanların Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31: Kardeş Sayısına Göre Öğrencilerin İyimserlik Becerileri Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları

<i>Kardeş Sayısı</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Tek Çocuk	22	270.07	3	4.758	0.190
1 Kardeş	102	278.08			
2 Kardeş	178	241.30			
3 Kardeş ve üzeri	202	247.54			

$p > .05$

Öğrencilerin kardeş sayıları ile iyimserlik düzeyleri puanları arasında fark olup olmadığına ilişkin yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p > .05$).

3.2.5. Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin İyimserlik Düzeyleri

DENENCE 11: Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin algılanan sosyoekonomik düzeylerine göre iyimserlik düzeyleri puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Testi sonuçları Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32: Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Öğrencilerin İyimserlik Becerileri Puanlarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Puanları

<i>Sosyoekonomik Düzey</i>	<i>N</i>	<i>S.O.</i>	<i>Sd</i>	<i>x²</i>	<i>p</i>
Düşük	18	218.22	3	4.805	0.187
İyi	225	253.33			
Orta	240	248.98			
Çok İyi	21	313.26			

$p > .05$

Öğrencilerin algılanan sosyoekonomik düzeyleri ile iyimserlik düzeyleri puanları arasında fark olup olmadığını test etmek için yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.($p > .05$).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

Bu araştırmada sekizinci sınıf öğrencilerinin algılanan anne-baba tutumlarının ve iyimserlik düzeylerinin çeşitli ailesel değişkenlere göre değişip değişmediği incelenmiştir. Ailesel değişkenler olarak cinsiyet, anne ve baba eğitim düzeyi, sosyoekonomik düzey ve kardeş sayısı değişkenleri temel alınmıştır. Elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılarak yorumlanmıştır.

DENENCE:1

Araştırmanın 1. denencesinde iyimserlik düzeyine göre öğrencilerin algılanan anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Bu denence iyimserlik düzeyinin algılanan anne-baba tutumuna dayalı olarak değişeceği düşünülerek oluşturulmuştur. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre;

a) Öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Elde edilen bulgular sonucu destekler niteliktedir. Başka bir deyişle algılanan demokratik anne-baba tutumu öğrencilerin iyimserlik düzeylerini önemli bir şekilde etkilemektedir.

Literatür incelendiğinde elde edilen sonucu destekler çalışmaların olduğu görülmektedir. Örneğin; Sarı Cenk (2008) tarafından ergenler üzerinde yapılan çalışma sonucunda anne babalarını demokratik algılayan ergenlerin iyimserlik düzeyleri, anne babalarını ilgisiz ve otoriter algılayan ergenlerin iyimserlik düzeylerinden daha yüksek bulunmuştur. Baldwin ve ark. (2007) tarafından yapılan benzer bir çalışmada da demokratik anne-baba tutumları ve iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Anne-baba tutumları üzerine yapılan çalışmaların sonuçlarına göre; demokratik tutum ile benlik saygısı, empatik eğilim düzeyi, probleme olumlu

yönelim, akılcı problem çözme, sosyal problem çözme düzeyi toplam puanları arasında anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir (Şahin,2015; Hamarta, 2007; Ceyhan,1993).

Sonucun bu şekilde çıkmasında özellikle ergenlik dönemi içerisindeki çocukların ebeveynlerinin kendilerine karşı hoşgörülü olmalarını, kendilerini desteklemelerini beklemelerinden kaynaklı olabilir. Anne-babanın bu hoşgörüsü ve desteği belli sınırlar içinde kalmak koşuluyla bireyin gelişim sürecini sağlıklı bir şekilde etkiler. Bu yüzden demokratik anne-baba tutumuyla yaklaşılan çocukların iyimserlik düzeylerinin yükselmesinin ergenlik dönemi içerisindeki çocukların gelişimlerini olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir.

b) Öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre; iyimserlik düzeyi öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne baba tutumlarını etkilemektedir. Başka bir deyişle iyimser öğrenciler anne-babalarını koruyucu/istekçi olarak algılamaktadırlar.

Sonucun bu şekilde çıkmasında örnekleme oluşturan öğrencilerin geleneksel aile yapıları önemli bir faktör olabilir. Çünkü geleneksel değer yargılarında, tutumlar sosyoekonomik şartların ihtiyaçlarına göre değil, geleneklere göre belirlenmektedir. Geleneksel değerlerin etkin olduğu çevrelerde geliştirilen tutumların değişmesi güç olmaktadır (Kulaksızoğlu, 1989: 72).

Ailelerde çocuğa olması gerekenden fazla kontrol ve özen gösterilmesi aşırı koruma olarak ifade edilmektedir. Bu tutumda yetişen birey, başkalarına karşı aşırı bağımlı, kendine güven duymayan, duygusal kırıklıklar yaşayan bir birey olabilir (Yavuzer, 1995: 31).

Literatür incelendiğinde elde edilen sonuca benzer araştırma bulgularına rastlanmaktadır. Korkmazlar (1980) tarafından yapılan çalışmada; beş-altı yaş okul öncesi çocukların bilişsel düşünme tarzları ile ailenin çocuk yetiştirme tutumu arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; ailelerin çocuk yetiştirme tarzlarının çocukların bilişsel düşünme tarzlarını etkilediği görülmüştür. Ardaç (1990)'ın yapmış olduğu çalışmada; aşırı korumacılığın ve kısıtlamaların başarı

güdüsunü olumlu etkilediğini ancak başarıyı olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

c) Öğrencilerin iyimserlik düzeyleri ile algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Elde edilen verilere göre; algılanan otoriter anne baba tutumları öğrencilerin iyimserlik düzeyini etkilemektedir. Başka bir deyişe iyimserlik düzeyi düşük öğrenciler anne-babalarını otoriter olarak algılamaktadırlar.

Literatür incelendiğinde, elde edilen bu sonucu destekler araştırma bulgularına rastlanmamıştır. Araştırmalarda iyimserlik çoğunlukla pozitif anlam taşıyan kavramlarla ilişkilendirilmiştir. İyimser bireyler kendini gerçekleştirmiş bireylerde olduğu gibi benzer biçimde sürekli yinelenen bir yapıya sahiptirler. Karşılaştıkları problemler karşısında yılgınlığa kapılmamaktadırlar. Sosyal ilişkilerindeki derinlik ve kapsam onların hayata bakışlarını daha da olumlu hale getirmektedir. Kendine ve çevresine duyulan sevgi iyimser bireylerin önemli karakteristiğinden biridir (McGinnis,1998).

Baldwin ve ark. (2007) tarafından yapılan çalışmada otoriter anne-baba tutumları ve iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Sapmaz ve Doğan (2012) tarafından iyimserliğin mutluluk ve yaşam doyumu ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Örgün (2000) tarafından yapılan çalışmada eşitlikçi, demokratik tutumla yetiştirildiklerini düşünen sekizinci sınıf öğrencilerinin, otoriter ve aşırı koruyucu tutumla yetiştirildiklerini düşünen öğrencilere göre daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları ve daha atılgan oldukları görülmektedir. Genellikle yapılan araştırmalara göre, otoriter tutuma sahip anne babaların çocuklarında saldırganlık, zayıf akran ilişkileri, düşük akademik başarı olduğu görülmektedir (Baumrind, 1991).

Geleneksel değer yargıları ile çocuk yetiştirme alışkanlıklarının ülkemizde yaygın olması iyimser öğrencilerin anne-babalarını otoriter olarak algılamasının sebebi olarak gösterilebilir.

DENENCE 2:

Araştırmanın 2. denencesinde cinsiyete göre öğrencilerin algılanan anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Bu denence anne-baba tutumlarının toplumsal cinsiyete dayalı olarak kız ve erkeklerin içinde buldukları sosyokültürel durumun etkileri ve literatürdeki bilgiler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre;

a) Cinsiyete göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre; kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre anne-babalarını daha demokratik olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen bu sonucu destekler araştırmalar mevcuttur. Yurttaş (2010) tarafından, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri ile algıladıkları anne baba tutumları arasındaki ilişkiyi incelenen çalışmada; anne-baba tutum ölçeği kabul/ilgi, psikolojik özerklik ve denetleme alt boyutları puanlarının öğrencinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığını ve bu farklılığın kız öğrencilerin lehine gerçekleştiğini saptanmıştır. İşleyen (2007), lise öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin kişisel ve ailesel faktörlerle ilişkisini incelediği çalışmasında algılanan anne baba tutumları arasında cinsiyete göre farklılık saptanmıştır.

İlgili literatür incelendiğinde araştırmada elde edilen bulguları desteklemeyen çalışmalar da görülmektedir. Eftekin (2015) tarafından yapılan çalışmada demokratik ana baba tutumu algısı boyutunda kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Ersin (2010) lise öğrencilerinin suç eğilimleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmasında, öğrencilerin algılanan anne baba tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Akkaya (2008) ortaöğretim (lise) öğrencilerinde rekabetçi tutum ile ana-baba tutumları arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında kız ve erkek öğrencilerin demokratik ana-baba tutum düzeyleri açısından cinsiyete göre anlamlı farklılık sergilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu şekilde bir sonuç çıkmasında kız çocukları ile erkek çocuklarına kültürel ve sosyal faktörlerin de etkisiyle cinsiyetlere bağlı olarak anne-babaların sergiledikleri farklı yaklaşımları etkili olmuş olabilir.

b) Cinsiyete göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre; cinsiyete göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutumları arasında ilişki tespit edilememiştir.

Elde edilen bu sonuçları destekler araştırmalar mevcuttur. Erginbay (2014) tarafından yapılan çalışmaya katılan çocukların demokratik tutum, koruyucu/istekçi tutum ve otoriter tutum puanları ile cinsiyet değişkeni arasında ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Lamb (1997) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre; babaların aşırı koruyucu ve aşırı endişeli tavırlarının çocukların entelektüel gelişimini olumsuz etkileyebileceği ve bu durumun yeteneği değil, bağımlılığı artıracığı belirtilmiştir.

Turner ve Harris (1984), anne baba tutumları ile çocukların sosyal yeterlilikleri ve buna bağlı değişkenler arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırma neticesinde anne baba tutumları ile çocuğun cinsiyeti ve yaşı arasında bir ilişki bulunmamakla beraber, anne babanın erkek çocuklar üzerinde daha hoşgörülü bir tutuma sahip olduklarını belirlemiştir. Sonuçta, aşırı koruyucu ve hoşgörülü anne baba tutumu ile çocuğun kelime dağarcığı, empati kurma yeteneği, özsaygı ve fedakarlığı arasında zayıf da olsa ilişki tespit edilmiştir.

Ancak literatür incelendiğinde elde edilen bu sonucu desteklemeyen sonuçlara da rastlanmıştır. Örneğin; Baykan (2014)'e göre öğrencilerin koruyucu tutum algısı cinsiyete göre değişmektedir. Erkek öğrenciler anne babalarını daha koruyucu tutumda algılamaktadırlar. Erdoğan ve Uçukoğlu (2011) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre ise, erkek öğrenciler kız öğrencilere göre anne ve babalarını daha aşırı korumacı algılamaktadır.

Sonucun bu şekilde çıkmasında öğrencilerin ergenlik dönemlerinde olmalarından dolayı anne-babaların aşırı koruyucu/ istekçi tutumlardan kaçınmış olmalarının etkisi olabilir.

c) Cinsiyete göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre; cinsiyete göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutumları arasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Başka bir deyişle; erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre anne-babalarını daha otoriter olarak algılamaktadır.

Elde edilen bu sonucu destekler çalışmalar mevcuttur. Smetana (1989) tarafından ABD’de yapılan bir araştırmada; ebeveynlerin herhangi bir yanlış davranışta kız çocuklarına karşı davranışın nedenlerini anlamaya yöneldikleri ve davranışın sonuçlarını açıkladıkları; fakat erkek çocuklarına aynı şekilde yönelmeyip daha baskıcı disiplin uyguladıkları bulunmuştur.

Baykan (2014)’a göre öğrencilerin otoriter tutum algısı cinsiyete göre değişmektedir. Erkek öğrenciler anne babalarını daha otoriter tutumda algılamaktadırlar. Bülbül (2014) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre kız öğrenciler anne babalarını daha demokratik olarak algıarken, erkek öğrencilerin anne babalarını daha otoriter bulduğu görülmüştür. Taşkın (2012) tarafından yapılan araştırmaya göre; kız ve erkek öğrencilerin; otoriter anne, demokratik baba, otoriter baba, koruyucu baba puanları arasında anlamlı farklar bulunurken; demokratik anne ve koruyucu/istekçi anne puanları arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Bu sonuçlar araştırmada elde edilen bulgular ile benzer niteliktedir.

Otoriter anne babanın çocukları ya aşırı isyankâr ya da aşırı ezik ya da aşırı silik bir kişilik özelliklerine sahip olabilmektedir. Aşırı baskı altında yetişen çocuklar kibar ve nazik ancak çabuk etki altında kalan bir kişilik özelliğine sahip olmanın yanında isyankâr, saldırgan, kendinden zayıfları ezmeye çalışan biri olarak da ortaya çıkabilir (Ceyhan, 2008).

Sonucun bu şekilde çıkmasında kültürel ve sosyal faktörlerin etkisiyle anne-babaların ergenlik dönemi içerisinde bulunan erkek çocuklarını kontrol altında tutabilmek amacıyla sergilemiş oldukları tutumun etkisi olmuş olabilir.

DENENCE 3:

Araştırmanın 3. denencesinde anne eğitim durumlarına göre öğrencilerin algılanan anne-baba tutumları puanları arasında fark olup olmadığı incelenmiştir. Bu denence anne-baba tutumlarının, annelerin eğitim seviyesine göre değişebileceği düşüncesine dayanarak ve literatürdeki bilgiler dikkate oluşturulmuştur. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre;

a) Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin anne eğitim durumları ile algılanan demokratik anne-baba tutumları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

Anne tutumlarına ilişkin literatür incelendiğinde; Kaya (2010), araştırmasında ilköğretim öğrencilerinin anne babalarının çocuk yetiştirme tutumlarını incelemiştir ve elde ettiği bulgulara göre genç ve eğitim seviyesi yüksek anne babaların demokratik tutumlarının yüksek, koruyucu ve otoriter tutumlarının ise düşük olduğunu tespit etmiştir. Demiriz ve Öğretir (2007) ise annenin eğitim durumuna göre anne baba tutumuna bakıldığında düşük eğitim seviyesine sahip olan annelerin daha çok aşırı koruyucu olduklarını ayrıca ev kadınlığı rolünü reddeden, geçimsizlik ve sıkı disiplin tutum boyutuna sahip olduklarını ifade etmektedirler.

Klebanov ve ark. (1997) tarafından yapılmış olan çalışmada annenin eğitim düzeyi ile annenin sıcak ya da cezalandırıcı davranışları da yakından ilişkili bulunmuştur. Bulgulara göre, annenin eğitimi arttıkça sıcak ve destekleyici ana babalık davranışları da artmaktadır.

Özyürek (2004) araştırmasında kırsal kesimde ve kentte yaşayan anne babaların tutumlarını incelediği çalışmasının sonucunda anne babanın tutumlarının yaşa bağlı olarak değişmediğini, fakat anne babanın eğitim düzeyinin arttıkça aşırı koruyucu ve sıkı disiplin davranışlarının azaldığını bulmuştur.

Özben ve Argun (2002) anne baba tutumları ile anne babanın yaşı, annenin işi, anne babanın eğitim durumu, çocuk sayısı, annenin çalışıp çalışmaması, anne babanın çocuğun bağımsız davranışlarını destekleyip desteklememesi, annenin

kendisini demokratik algılaması gibi demografik değişkenlerle ilişkili olduğunu bulmuştur. Ayrıca bu demografik değişkenleri ile ailenin çocuk yetiştirme stili arasında da ilişki olduğu görüşmüştür.

Şendoğdu (2000) araştırmasında; çocukların anne baba tutumlarını algılayışı ile anne babanın yaşı, eğitimin durumu, mesleği, çocuk sayısının etkili olduğunu bulmuştur. Anne babanın eğitim seviyesi yükseldikçe anne baba tutumlarının daha olumlu yönde olduğunu belirtmiştir. Mızrakçı (1994) çalışmasında, 3-6 yaş arasında çocuğu olan 145 annenin çocuk yetiştirme tutumlarına etki eden faktörleri incelediği çalışmasında yetiştirme tutumları üzerinde en çok etki eden faktörün eğitim düzeyi olduğunu bulmuştur.

Araştırma sonucunda anne eğitim seviyesinin yükselmesiyle öğrencilerin demokratik anne-baba tutum puanlarının da yükselmesi beklenmesine rağmen, elde edilen sonuçlar bu beklenti yönünde olmamıştır.

b) Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görölmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin anne eğitim durumları ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutumları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Yapılan araştırmalarda anne tutumları incelenirken literatürde özellikle koruyucu/istekçi anne baba tutumları ile yapılmış çalışmalara rastlanılmamıştır.

c) Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görölmektedir.

Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin anne eğitim durumları ile otoriter algılanan anne-baba tutumları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Yapılan araştırmalarda anne tutumları incelenirken literatürde özellikle otoriter anne baba tutumları ile yapılmış çalışmalara rastlanılmamıştır.

DENENCE 4:

Araştırmanın 4. denencesinde baba eğitim durumlarına göre öğrencilerin algılanan anne-baba tutumları puanları arasında fark olup olmadığı incelenmiştir. Bu denence anne-baba tutumlarının, babaların eğitim seviyesine göre değişebileceği

düşüncesine dayanarak ve literatürdeki bilgiler dikkate oluşturulmuştur. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre;

a) Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin baba eğitim durumları ile algılanan demokratik anne-baba tutumları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

Baba tutumlarının incelendiği araştırmalara baktığımızda; Tezel ve Özyürek (2008)'in çalışmasında babaların eğitim düzeyi artmasıyla daha demokratik tutum sergilediklerini tespit edilmiştir. Buna göre; lise ve üniversite mezunu olan babaların ilkökul mezunu olan babalara göre daha çok demokratik tutum benimsemelerine karşılık daha az uyma, sosyal hareketlilik ve çocukla özdeşleşme tutumuna sahip oldukları ifade edilmiştir.

Garip (2010) tarafından yapılmış olan araştırmada da üniversite ve üstü eğitimi olan babaların ilkökul mezunu babalara göre daha demokratik oldukları belirlenmiştir. İlkokul mezunu babaların üniversite ve lisansüstü eğitim mezunu babalara göre daha otoriter ve çocuk merkezli; lise mezunu babaların ise üniversite ve üstü mezunu babalara göre daha otoriter olduğu görülmüştür.

Literatür incelendiğinde eğitim seviyesi yüksek anne ve babalarda, demokratik tutum düzeyinin de yüksek olduğu, eğitim seviyesinin düşük olduğu anne ve babalarda ise otoriter ve koruyucu/istekçi anne tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir.

Anne-babaların eğitim seviyesinin yükselmesi ile daha demokratik tutum sergiledikleri, çocuk gelişimi, eğitimi ve psikolojisine daha önem verdikleri, gelişen teknoloji ile bilgiye daha kolay erişerek doğru olan bilgiye ulaştıklarını söyleyebiliriz. Ancak bu sonuçlar anne ve baba eğitim durumları ile anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği denenceler sonucu elde edilen bulgularla benzerlik taşımamaktadır.

b) Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin baba eğitim durumları ile koruyucu/istekçi anne-baba tutumları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir.

Yapılan araştırmalarda baba tutumları incelenirken literatürde özellikle koruyucu/istekçi baba tutumları ile yapılmış çalışmalara rastlanılmamıştır.

c) Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görölmektedir.

Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin baba eğitim durumları ile otoriter anne-baba tutumları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Yapılan araştırmalarda baba tutumları incelenirken literatürde özellikle otoriter baba tutumları ile yapılmış çalışmalara rastlanılmamıştır.

DENENCE 5:

Araştırmanın 5. denencesinde kardeş sayısına göre öğrencilerin anne-baba tutumları puanları arasında fark olup olmadığı incelenmiştir. Bu denence anne-baba tutumlarının, öğrencilerin sahip olduğu kardeş sayısına göre değişebileceği düşüncesine dayanarak ve literatürdeki bilgiler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre;

a) Kardeş sayısına göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu görölmektedir.

Elde edilen bulgulara göre kardeş sayısı ile öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre; 1 kardeşe sahip olan öğrenciler; 2 kardeş ile 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan öğrencilerden anne-babalarını daha demokratik olarak algılamaktadırlar.

Bölböl (2014) tarafından yapılan araştırmada ergenlerin kardeş sayılarına göre algıladıkları anne-baba tutumları ve yakın ilişkilerindeki psikolojik eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Buna göre tek çocuk ve iki çocuk olanlar anne-babalarını dört ve üstü kardeşe sahip çocuklardan daha demokratik bulmuşlardır. Yine araştırmaya katılan ergenlerden iki kardeş olanlarının, üç ve daha fazla kardeş olanlara oranla yakın ilişki doyumu daha yüksek bulunmuştur.

Buna göre kardeş sayısı arttıkça anne-babaların çocuklarına sergiledikleri demokratik tutum seviyesi azalmaktadır.

Sonucun bu şekilde çıkmasında kardeş sayısının artmasıyla birlikte evde yaşayan nüfus sayısının da artması etkili olabilir. Bu durum anne-babaların çocuklarına eşit davranmalarında problemlere sebep olabilir. Kültürel ve sosyal faktörlerin de etkisiyle ilk veya son çocuğa daha fazla ilgi gösterilmesi, cinsiyetlere bağlı olarak kız ve erkek çocuklara farklı yaklaşımlar sergilenmesi sonucun bu şekilde çıkmasına etki etmiş olabilir.

b) Kardeş sayısına göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Araştırma sonucu elde edilen bilgilere göre; öğrencilerin kardeş sayısı ile algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutumları arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Yapılan araştırmalarda özellikle kardeş sayısı ile koruyucu/istekçi anne-baba tutumları üzerine yapılan çalışmalara rastlanılmamıştır.

c) Kardeş sayısına göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; kardeş sayısı ile öğrencilerin otoriter anne-baba tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre; 1 kardeşe sahip olan öğrenciler; 2 kardeş ile 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan öğrencilerden anne-babalarını daha otoriter olarak algılamaktadırlar.

Güneysu ve Bilir (1991) yaptıkları bir araştırmaya göre, çok kardeşi olan gençlerde hem anne hem de baba tutumlarının demokratik olmaktan uzaklaştığı ve buna bağlı olarak gençlerin kendilerini kabul ettirebilme düzeylerinin düştüğü bulunmuştur. Kardeş sayısına göre kendini kabul düzeyine bakıldığında 4 ve fazla sayıda kardeşi olan gençlerin kendini kabul düzeyinin ailenin tek veya 2-3 kardeşi olan gençlere göre daha düşük seviyelerde olduğu görülmüştür.

Bell ve Avery (1985) yapmış oldukları çalışmada, ergenlerin algıladıkları ana-baba ve ergen ilişkilerinde aile büyüklüğü, doğuş sırası, kardeş cinsiyeti, kardeşler arasındaki yaş farkı gibi değişkenleri arası ilişki araştırmışlardır. Araştırmaya 2313 (985 erkek, 1328 kız) ergen katılmıştır. Çalışma sonucunda aile üyelerinin sayısı arttıkça, ana-baba ve ergen ilişki kalitesinin düştüğü tespit edilmiştir. Buna göre, ailenin kalabalık olması ile ana babanın yakın ve destekleyici

olarak algılanması arasında negatif bir ilişki saptanırken, ana-babanın cezalandırıcı, kontrolcü ve reddedici olarak algılanması arasında pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

Köknel ve diğ. (2005), 444 lise öğrencisi üzerinde yapmış oldukları çalışmada kardeş sayısına göre demokratik tutum alt ölçeğinde 1 kardeşi olan lise öğrencilerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tek çocuk olan veya çok kardeşi olan lise öğrencilerinin anne babalarının çocuklarına benzer tutum gösterdiklerini, iki çocuklu ailelerin çocuklar arasında oluşabilecek ayrımı önlemek amacıyla demokratik tutumu daha çok benimsediklerini ifade etmişlerdir.

Bu sonuçlar araştırmada elde edilmiş olan kardeş sayısı ile algılanan otoriter anne-baba tutumları arasındaki ilişki üzerine oluşturulan denencenin sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Otoriter tutumun sadece 1 kardeşe sahip öğrencilerde daha fazla gözlenmesinin sebebi ebeveynlerin kardeşler arası eşit davranmak amacıyla sergiledikleri yanlış ve hatalı davranışlardan kaynaklı olabilir.

DENENCE 6:

Araştırmanın 6.denencesinde algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin algılanan anne-baba tutum puanları arasında anlamlı fark olup olmadığı araştırılmıştır. Bu denence anne-baba tutumlarının ekonomik nedenlere dayalı olarak değişebileceği düşüncesine dayanarak oluşturulmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre;

a) Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre; algılanan sosyoekonomik durumu çok iyi olan öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanlarının algılanan sosyoekonomik durumu düşük ve orta olarak algılanan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir deyişle; sosyoekonomik durumu çok iyi olan öğrenciler, sosyoekonomik durumu düşük ve orta olan öğrencilere göre anne-babalarının tutumlarını daha demokratik olarak algılamaktadırlar.

Ailenin gelir düzeyinin yüksek olması çocukların daha iyi gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Sosyoekonomik düzeyi düşük ailelerde genellikle çocukların hareketleri sınırlanmakta ve çocuklardan daha fazla başarı beklenmektedir. Çocukların çok sınırlı öğrenme olanaklarının oluşu, anne-babanın çocukla gerektiği gibi ilgilenmemeleri çocukların gelişimlerini olumsuz yönde etkilemektedir (Özyürek, 2004).

Demiriz ve Öğretir (2007), araştırmasında ekonomik seviyelere göre ayırdığı anneler ile çalışmıştır. Ekonomik seviyenin anne baba tutumlarını ne yönde etkilediğini araştırmıştır. Araştırma sonucuna göre alt sosyoekonomik düzeyde bulunan annelerin daha koruyucu, annelik rolünü reddeden, aile içinde çatışma yaşayan ve sıkı disiplin uygulama eğiliminde olduğu tespit edilmiştir. Haktanır ve diğ. (1999) tarafından yapılan çalışmadan elde edilen bulgulara göre; toplumumuzda sosyoekonomik düzeyin artmasıyla birlikte anne babaların çocuklarına yönelik olumsuz yaklaşımlarında azalma olduğu ve demokratik tutuma daha fazla yer verildiği, sosyoekonomik düzeyin düşmesiyle ailelerin çocuklarına karşı daha fazla cezalandırıcı, istismar ve ihmale kadar giden olumsuz tutumlar sergiledikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Lempers ve ark. (1989) çalışmalarında, düşük sosyoekonomik düzeyli ailelerde, ana baba davranışlarının sevecen ve çocuk merkezli değil; ana baba odaklı, tutarsız ve baskıcı olduğunu bulmuşlardır.

Yapılan çeşitli araştırmalarda alt sosyoekonomik düzeye sahip ailelerin çocukları ile ilişkisinin tavizsiz bir katılığa ve otoriteye bağlı olduğu bulunmuştur. Eğitim düzeyi yüksek ve orta sosyoekonomik düzeye sahip ailelerin çocuklarına daha esnek ve eşit davrandıkları ortaya çıkarılmıştır (Şimşek, 2006).

Zorlaşan yaşam şartları sonrası oluşan ekonomik problemlerin aile içine olumsuz yansımaları olabilmektedir. Bu olumsuzlukların görülmediği, ekonomik olarak daha ferah ailelerin çocuklarına daha demokratik olarak davranması sonucun bu şekilde çıkmasına etki etmiş olabilir. Buna göre ailenin gelir düzeyinin yüksek olması ile ailenin demokratik olarak algılanması arasında pozitif bir ilişki vardır.

b) Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görülmüştür.

Araştırma sonucu elde edilen bilgilere göre; algılanan sosyoekonomik durum ile algılanan koruyucu/istekçi anne baba tutumu arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Yapılan araştırmalarda özellikle algılanan sosyoekonomik durum ile koruyucu/istekçi anne-baba tutumları üzerine yapılan çalışmalara rastlanılmamıştır

c) Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı görülmüştür.

Araştırma sonucu elde edilen bilgilere göre; algılanan sosyoekonomik durum ile algılanan otoriter anne baba tutumu arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Yapılan araştırmalarda özellikle algılanan sosyoekonomik durum ile otoriter anne-baba tutumları üzerine yapılan çalışmalara rastlanılmamıştır.

DENENCE 7:

Araştırmanın 7.denencesinde cinsiyete göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığı araştırılmıştır. Bu denence öğrencilerin iyimserlik düzeylerinin cinsiyete dayalı olarak değişeceği düşüncesine dayanarak, kız ve erkeklerin içinde buldukları sosyokültürel durumun etkileri ve literatürdeki bilgiler de dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Elde edilen bulgular ışığında cinsiyete göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Kız ve erkek öğrencilerin cinsiyetlerine göre iyimserlik düzeyine yönelik elde edilen bu sonuç ilgili literatür ile benzerlik taşımaktadır. Gençoğlu (2014) tarafından yapılan çalışmadan elde edilen bulgulara göre; kız ve erkek öğrencilerde erkeklerin daha iyimser olduklarına dair bir algı olmasına rağmen bu algının anlamlı olmadığı, kız ve erkek öğrenciler arasında iyimserlik düzeyi açısından anlamlı farklılık bulunmadığı görülmüştür.

Yapılan araştırmalar iyimserlik ve cinsiyet arasındaki ilişkiye yönelik farklı bulguların olduğunu göstermektedir.

Güleri (1998) tarafından yapılan araştırma bulguları gençlerin kötümserlik ve iyimserlik düzeyleriyle cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Aydın ve Tezer (1999) alışmalarında niversite ğrencilerinin iyimserlik düzeylerinin yükselmesiyle birlikte daha az hastalık belirtisi algıladıkları sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca iyimserlikle akademik başarı arasında da bir ilişki olduğu bulunmuştur. Ancak araştırmada cinsiyete göre iyimserlikle hastalık belirtileri ve iyimserlikle akademik basarı arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Puskar ve ark. (1999) yapmış oldukları çalışmada kız öğrencilerin iyimserlik düzeylerini erkek öğrencilere göre daha düşük bulmalarına rağmen aradaki fark istatistiki olarak anlamlı tespit edilememiştir. Bacanlı ve Ercan (2006) tarafından deprem stresiyle başa çıkmada kullanılan stratejilerden iyimserliğin cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur.

Aşan (1996) Türk niversite öğrencileri ve yetişkinleri üzerinde yaptđđı araştırmada bireylerin kendi geleceklerine ilişkin beklentilerinde cinsiyete ait farklılıklar gözlenmiştir. Yetişkin kadınların yetişkin erkeklere oranla ve her iki cinsiyetteki öğrencilere oranla daha olumlu oldukları saptanmıştır. Açıkgöz (2006) tarafından niversite ğrencilerinin beslenme alışkanlıkları ile öz yetkinlik ve iyimserlik ilişkisinin cinsiyet faktörüne dayalı olarak yapılan incelemede; iyimserlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Puskar ve ark. (2010) yılında yapmış oldukları başka bir çalışmada erkeklerin kızlara göre daha iyimser olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar araştırma sonucu elde edilen bulgular ile örtüşmemektedir.

DENENCE 8:

Araştırmanın 8. denencesinde anne eğitim durumu ile öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadıđđı araştırılmıştır. Bu denence anne eğitim seviyesinin yükselmesiyle öğrencilerin iyimserlik seviyelerinin artacađđı düşünülerek oluşturulmuştur. Ancak elde edilen sonuç bu yönde olmamıştır. Araştırma bulguları

doğrultusunda anne eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır

Yapılan araştırmalar elde edilen bu sonucu destekler niteliktedir. Oda (2014) tarafından yapılan çalışmada anne eğitim seviyesinin öğrencilerin iyimserlik puanları üzerinde anlamlı bir farklılığa neden olmadığı bulunmuştur. Öztürk (2013)'ün yapmış olduğu çalışmada iyimserlik ile anne eğitim düzeyi arasında herhangi bir farklılaşma tespit edilememiştir. Açıkgöz (2006) tarafından yapılan çalışmada da benzer bulgular elde edilmekle birlikte, anne eğitim düzeyi arttıkça iyimserlik puanının düştüğü belirlenmiştir.

DENENCE 9:

Araştırmanın 9. denencesinde baba eğitim durumu ile öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığı araştırılmıştır. Bu denence baba eğitim seviyesinin yükselmesiyle birlikte babaların ailesine bakış açısı, sosyokültürel yapısı gibi özelliklerinde olumlu değişimler olacağı ve bu durumun öğrencilerin iyimserlik seviyelerinin artıracacağı düşünülerek oluşturulmuştur. Ancak elde edilen sonuç bu yönde olmamıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda baba eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Yapılan araştırmalara bakıldığında; Öztürk (2013), yapmış olduğu çalışmasında baba eğitim düzeyi ile iyimserlik düzeyleri arasında ise anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Yine Özdemir (2011) tarafından hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencileri ile yapılan çalışmada, iyimserlik ile anne-baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Ancak Oda (2014) tarafından yapılan çalışmada; okur-yazar seviyesi ile ilköğretim, okur-yazar ile ortaöğretim mezunu olanlar arasında ve üniversite mezunları ile okur-yazar olanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre baba eğitim seviyesi arttıkça öğrencilerin iyimserlik düzeyleri yükselmektedir. Bu sonuç araştırma sonucu elde edilen bulgular ile örtüşmemektedir.

DENENCE 10:

Araştırmanın 10. denencesinde algılanan sosyoekonomik durum ile öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığı araştırılmıştır. Bu denence ailenin ekonomik durumunun öğrencilerin iyimserlik düzeylerini etkileyebileceği düşüncesine dayandırılarak oluşturulmuştur. Ancak elde edilen sonuç bu yönde olmamıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda algılanan sosyoekonomik duruma göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Güleri (1998)'e göre kültürle ilgili yapılan çalışmalar araştırmacılara iyimserliğin sosyoekonomik düzeyle bağlantılı olabileceği hissini vermiş olabilir. Gençliğin gelecek beklentisinde rol oynayan güvendiği dayanaklar değerlendirildiğinde, öncelikle gençlerin ailesinin olanakları, eğitim-öğretim fırsatları, yetenek ve beceri düzeyleri üzerinde durulmaktadır. Gençlerin yaşama bakış açısının ailenin sosyoekonomik düzeyi ile yakın ilişkisi bulunmaktadır.

Güleri'nin (1998) yaptığı araştırma bulguları düşük sosyoekonomik düzeyde olan işçi gençlerin, üniversite gençlerine oranla daha kötümser oldukları yönündedir. Buna göre; üst sosyoekonomik düzeyde olan ailelerinin çocuklarında başarı güdüsü, iç kontrole inanç, sosyal değişmeye yatkınlık ve iyimserlik gözlemlenirken, alt sosyoekonomik düzeyde olan ailelerden gelenlerde daha çok dindarlık, dış kontrole inanç, başarı ve gelecek beklentisinde kadercilik, düşük benlik algısı ve karamsarlık gibi özellikler yer almaktadır.

Carver ve ark. (1994) tarafından 168 kişi üzerinde yapılan araştırmada yüksek gelir ve iyimserlik arasında olumlu bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Aşan (1996) tarafından yapılan araştırmada sosyoekonomik düzey ve iyimserlik arasında ilişki bulunamamıştır. Bu sonuç araştırmamız sonrası elde edilen bulgularla örtüşmektedir.

DENENCE 11:

Araştırmanın 11. denencesinde kardeş sayısı ile öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığı araştırılmıştır. Bu denence kardeş sayısının öğrencilerin iyimserlik düzeylerini etkileyebileceği düşüncesine dayandırılarak oluşturulmuştur. Ancak elde edilen sonuç bu yönde olmamıştır. Araştırma bulguları doğrultusunda kardeş sayısına göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Araştırmada kardeş sayısının iyimserlik düzeyine etkisini gösteren sonuç elde edilememiştir. Bu sonuç Oda (2014) tarafından yapılmış olan çalışmanın sonuçları ile benzerlik taşımaktadır. Çalışmada kardeş sayısı ve iyimserlik ile ilgili kardeş sayısının iyimserliğe etkisini gösteren bir bulgu elde edilmemiştir. Sonuçlara göre; kardeş sayısı farklı olan öğrencilerin iyimserlik düzeyleri birbirine çok yakındır.

Literatür araştırması yapıldığında kardeş sayısı ve iyimserlik ilişkisini gösteren başka çalışmaya rastlanılmamıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayalı olarak sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Bu araştırmada elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, inceleme konusu olan değişkenlere göre aşağıda sıralanan sonuçlar elde edilmiştir:

1. Öğrencilerin iyimserlik düzeylerine göre;

a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre; algılanan demokratik anne-baba tutumlarının öğrencilerin iyimserlik düzeyleri üzerinde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre; iyimserlik düzeyinin öğrencilerin algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutumları üzerinde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre; iyimserlik düzeyinin öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutumları üzerinde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir.

2. Cinsiyete göre öğrencilerin;

a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre demokratik anne-baba tutum puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur.

b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre; erkek öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

3. Anne eğitim durumlarına göre öğrencilerin;

a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

b) Algılanan koruyucu/İstekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

4. Baba eğitim durumlarına göre öğrencilerin;

a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

b) Algılanan koruyucu/İstekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

5. Kardeş sayısına göre öğrencilerin;

a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Buna göre; 1 kardeşe sahip olan öğrencilerin algılanan demokratik anne-baba tutum puanlarının 2 kardeş ile 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

b) Algılanan koruyucu/İstekçi anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Buna göre; 1 kardeşe sahip olan öğrencilerin algılanan otoriter anne-baba tutum puanlarının 2 kardeş ile 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

6. Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin;

a) Algılanan demokratik anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre; algılanan sosyoekonomik durumu çok iyi olan öğrencilerin demokratik anne-baba tutum puanlarının algılanan sosyoekonomik durumu düşük ve orta olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

b) Algılanan koruyucu/istekçi anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

c) Algılanan otoriter anne-baba tutum puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

7. Cinsiyete göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri puanları arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

8. Anne eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

9. Baba eğitim durumuna göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

10. Kardeş sayısına göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

11. Algılanan sosyoekonomik düzeye göre öğrencilerin iyimserlik düzeyleri arasında farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

5.2. Araştırmacılara Öneriler

Bu araştırmada; sekizinci sınıf öğrencilerinin algılanan anne-baba tutumları ve iyimserlik düzeylerinin cinsiyet değişkeni ve çeşitli ailesel değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgularla karşılaştırma yapılabilmesi amacıyla araştırmacılara aşağıda verilen konularda araştırma yapmaları önerilebilir.

1. Yurt içi literatür incelendiğinde anne-baba tutumları ve iyimserlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışma olmadığı görülmektedir. Bu yüzden araştırmacılara anne-baba tutumları ve iyimserlik düzeyleri arasındaki ilişkinin

incelenmesine yönelik, farklı değişkenlerle (yaş, yerleşim yeri, doğum sırası, anne-baba mesleği, anne-baba durumu) yeni araştırmalar yapılabilir.

2. Bu çalışma Samsun ili büyükşehir belediyesi kapsamında olan ilçelerde yapılmıştır. Samsun ilinin farklı ilçelerinde ve Türkiye'nin farklı illerinde daha geniş bir örneklem ile yapılabilir.

3. Demokratik Anne-baba tutumu sergilenen bir ortamda büyüyen çocukların diğer anne-baba tutumu sergileyen ortamda büyüyen çocuklara göre daha iyimserlik oldukları görülmüştür. Bu nedenle ailelere demokratik anne baba tutumu sergilemelerine yönelik psiko-eğitim programları düzenlenebilir.

4. İyimserliğin koruyucu/istekçi ve otoriter anne-baba tutumları üzerinde etkisinin olduğu sonucuna dayanarak, okullarda öğrencilere ve ailelere yönelik iyimserlik becerilerini artırıcı psiko-eğitim programları düzenlenebilir.

5. Hatalı anne-baba tutumlarının düzeltilmesi amacıyla okullarda daha yaygın aile eğitimleri düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, S. (2006). *Üniversite öğrencilerinin beslenme alışkanlıkları ile özyeterlilik ve iyimserlik ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akkaya, S. (2008). *Ortaöğretim (lise) öğrencilerinde rekabetçi tutum ile ana-baba tutumları arasındaki ilişki düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Akkoyun, M. (2002). *The Relationships of Physical Exercise, Optimism and Health Locus of Control*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ardaç, D. (1990) *Achievement and Achievement Motivation – An Explanatory Model*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Aşan P. (1996). *Türk üniversite öğrencilerinin ve yetişkinlerin geleceğe yönelik beklenti ve düşüncelerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın G. ve Tezer E. İyimserlik Sağlık Sorunları ve Akademik Başarı İlişkisi, *Psikoloji Dergisi*, 1991, 7, 2-9.
- Bacanlı, F. ve Ercan, L. (2006). Deprem Stresiyle Başa Çıkmanın İyimserlik ve Cinsiyete Göre İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(25),7.
- Balat, G.U. (2007) İlköğretime Başlayan Çocukların Anne Babalarının Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Okul Öncesi Eğitimden Yararlanma Düzeylerine Göre İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 32(143), 89-99.
- Baker, B. L. Blacker, J., & Olsson, M. B. (2005). Preschool children with and without developmental delay: Behaviour problems, parents' optimism and well-being. *Journal of Intellectual Disability Research*, 49 (8), 575-590.
- Balcı, S. ve Yılmaz, M. (2002). İyimserlik Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 14, 54-60.
- Balcı Çelik, S. (2008). The Effects of an Emotion Strengthening Training Program on the Optimism Level of Nurses, *Educational Sciences: Theory and Practice*, 8 (3),793-804.
- Baldwin, D. R.,McIntyre, A., & Hardaway, E. (2007). Percieved Parenting Styles on College Students' Optimism. *College Student Journal*, 41(3), 550-557

- Başol G. T., ve Zabun, E. T. (2014). Seviye belirleme sınavında başarının yordayıcılarının incelenmesi: Dershaneye gitme, mükemmeliyetçilik, ana-baba tutumu ve sınav kaygısı. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 63.
- Baumrind, D. (1971). Harmonious Parents And Their Preschool Children. *Developmental Psychology*. 4(1), 99-102.
- Baumrind, D. (1991). *Parenting Styles and Adolescent Development*. R. Lerner, A. Peterson ve J. Brooks-Gunn (Ed.), *Encyclopedia of Adolescence*, 746-758. Newyork: Garland.
- Baykan, N. (2014). *Anne-baba tutumları ile internet Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Sultanbeyli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bayrami, M., Abad, T. H. N., Ghoradel, J. A., Daneshfar, S., Heshmati, R., & Moslemifar, M. (2012). The role of positive and negative affectivity, optimism, Pessimism, and information processing styles in student psychological adjustment. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 306-310.
- Bell, J. N. & Avery, W. (1985). Family structure and parents-adolescent relationships: Does family structure really make a difference? *Journal of Marriage and Family*, 503-508.
- Bressler, L. A., Bressler, M. E., & Bressler, M. S. (2010). The role and relationship of hope, optimism and goal setting in achieving academic success: A study of students enrolled in online accounting courses. *Academy of Educational Leadership Journal*, 14(4), 37.
- Brown, B. B., Mounts, N., Lamborn, S. D. & Steinberg, L. (1993). Parenting Practices and peer group affiliation in adolescence. *Child development*, 64, 467-482.
- Bülbül, A. (2014). *Ergenlerin algılanan anne baba tutumları ile yakın ilişkilerindeki psikolojik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (19.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Carver, C. S., Reynolds, S. L., ve Scheier, M. F. (1994). The Possible Selves of Optimists and Pessimists, *Journal Of Research in Personality*, 28, 136.
- Carver, C., Pozo, C., Haris, S. Noriega, V., Scheier. M. ve Robinson (1993). How Coping Mediates the Effect of Optimism and distress: A study of woman with early stage breast cancer. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65, 375-390.
- Cassidy, T. (2000), "Social Background, Achievement Motivation, Optimism and Health: A Longitudinal Study", *Counselling Psychology Quarterly*, 13(4), 399-412.
- Ceyhan, E. (Ed). (2008). *Aile Psikolojisi ve Eğitimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Ceyhan, A.A. (1993). *Ana-Babaların Empatik Eğilim Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Chang, E., Rand,K.L., Strunk, D.R. (2000). Optimism and Risk For Job Burn out Among Working Collage Students, *Personality and Individual Differences*, 29, 225-263.
- Cicognani, E., & Zani, B. (2010). Conflict Styles and Outcomes in Families with Adolescent Children. *Social Development*, 16(2).427-436.
- Cüceloğlu, D. (1997). *İnsan ve Davranışı*.(7.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (2004). *İnsan ve Davranışı*. (13. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çağdaş, A. ve Seçer, Z.Ş. (2011). *Anne Baba Eğitimi*. (1.Baskı). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çalık, E. (2008). *İlköğretim Öğrencilerinin İyimserlik Düzeylerinin ve Okula İlişkin Algılarının İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çoban, D. ve Demirtaş H. (2011). Okulların Akademik İyimserlik Düzeyi ile Öğretmenlerin Örgütsel bağlılığı arasındaki ilişki, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17 (3), 317-348.
- Daco, P. (1989). *Çağdaş Psikolojinin Olağanüstü Başarıları*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

- Demiriz, S. ve Öğretir, A.D. (2007), Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki 10 Yaş Çocuklarının Anne Tutumlarının İncelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (1), 105-122.
- Dönmezer, İ. (1999), *Ailede İletişim ve Etkileşim*, İstanbul, Sistem Yayıncılık.
- Durmuş, R.(2006). *3-6 Yaş Arası Çocuğu Olan Ebeveynlerin Kişilik Özellikleri İle Anne-Baba Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Düzgün, Ş. (2003). Öğrencilerin Psikolojik Belirtileri ile Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkiler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 1-2 (2):149-162.
- Chang, E.C. & Farrehi, A.S. (2001). Optimism/pesimism and informaiton-processing styles: can their influences be distinguished in predicting psychological adjustment. *Personality and Individual Differences*, 31, 555-562.
- Eftekin, P. (2015). *Ergenlik Dönemindeki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı ve Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- El-Anzi, F. O. (2005). Academic achievement and its relationship with anxiety, selfesteem, optimism and pessimism in Kuwaiti students. *Social Behavior and Personality*, 33 (1), 95-104.
- Eldeleklioğlu, J. (1996). *Karar Stratejileri İle Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişki*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Emeç, H. Ve Güler Kümbül, B. (2006). Yaşam Memnuniyeti ve Akademik Başarıda İyimserlik Etkisi, *D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi*, 21 (2), 129-149.
- Erdoğan, Ö. Ve Uçukoğlu H.(2011). İlköğretim okulu öğrencilerinin anne-baba tutumu algıları ile atılganlık ve olumsuz değerlendirilmekten korkma düzeyleri arasındaki ilişkiler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 51-72.
- Eftekin, P. (2015). *Ergenlik dönemindeki öğrencilerin internet bağımlılığı ve anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Erginbay, Ş. (2014). *Ortaokul 5. ve 8. Sınıflarda Algılanan Anne Baba Tutumları ve Ailelerin Çocuk Yetiştirme Stilllerinin Akademik Başarıya Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Erginoğlu, S.E. (2015). *Kardeş ilişkileri, anne - baba tutumu, davranış ve uyum problemlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ersin, B. (2010). *Lise ğrencilerinin Suç Eğilimleri ile Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişki (Beyoğlu İlçesi rneği)*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Eryılmaz, A. (2013). Pozitif psikolojinin psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında gelişimsel ve önleyici hizmetler bağlamında kullanılması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 1(1), 1-22.
- Eryılmaz, A. ve Atak, H. (2011). Ergen znel İyi Oluşunun z Saygı ve İyimserlik Eğilimi ile İlişkisinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (37), 170-181.
- Fischer M. ve Leitenberg H. (1986). Optimism and Pessimism in Elementary School-Aged Children. *Child Development*, 57, 241-248.
- Fischer, R.& Chalmers, A. (2008). Is Optimism Universal? A Meta-Analytical Investigation of Optimism Levels Across 22 Nations, *Personality and Individual Differences*, 45.
- Garip, E.S. (2010). *5-6 Yaş Döneminde Okul ncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden çocuğu olan Eşlerin ocuk Yetiştirme Stilleri ve Evlilik Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Geçtan, E. (2013). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normal Dışı Davranışlar*. (21. Baskı) .İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Gençoğlu, C. (2006). *niversite ğrencilerinin İyimserlik Düzeyleri ile Kişilik zellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun
- Gençoğlu, C. (2012). *Duygu odaklı terapiye dayalı duygusal farkındalık eğitiminin genç yetişkinlerin iyimserlik düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Gençoğlu, C., Alkan, E., & Koçyiğit, M. (2014). Bir mit olarak iyimserlik; kızlar mı erkekler mi daha iyimser?. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(50), 129.

- Goleman, D. (2016). *Duygusal Zeka Neden IQ'dan Önemlidir?* (31.Baskı). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Grolnick, W. S. & Ryan, R. M. 1989. Parent styles associated with children's self regulation and competence in school. *Journal of educational psychology*, 81,143–154.
- Gümüş, İ., Kurt, M., Güney Erzurum, D., ve Feyetorbay, E. (2011). Anne-Baba Tutumu ve Okul Başarısına Etkisi. *Ekev Academic Review*, 15(47), 423-442.
- Günalp, A. (2007). *Farklı Anne Baba Tutumlarının Okul Öncesi Eğitim Çağındaki Çocukların Özgüven Duygusunun Gelişimine Etkisi (Aksaray İli Örneği)* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Güneysu, S. ve Bilir, Ş. (1991), *Üniversite Gençlerinin Kendilerini Kabul Düzeyine Algılanan Anne Baba Tutumlarının Etkisi, Aile Yazıları*, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, Ankara.
- Güleri, M. (1998). Üniversiteli ve İşçi Gençliğin Gelecek Beklentileri ve Kötümserlik Düzeyleri, *Kriz Dergisi*, 6(1), 55-65.
- Haktanır, G., Aral, N., Alisinanoğlu, F., Baran, G., Başar, F., Köksal, A. ve Bulut, Ş. (1999). Türkiye'de Anne Baba Tutumu Araştırmalarına Genel Bakış, Cumhuriyet ve Çocuk (Ed. B.Onur), 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi, A.Ü. Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara.
- Hamarta, S. (2007). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin sosyal problem çözme becerilerinin algılanan anne-baba tutumları açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ho, S., Rajandram, R. K., Chan, N., Samman, NN., & McGrath, C. (2011). The roles of hope and optimism on posttraumatic growth in oral cavity cancer patients. *Oral Oncology*, 47, 121-124.
- İşleyen, F. (2013). *Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Kişisel ve Ailesel Faktörlerle İlişkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Jackson, M., Ray, S., & Bybell, D. (2013). International students in the U.S.: Social and psychological adjustment. *Journal of International Students*, 3(1), 17-28.
- Karadayı, F. (1994). Üniversite gençlerinin algılanan ana baba tutumları, ana babayla ilişkileri ve bunların bazı kişilik özellikleri ile bağlantısı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9(32), 15-26.
- Karagöz, Y. (2011). *Olumlu Düşünme Eğitim Programının Ergenlerin Geleceğe Yönelik İyimserlik, Depresyon Ve Bilişsel Çarpıtma Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kaya, A. (Ed.) (2005). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaya, A. (2010). *İlköğretim Öğrencilerinin Anne - Babalarının Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Kişilik Özelliklerine Göre Değişkenliğinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keyes C. M. ve Haidt, J. (2003). Human Flourishing The Study Of That Which Makes Life Worthwhile: Positive Psychology. In American Psychologist Ed., *Positive Psychology And The Life Well Lived*. Washington, DC.
- Khalek, A. ve Lester D. (2006). Optimism and Pessimism in Kuwaiti and American College Students. *International Journal of Social Psychiatry*, 52, 110-126.
- King, K. A., Vidourek, R. A., & Merianos, A. L. (2016). Authoritarian parenting and youth depression: Results from a national study. *Journal Of Prevention & Intervention In The Community*, 44(2), 130-139.
- Klebanov, P. K., Brooks-Gunn, J., Chase-Lansdale, P. L., & Gordon, R. (1997). Are neighborhood effects on young children mediated by features of the home environment? In J. Brooks-Gunn, G. J. Duncan, & J. L. Aber (Eds.), *Neighborhood poverty: Vol. 1. Context and consequences for children* (pp. 119-145). New York: Russell Sage Foundation.
- Kordi, A. & Baharudin, R. (2010). Parenting Attitude and Style and Its Effect on Children's School Achievements. *International Journal of Psychological Studies*, 2(2). Web: www.ccsenet.org/ijps adresinden alınmıştır.
- Korkmazlar, Ü. (1980). *Relationship between Parental Child-Rearing Attitudes and Cognitive Styles Of 5 To 6 Year old Turkish Preschoolers*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.

- Köknel, Ö., Turanlı M., Saymer, B. (2005). Lise Öğrencilerinde Ana-Baba Tutumunun Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21, 193-212.
- Köksal, O., Dilci, T., ve Yolcubal, D. (2013). Algılanan Anne Tutumlarının Kız Çocuklarının Kariyer Beklentisine Etkisi Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Ekev Academic Review*, 17(57), 421-434.
- Kulaksızoğlu, A. (2011). *Ergenlik Psikolojisi*. (13. Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Kulaksızoğlu, A. (1989). Ergen-aile çatışmaları ile Annenin tutumları arasındaki İlişki ve Ergenlik Problemleri, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1, 71-87.
- Kurz, N. M. (2006). *The relationship between teachers sense of academic optimism and commitment to the profession*. Unpublished doctoral dissertation, University of Ohio State, USA.
- Kutlu, M., Balcı S. ve Yılmaz. M. (2007). İletişim Becerileri Eğitiminin Öğrencilerin Kendini Ayarlama ve İyimserlik Düzeylerine Etkisi. *Eurasian Journal of Educational Research*, 27, 139-149.
- Kuzgun, Y. (1972). Ana-Baba Tutumlarının Bireyin Kendini Gerçekleştirme Düzeyine Etkisi. *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5.
- Kuzgun, Y. (1991). Ana Baba Tutumlarının Bireyin Kendini Gerçekleştirme Düzeyine Etkisi. *Aile Yazıları-3; Birey, Kişilik ve Toplum*, 73.
- Kuzgun, Y. ve Bacanlı, F. (2005). *Rehberlik ve Psikolojik Danışmada Kullanılan Ölçme Araçları Dizisi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kuzgun, Y. Ve Eldeliklelioğlu, J. (2005), Anne Baba Tutumları Ölçeği, Editör: Kuzgun ve F. Bacanlı, *PDR'de Kullanılan Ölçekler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lamb ME (1997). Fathers and child development: An introductory overview and guide. In M.E. Lamb (Ed.) *The role of the father in child development*. 3rd ed. (pp. 1-18). New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Lamborn, S.D., Mounts, N.S., Steinberg, L.& Dombusch, S.M. (1991). Patterns Of Competence And Adjustment Among Adolescent From Authoritative, Authoritarian, İndulgent And Neglectful Families. *Child Development*, 62,1049- 1065
- Lempers, J. D., Clark-Lempers, D. & Simons, R. L. (1989). Economic Hardship, Parenting, and Distress in Adolescence. *Child Development*, 60, 25-39.

- Lyubomirsky, S. (2001). Why are some people happier than others? *American Journal of Psychology*, 56 (3), 239-249.
- Mendi, E. (2015). *Koşullu anne-baba tutumunun mükemmeliyetçilik, öznel iyi oluş ve benlik saygısı ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Mızrakçı, Ş. (1994). *Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etki Eden Faktörler: Demografik Özellikleri, Kendi Yetiştirilme Tarzları, Çocuk Gelişimine İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Çocuğun Mizacına İlişkin Algıları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Milevsky, A., Schlechter, M., Netter, S., (2006). Maternal and Paternal Parenting Styles in Adolescents: Associations with Self-Esteem, Depression and Life-Satisfaction. *Journal Of Child and Family Studies*, 16(1),39-47.
- McGinnis, A. L. 1998. *İyimserliğin Gücü*. (Çev.) Asude Kayaş. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Mohamadirizi, S., Mohamadirizi, S., & Khani, B. (2015). Prenatal Optimism and its Relationship with Fetal and Maternal Characteristics in Primiparous Women. *International Journal of Pediatrics*, 3(5.1), 897-901.
- Morton, S., Mergler, A., & Boman, P. (2014). Managing the transition: The role of optimism and self-efficacy for first-year Australian university students. *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 24(01), 90-108.
- Musağaoğlu, C. ve Güre, A. (2005). Ergenlerde davranışsal özerklik ile algılanan ana baba tutumları arasındaki ilişkiler. *Türk psikoloji dergisi*, 20 (55), 79-94.
- Myers, D.G. (2000). The funds, friends, and faith of happy people. *American Psychologist*, 55, 56-67.
- Nicholls A. R, Polman R.C, Levy A. R. & Backhouse S. H. (2008). Mental Toughness, Optimism, Pessimism And Coping Among Athletes. *Personality And Individual Differences*,2008; 44 (5), 1182-1192.
- Oda, B. (2014). *11-13 Yaş Grubundaki Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin İyimserlik ile Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Odaci, H. (2007). Depression, submissive behaviors and negative automatic thoughts in obese Turkish adolescents. *Social Behavior and Personality*, 35(3): 409-416.

- Onur B. (2006). *Gelişim Psikolojisi: Yetişkinlik-Yaşlılık-Ölüm* (5.Baskı). Ankara: İmge Kitapevi.
- Özben Ş. ve Argun Y. (2002). Okul öncesi çocukların anne-babalarının çocuk yetiştirme tutumları ile ilgili değişkenlerin incelenmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 18-28.
- Özcan Ceran, S. (2013). *Umut ve başa çıkma tarzlarının iyimserlik üzerindeki rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, G. (2011). *Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Yaşam Yönelimlerinin Stresle Başetme Tutumları Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özen, D. Ş. (2006). Akran Zorbalığına Maruz Kalmanın Olası Yordayıcıları Ve Cinsiyet İle Yaşa Bağlı Değişimi. *1.Şiddet Ve Okul Sempozyumu: Bildiri Özetleri*, (33), İstanbul.
- Özgül, İ.E. (2001). *Ailede İletişim ve Yaşam*. Ankara: PDREM Yayıncılık.
- Öztürk, E.E. (2014). *İyimserlik ve Dindarlık*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özyürek, A. (2004). *Kırsal Bölge Ve Şehir Merkezinde Yaşayan 5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Anne- Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özyürek, A. T., ve Şahin Tezel, F. T. (2015). Anne-çocuk ilişkisinin ve baba tutumlarının çocukların ahlâki ve sosyal kural anlayışları üzerine etkisi. *Eğitim Ve Bilim*, 40 (177), 161.
- Palut, B. (2008). Düşünme Stilleri Ve Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişki, *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-11.
- Parmakız, İ.,& Avşaroğlu, S. (2012). Examining the teacher candidates' levels of optimism and styles of coping with stres according to their Self-esteem levels. *İlköğretim Online*, 11(2), 543.
- Peterson, C. (1991). The meaning and measurement of explanatory style. *Psychological Inquiry*, 2(1), 1-10.

- Peterson, C. (2000). The Future of Optimism. *American Psychologist*, 55 (1), 44-45.
- Peterson, C. (2006). A primer in positive psychology. *Oxford University Press*.
- Peterson, C., & Park, N. (2004). Optimism. In C. Spielberger (Eds), *Encyclopedia of applied psychology*, (pp. 711-714), Florida: Elsevier.
- Plomin R, Scheier M., Bergeman C, Pedersen N, Nesselroade J. and McClearn G.(1992). Optimism, Pessimism, and Mental Health: A twin/adoption analysis. *Personality and Individual Differences*, 13, 921-930.
- Puskar, K. R. Bernardo, L. M., Ren, D., Haley, T. M., Tark, K. H., Switala, J. & Siemon, L. (2010). Self-esteem and optimism in rural youth: Gender differences. *Contemporary Nurse* 34 (2), 190–198.
- Puskar, K. R., Sereika, S. M., Lamb, T. M., Jacline K., Mcguinness, T. (1999). Optimism and Its Relationship to Depression.
- Raikkönen, K., Matthews, K. A., Flory, J. D., Owens, J. F., & Gump, B. B. (1999). Effect of optimism, pessimism and trait anxiety on ambulatory blood pressure and mood everyday life. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76 (1), 103-114.
- Rivers, J., Mullis, A.K., Fortner, L.A., ve Mullis, R.L. (2012). Relationships Between Parenting Styles and the Academic Performance of Adolescents. *Journal of Family Social Work*. 15(3), 202-216.
- Sak, R., Şahin Sak, İ.T., Atlı, S., Şahin B.K. (2015)., Okul Öncesi Dönem: Anne Baba Tutumları,. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3). 972-991.
- Sapmaz, F. ve Doğan, T. (2012). Mutluluk ve Yaşam Doyumun Yordayıcısı Olarak İyimserlik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (3) ,63-69.
- Sarı Cenk, D. (2008). *Ergenlerde anne baba tutumları, cinsiyet ve akademik başarının iyimserlik ile ilişkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Scheier, M.F., Carver, C.S. (1992). Effect of Optimism on Psychological and Physical Well-Being: Theoretical Over-View And Empirical Update. *Cognitive Therapy and Research*, 16 (2), 201-228.

- Seligman, M. (2002). Pozitive Psychology, Pozitive Prevention and Pozitive Terapy, Handbook of Pozitive Psychology, *Oxford University Press*.
- Seligman, M. (2011). *Öğrenilmiş İyimserlik*. Semra Kunt Akbaş (Çev.).İstanbul: HYB Yayıncılık.
- Seligman, M. E. and Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive Psychology: An Introduction. *American Psychologist*, 55(1),5–14.
- Seligman, M. E. P. (1990). *Learned Optimism*. New York: Simon & Schuster, Inc.
- Seligman, M. E. P. (2006). *Learned optimism. How to change your mind and your life*.
- Sezer, A., Kolaç, N., & Erol, S. (2013). Bir İlköğretim Okulu 4, 5, ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Anne Baba Tutumları ve Bazı Değişkenler İle İlişkisi. *Journal Of Marmara University Institute Of Health Sciences*, 3 (4), 184-190.
- Singh, I., & Jha, A. (2013).Anxiety, optimism and academic achievement among students of private medical and engineering colleges: A Comparative study. *Journal of Educational and Developmental Psychology*, 3 (1), 222-233.
- Shek, D. T. L. (1999). Parenting characteristics and adolescent psychological well-being: A longitudinal study in a Chinese context. *Genetic, Social and General Psychology Monographs*, 125 (1), 27-55.
- Sipahioğlu, Ş. (2002), *Ana Baba Tutumları ile Gençlerdeki Duygusal ve Davranışsal Bozukluklar Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Smetana, J. G.(1989). Adolescents' and parents' reasoning about actual family conflict. *Child Development*, 60, 1052-1067.
- Suchman, N. E. Rounsaville, B., Decoste, C. & Luthar, S. (2007). Parental control, parental warmth, and psychosocial adjustment in a sample of substance-abusing mothers and their school-aged and adolescent children. *Journal of substance abuse treatment*, 32(1), 1-10.

- Sümer, N. T., Aktürk, G. T., & Helvacı, E. T. (2010). Anne-baba tutum ve davranışlarının psikolojik etkileri: Türkiye'de yapılan çalışmalara toplu bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 42.
- Şahin, E. (2015). *Ergenlik dönemindeki bireylerde saldırganlık davranışı ve algılanan anne baba tutumları arasındaki ilişkiye benlik saygısı düzeylerinin etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, Y. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk, İyimserlik ve Özgeçmiş Düzeylerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Şanlı, E., Balcı Çelik, S. (2015). Grup rehberliğinin engelli çocuk sahibi annelerin iyimserlik düzeyini artırmaya etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (41), 841-849.
- Şendoğdu, M.C. (2000). *Anaokuluna Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların Anne Babalarını Algılamaları İle Anne Babaların Kendi Tutumlarını Algılamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şimşek, A. (2006). *Duygusal Zekânın, Ana-Baba Tutumunun ve Doğum Sırasının Tercih Edilen Liderlik Tarzına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Taşkın, Ü. (2012). *İletişim Becerisinin Çatışma Eğilimi ve Algılanan Ana Baba Tutumları İle İlişkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Tezel Şahin, F., ve Özyürek, A. (2005). 5-6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 19-34.
- Tezel Şahin, F., ve Özyürek, A. (2015). Anne-Çocuk İlişkinin ve Baba Tutumlarının Çocukların Ahlâki ve Sosyal Kural Anlayışları Üzerine Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(177), 161-174.
- Tire, Y. (2011). *Ön Ergenlerde olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik ile algılanan ana baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Totan, T. (2008). *Ergenlerde Zorbalığın Anne, Baba ve Akran İlişkileri Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Tozkoparan, S. (2015). *Öğrenci algısına göre aileden alınan sosyal destek, anne-baba tutumu ve akran ilişkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Turner, P. H. & Harris, M. B. (1984) Parental attitudes and preschool children's social competence, *Journal of Genetic Psychology*, 144, 105–113.
- Tuzgöl, M. (2000). Anne Baba Tutumları Farklı Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 11 (14), 39-48.
- Türküm, S. (1999). *Stresle Başa Çıkma ve İyimserlik*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Üstündağ-Budak, M. & Mocan-Aydın, G. (2005). The role of personality factors in predicting the reported physical health symptoms of Turkish college students. *Adolescence*, 40 (159), 559-572.
- Vazquez, C. (2013). Positive Psychology: Introduction to the Special Issue (Inmemoriam:Chris Peterson). *Terapia Psicológica*, 31 (1), 5-9.
- Vural Batık, M. (2012). Psikolojik destek programının zihinsel yetersizliği olan çocukların annelerinin umutsuzluk ve iyimserlik düzeylerine etkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1),64.
- Weinstein, N.D. and Klein, W.M. (1996), Unrealistic Optimism: Present and Future. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 15 (1), 1-8.
- Winsler, A., Madigan, A., & Aquilino, S.(2005). Correspondence Between Maternal And Parental Parenting Styles In Early Childhood. *Early Childhood Research Quarterly*, 20, 1- 12.
- Wright, T.A. (2003) 'Positive organizational behavior: An idea whose time has truly come', *Journal of Organizational Behavior*, 24, 437–442.
- Wrosch, C., Jobin, J., & Scheier, M. F. (2016). Do the Emotional Benefits of Optimism Vary Across Older Adulthood? A Life Span Perspective. *Journal of personality*.
- Wrosch, C. & Michael F., Scheier, M.F. (2012). Personality and Quality of Life: The Importance of Optimism and Goal Adjustment, *Quality of Life Research*, 12 (1), 59–72.

- Weiss, L. H., & Schwarz, J. C. (1996). The relationships between parenting types and older adolescents' personality, academic achievement, adjustment and substance use. *Child Development*, 67, 2101-2114.
- Yang, S. & Shin, C. S. (2008). Parental attitudes towards education: what matters for children's well-being? *Children and Youth Services Review*, 30 (11), 1328-1335.
- Yavuzer H. (1998) *Ana Baba Okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer H. (2001) *Çocuk ve Suç*, Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Yavuzer, H. (1995). *Ana-baba ve çocuk*. Remzi Kitabevi. İstanbul
- Yavuzer, H. (2003), *Çocuk Psikolojisi*. (23. Basım), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2013). *Anne Olmak*. (4. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yılmaz, A. (2000), Anne Baba Tutum Ölçeği'nin Güvenirlilik ve Geçerlilik Çalışması, *Çocuk Ruh Sağlığı Dergisi*, 7 (3), 160-172.
- Yılmaz, A. (2000). *Eşler Arasındaki Uyum Ve Çocuğun Algıladığı Anne Baba Tutumu İle Çocukların, Ergenlerin, Gençlerin Akademik Başarıları Ve Benlik Algıları Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yurttaş, A. (2010). *İlköğretim İkinci kademe Öğrencilerinin Zorbalık Eğilimleri ile Algıladıkları Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İstanbul İli Kadıköy İlçesi Örneği.)*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

EK 1- Anne Baba Tutum Ölçeği

ANNE BABA TUTUM ÖLÇEĞİ						
Sevgili öğrenciler; Aşağıdaki ölçekte anne babanızın size karşı gösterdiği tutumlara yönelik ifadeler bulunmaktadır. Bu maddelerden sizin için en uygun olan anne baba tutumunu gösteren cevabı (X) işareti ile işaretleyiniz. Lütfen boş madde bırakmayınız.		Hiç Uygun Değil	Pek Uygun Değil	Biraz Uygun	Çok Uygun	Tamamen Uygun
1	Bana her zaman güven duygusu vermiş ve beni sevdiğini hissettirmiştir.					
2	Çok yönlü gelişmem için beni olanakları ölçüsünde desteklemiştir.					
3	Her yaptığım işin olumlu yanlarını değil kusurlarını görmüş ve beni eleştirmiştir.					
4	Her zaman başıma kötü bir şey gelecekmış gibi beni koruyup kollamaya çalışır.					
5	Aramızdaki ilişki ona içimi açmaya cesaret edemeyeceğim kadar resmidir.					
6	Arkadaşlarımı eve çağırma izin verir, geldiklerinde onlara iyi davranırdı.					
7	Elinden geldiği kadar, her konuda fikrimi almaya özen gösterir.					
8	Çevremizdeki çocuklarla beni karşılaştırır, onların benden daha iyi olduklarını söylerdi.					
9	Bana hükmetmeye çalışır.					
10	Bugün bile alışverişe çıkacağım zaman, kandırılacağımı düşünerek benimle gelmek ister.					
11	Benden her zaman gücümün üstünde başarı beklemiştir.					
12	Fiziksel ve duygusal olarak kendisine yakın olmak istediğim zaman soğuk ve itici davranırdı.					
13	Sorunlarımı onunla rahatlıkla konuşabilirim.					
14	Neden bazı şeyleri yapmam ya da yapmamam gerektiğini bana açıklar.					
15	Birlikte olduğumuz zamanlar ilişkimiz çok arkadaşçadır.					
16	Kendi istediği mesleği seçmem konusunda beni zorlamıştır.					

17	Sevmediğim yemekleri, yarayacağı düşüncesiyle, zorla yedirirdi.					
18	Sınavlarda hep üstün başarı göstermemi istemiştir.					
19	Kendimi yönetebileceğim yaşlarda bile her gittiği yere beni de götürür, evde yalnız kalmamdan kaygılanır.					
20	Evde bir konu tartışılırken görüşlerimi söylemem için beni teşvik eder.					

Lütfen arka sayfadaki soruları cevaplamayı unutmayınız.

		Hiç Uygun Değil	Pek Uygun Değil	Biraz Uygun	Çok Uygun	Tamamen Uygun
21	Küçük yaşımdan itibaren ders çalışma ve okuma alışkanlığı kazanmam konusunda bana yardımcı olmuştur.					
22	Küçüklüğümde bana yeterince vakit ayırır; parka, sinemaya götürmeyi ihmal etmezdi.					
23	Benim gibi bir evladı olduğu için kendini rahatsız hissettiğini sanıyorum.					
24	Okulda başarılı olmama konusunda beni zorlar, kırık not aldığımda cezalandırırdı					
25	Beni kendi emellerine ulaşmak için bir araç olarak kullanırdı.					
26	Beni daima yapabileceğimden fazlasını yapmaya zorlamıştır.					
27	Paramı nerelere harcadığımı ayrıntılı bir biçimde denetler.					
28	Her zaman, her işte kusursuz olmam gerektiği inancındadır.					
29	Ona yaklaşmak istediğimde daima bana sıcak bir biçimde karşılık verir.					
30	Bana önemli ve değerli bir kişi olduğum inancını aşlamıştır.					
31	Cinsellik konusunda karşılaştığım sorunları kendisine anlatmak istediğimde hep ilgisiz kalmıştır.					
32	Benim iyiliğimi istediğini, benim için neyin iyi olduğunu ancak kendisinin bileceğini söyler.					
33	Her zaman nerede olduğumu ve ne yaptığımı merak eder.					
34	İyi bir iş yaptığımda beni övmekten çok, daha iyisini yapmam gerektiğini söyler.					

35	Cinsel konularda çok tutucu olduğu için onun yanında bu konulara ilgi gösteremem.					
36	Aile ile ilgili kararlar alınırken benim de fikrimi öğrenmek ister.					
37	Beni olduğum gibi kabul etmiştir.					
38	Başkalarına benden daha çok önem verir ve onlara daha nazik davranır.					
39	Günlük olaylar hakkında anlattıklarımı ilgi ile dinler ve bana açıklayıcı cevaplar verir.					
40	Benimle genellikle sert bir tonda ve emrederek konuşur.					

Anketler tamamlanmıştır, katılımınız için hepinize teşekkür ederim.

EK 2- İyimserlik Ölçeği

İYİMSERLİK ÖLÇEĞİ					
	Benim düşüncemi hiç yansıtıyor	Benim düşüncemi biraz yansıtıyor.	Kararsızım	Benim düşüncemi büyük ölçüde yansıtıyor.	Benim düşüncemi tamamen yansıtıyor.
Sevgili öğrenciler; Aşağıdaki ölçek sizin iyimserlik düzeyinizi ölçmek için hazırlanmıştır. Bu maddelerden sizin için en uygun olan cevabı (X) işareti ile işaretleyiniz. Lütfen boş madde bırakmayınız.					
1- Zaman zaman yapamadığım şeyler olsa bile bundan dolayı üzülmem.					
2- Hayatta karşılaştığım her kötü olaydan mutlaka iyi bir sonuç çıkarmaya çalışırım.					
3- Hangi yaşta olursam olayım yaşamın güzel ve ilginç yanlarını görmeye çalışırım.					
4- Bazı konularda başarısız olduğumda, başarılı olacağım konuların da olduğuna inanırım.					
5- Başarısız olduğum durumlar olsa bile kendimi tamamen başarısız biri olarak görmem.					
6- Zorluklarla karşılaştığımda mutlaka bir çıkış noktası bulacağıma inanırım.					
7- Olumsuz yaşantı ve düşüncelerimin günlük yaşantımı bozmasına izin vermem.					
8- Kendime her zaman yeni şanslar tanırım.					
9- Her şeye rağmen hayatın yaşamaya değer olduğuna inanırım.					
10- Üzüntülerimi hayatımdaki güzellikleri düşünerek unutmaya çalışırım.					
11- Benim için yeni başlayan her şey yeni bir umut demektir.					
12- Kendimi olduğum gibi kabul ederim.					
13- Genelde benden daha az imkânı olan insanlara bakarak ne kadar şanslı olduğumu düşünürüm.					
14- Başarısızlıkların ardından başarının geleceğine inanır, bu durumla ilgili kötü şeyler düşünmemeye çalışırım.					

15- Ufak şeylerden bile zevk alırım.					
16- Kötü olayları kabullensem bile içimde her zaman bir umut vardır.					
17- Her üzüntünün sonunda mutluluk olduğuna inanırım.					
18- Her şeye rağmen yaşamak güzel bir şeydir.					

EK 3- Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili öğrenciler;

Dolduracağınız bilgiler 8. sınıf öğrencilerinin anne-baba tutumları ve iyimserlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bilimsel bir çalışmada kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Adınız ve soyadınızın istenmediği bu çalışmada belirtmiş olduğunuz bilgiler kesinlikle gizli kalacaktır. Cevaplarınız ailenizle veya öğretmenlerinizle paylaşılmayacaktır. Bu yüzden çalışmada sizlere yöneltilen sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın sonuçlarının daha güvenilir olması açısından çok önemlidir.

Hepinize içtenliğinizden dolayı teşekkür ederim.

Mehmet Rüştü KALAFATOĞLU

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Cinsiyetiniz Nedir?

() KIZ () ERKEK

2. Annenizin Eğitim Düzeyi Nedir?

() OKUR-YAZAR DEĞİL () LİSE MEZUNU

() SADECE OKUR-YAZAR () ÜNİVERSİTE MEZUNU

() İLKOKUL MEZUNU () LİSANSÜSTÜ MEZUNU

() ORTAOKUL MEZUNU

3. Babanızın Eğitim Düzeyi Nedir?

() OKUR-YAZAR DEĞİL () LİSE MEZUNU

() SADECE OKUR-YAZAR () ÜNİVERSİTE MEZUNU

() İLKOKUL MEZUNU () LİSANSÜSTÜ MEZUNU

() ORTAOKUL MEZUNU

4.Sizce Ailenizin Sosyo-Ekonomik Düzeyi Nasıldır?

()DÜŞÜK

()İYİ

()ORTA

()ÇOK İYİ

5.Kardeş Sayınız Nedir?

()TEK ÇOCUK

()2 KARDEŞ

()1 KARDEŞ

()3 KARDEŞ VE ÜZERİ

EK 4- Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı:	Mehmet Rüştü KALAFATOĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi:	Samsun- 17.02.1986
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı – Lisans
Yüksek Lisans Öğrenimi	Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı – Yüksek Lisans
Bildiği Yabancı Diller:	İngilizce
Bilimsel Etkinlikleri:	
İş Deneyimi	
Uygulamalar:	
Projeler:	
Çalıştığı Kurumlar:	1- Niksar Rehberlik ve Araştırma Merkezi –TOKAT 2- Keşap Cumhuriyet İlköğretim Okulu- GİRESUN 3- İlkadım Çatalarmut İlkokulu- SAMSUN
İletişim	
E-Posta Adresi:	mehmetrustu2855@gmail.com
Telefon	

İş:	0362 4318598
Cep:	0507 8439869
Tarih:	

